

FAITHFUL MEN · ISANG AKLATAN NG MGA KLASIKONG
KRISTIYANO

Malibang Kayo'y Magsisi

Unless You Repent

H. A. Ironside

Isinalin sa Tagalog mula sa orihinal na Ingles

Faithful Men

PlymouthBrethren.org · KEE Philippine Missions

Orihinal na pamagat sa Ingles: *Unless You Repent*, ni H. A. Ironside.

Orihinal na edisyon: Gospel Folio Press © 1994, Grand Rapids, MI. Originally published in 1937 by American Tract Society as *Except Ye Repent*. Foreword by William MacDonald.

Salin sa Tagalog, 2026. Ang mga sipi mula sa Kasulatan ay isinalin mula sa edisyong Ingles ng aklat na ito; ang mga talata ay maaaring basahin sa Ang Dating Biblia.

Faithful Men, mula sa PlymouthBrethren.org at KEE Philippine Missions. Libreng basahin at ibahagi; huwag ipagbili.

“Ang mga bagay na iyong narinig sa akin sa harap ng maraming saksi, ay ipagkatiwala mo sa mga taong tapat, na makapagtuturo naman sa iba.” (2 Timoteo 2:2)

Paunang Salita

Patunay ito sa halaga ng mga aklat ni Dr. Ironside na hinahanap pa rin ang mga ito hanggang ngayon, kahit siya mismo ay kasama na ng Panginoon mula pa noong 1951.

Napapanahon talaga na muling ilimbag ngayon ang kanyang aklat na *Unless You Repent*. Tinatalakay nito ang mga usaping maraming maling impormasyon at hindi pagkakaunawaan.

Una sa lahat, may malakas na pagsisikap ngayon na baguhin ang kahulugan ng pagsisisi. May ilang mabubuti at maka-Diyos na guro na naniniwalang ang ibig sabihin lang nito ay pagbabago ng saloobin sa Diyos at sa Panginoong Jesu-Cristo. Tinututulan nila ang anumang pagtatangkang ipaliwanag ito bilang pagtalikod sa kasalanan.

Kaugnay nito ang paggigiit na, dahil ang kaligtasan ay sa pananampalataya lamang, hindi dapat isama sa mensahe ng Ebanghelyo ang pagsisisi sa kasalanan. Ang dahilan nito ay ang takot na baka maging isang gawa ang pagsisisi, gayong alam nating ang kaligtasan ay "hindi sa mga gawa."

Ang totoo, ang pagsisisi ay isang gawa, pero hindi ito gawang *may merito* o nakapagpapawalang-utang. Kahit ang pananampalataya ay isang gawa. Sinabi ni Jesus, "Ito ang gawa ng Diyos, na kayo'y sumampalataya sa Kanya na Kanyang sinugo" (Juan 6:29). Pero hindi ito gawang nagbibigay sa tao ng karapatang makapasok sa Langit. Ang pagsisisi at ang pananampalataya ay parang dalawang mukha ng iisang barya. Ang isang mukha ay ang "pagsisisi sa Diyos," at ang kabila ay ang "pananampalataya sa ating Panginoong Jesu-Cristo" (Mga Gawa 20:21). Para magkaroon ng pananampalatayang

nakapagligligtas, kailangan munang aminin ng tao na siya'y makasalanan at walang takot sa Diyos.

Ang malinaw at magiliw na pagtalakay ni Dr. Ironside sa paksang ito ay parang simoy ng sariwang hangin na pumapawi sa makapal na ulap.

William MacDonald

July 19, 1994

Paunang Salita ng Tagapaglathala

Nang unang humiling ang American Tract Society ng isang "treatise on one or more essential evangelical doctrines of the Christian faith" (isang pag-aaral tungkol sa isa o higit pang mahahalagang doktrinang ebanghelikal ng pananampalatayang Cristiano), hindi nila akalain na magpapadala si H. A. Ironside ng isang manuskritong parang pasabog, na maglalantad sa tinatawag ng marami na "madaling-paniniwala (easy-believism)."

Ito ang pinakamatapang at pinakamatibay niyang akda. Isang palabang aklat para sa sinumang nagpapalambot sa Ebanghelyo ng ating Panginoong Jesu-Cristo. Gayunman, sa gitna ng init ng labanan, nanatiling maginoo ang ating kapatid. Wala siyang balak sirain ang pagkatao o ang ministeryo ninuman.

Bukod-tanging handa si H. A. Ironside na magpatunog ng malakas na panawagan tungkol sa pagsisisi. Una, siya ay isang mabungang ebanghelista, at ikalawa, isang masinsin at matalinong guro ng Biblia. Napakabihira nating makita na pinagsama sa isang tao ang kaloob ng ebanghelista at ng guro. Bukod dito, nag-iwan siya sa atin ng mga aklat na walang maipipintas sa katapatan ng kanilang doktrina, at iginagalang ng iglesya ng Diyos. Nakita niya ang unti-unting paglihis ng iglesyang ebanghelikal, at sa aklat na ito ay mababasa natin ang kanyang malayong-tanaw na babala.

Ang mga nagmamaliit sa pangangaral ng pagsisisi, o mas masahol pa, ang tuluyang nag-aalis nito, ay halos wala nang matatayuan pagkatapos nilang mabasa ang *Unless You Repent*. Ang tanging nagawa ng mga kumontra bilang tugon ay

manahimik at huwag itong pansinin. Nakalulungkot na ang klasikong aklat na ito tungkol sa doktrina ng pagsisisi ay halos binalewala ng kilusang fundamentalista, at ng kilusang ebanghelikal na sumibol mula sa fundamentalismo.

Alam ni Ironside nang isulat niya ang aklat na siya'y isang tinig na sumisigaw sa ilang. Sa tulong ng Diyos, tumayo siya at hinarap ang malamig na hanging hilaga dala ang isang mensaheng kapwa maalab at mahusay ang pagkakasabi.

Panimula

Lubos akong kumbinsido na ang doktrina ng pagsisisi ang nawawalang nota sa maraming grupong, kung tutuusin, ay tama naman at matibay sa mga pundamental na aral. Kaya isinulat ko ang aklat na ito mula sa pusong punong-puno. Umaasa ako at ipinapanalangin na kalugdan ng Diyos na gamitin ito upang gisingin ang marami sa Kanyang mga lingkod sa kahalagahan ng pagsisikap na ihayag ang Kanyang katotohanan sa paraang magdadala sa mga tao sa tanging lugar kung saan Niya sila masasalubong nang may pagpapala. Ang lugar na iyon ay ang pagkilala nila na wala silang anumang karapat-dapat at lubos silang hindi karapat-dapat sa Kanyang mga awa, at isang bagong pagkaunawa sa Kanyang kapangyarihang magligtas sa lahat ng lumalapit kay Cristo bilang mga makasalanang ligaw. Doon ay dapat silang manalig lamang sa Kanyang gawang pagtubos para sa kaligtasan, at umasa sa Espiritu Santong nananahan sa kanila upang sila'y magtagumpay laban sa kapangyarihan ng kasalanan sa araw-araw na buhay.

Isinulat ang mga pahinang ito sa gitna ng isang abalang tag-araw, habang nagpapalipat-lipat ako sa iba't ibang lugar upang ipangaral at ituro ang mismong mga katotohanang binibigyang-diin dito. Kung minsan ay parang hindi tuloy-tuloy ang daloy ng isip, umaasa akong hindi hahadlangan ng halatang mga kakulangan ng akdang ito ang mambabasa na makuha ang mensaheng sinikap kong ilahad nang malinaw hangga't maaari, sa kabila ng mahihirap na kalagayan.

Hindi ako sumulat para sa mga kritiko ng panitikan o para sa mga mahilig makipagtalo sa teolohiya, kundi para sa mga taong

taimtim na nagnanais malaman ang kalooban ng Diyos at sundin ito. Kaya ipinadadala ko ang aklat na ito, umaasa sa Kanya na nagsabi, "Ihagis mo ang iyong tinapay sa tubig: sapagkat masusumpungan mo ito pagkaraan ng maraming araw." Kung kalugdan Niyang gamitin ito upang gisingin kahit man lang ang ilan sa mas malalim na pagkaunawa sa kahalagahan ng katapatan at pagiging totoo sa pakikitungo sa mga kaluluwa, ako'y magpapasalamat.

H. A. Ironside

Kabanata 1: Pagsisisi: Ano Ito?

Lalong nagiging malinaw na ang panahon natin ay, gaya ng sinabi ni Carlyle, isang "panahon ng pagkukunwari." Laganap ang hindi totoo at ang mapanlinlang na pagpapanggap sa lahat ng bahagi ng buhay. Sa tahanan, sa negosyo, sa lipunan, at sa iglesya, ang pagkukunwari ay hindi lamang hayagang pinalalampas, kundi itinuturing pang halos kailangan para umasenso, magtagumpay, at makilala sa gitna ng kapwa.

At hindi lang ito totoo kung saan may maling paniniwalang panrelihiyon. Ang mga tamang doktrina man ay may mga mababaw na tagapagtanggol na handang makipaglaban nang mabangis para sa wastong aral, pero nakakayang balewalain ang wastong pamumuhay nang halos walang anumang kirot ng konsensiya.

Ang hinahanap ng Diyos ay katotohanan sa kaibuturan ng puso. Ang mapalad na tao ay siya pa rin "na sa kanyang espiritu ay walang daya." Laging totoo na "Ang nagtatakip ng kanyang mga kasalanan ay hindi giginhawa: ngunit ang nagpapahayag at tumatalikod sa mga yaon ay magtatamo ng awa." Hindi kailanman magiging wala sa lugar ang pagpapahayag ng kaligtasan sa pamamagitan ng libre at di-nararapat na biyaya sa lahat ng nagtitiwala sa Panginoong Jesu-Cristo. Pero kailangan ding igiit na ang pananampalatayang nag-aaring-ganap ay hindi basta gawain ng isip, hindi lang basta pagtanggap na totoo ang ilang pangyayari sa kasaysayan o ilang pahayag ng doktrina; ito ay pananampalatayang bumubukal mula sa pagkakumbinsi sa kasalanan na gawa ng Diyos, na nagbubunga ng pagsisising tapat at tunay.

Ang taimtim na pananalita ng ating Panginoon, "Malibang kayo'y magsisi, kayong lahat ay mapapahamak ding gayon," ay kasinghalaga ngayon gaya noong una itong bigkasin. Walang pagkakaiba ng mga dispensasyon, gaano man kahalaga ang mga ito sa pag-unawa at pagpapaliwanag ng mga pakikitungo ng Diyos sa tao, ang makapagbabago sa katotohanang ito.

Walang sinumang naligtas sa alinmang dispensasyon maliban sa biyaya. Ni ang pag-aalay ng mga hain, ni ang mga ritwal na paglilingkod, ni ang mga gawa ng kautusan ay hindi kailanman nagkaroon ng bahagi sa pag-aaring-ganap sa masama. At wala ring makasalanang naligtas kailanman sa biyaya hangga't hindi siya nagsisi. Ang pagsisisi ay hindi kalaban ng biyaya; ito ang pagkilala na kailangan ang biyaya. "Ang mga walang sakit ay hindi nangangailangan ng manggagamot, kundi ang mga may sakit." "Hindi Ako naparito," sabi ng ating Panginoon, "upang tawagin ang mga matuwid, kundi ang mga makasalanang sa pagsisisi."

Isang malaking problema sa mababaw na panahong ito ay nawala na sa atin ang kahulugan ng mga salita. Pinagpapasapahan natin ang mga ito hanggang sa bihira na tayong makatiyak kung paano ginagamit ang mga salita. May dalawang ministrong dumaan sa isang bukas na tindahan ng grocery at gatas, kung saan nakadispley ang mga itlog sa tatlong malalaking basket. Sa unang basket ay may karatula: "Sariwang itlog, 24 sentimo ang isang dosena." Ang ikalawang karatula ay: "Talagang sariwang itlog, 29 sentimo ang isang dosena." Ang ikatlo: "Garantisadong talagang sariwang itlog, 34 sentimo ang isang dosena." Napabulalas sa pagkamangha ang isa sa kanila, "Ano kaya ang pagkaintindi ng tinderong iyan sa salitang 'sariwa'?" Ganyan din ang nangyari sa maraming salita ng

Kasulatan na para sa ating mga ninuno ay may iisang di-nagbabagong kahulugan, pero ngayon, gaya ng mga baryang pinababa ang halaga, ay nawalan na ng kanilang halaga.

Ang biyaya ay ang di-nararapat na kagandahang-loob ng Diyos sa mga taong ang nararapat ay ang mismong kabaligtaran. Ang pagsisisi ay ang pagkilala at pag-amin ng makasalanang sa kanyang kalagayang ligaw, at kung gayon, sa kanyang pangangailangan ng biyaya. Gayunman, hindi nagkukulang ang mga nagpapakilalang tagapangaral ng biyaya na, gaya ng mga antinomian noong unang panahon, ay minamaliit ang pangangailangan ng pagsisisi, sa takot na baka magmukhang binabawasan nito ang pagiging libre ng biyaya. Para na ring tinututulan ang pag-amin ng isang tao na siya'y may sakit kapag humihingi siya ng tulong sa doktor, sa katwirang reseta lang ng doktor ang kailangan niya.

Ang mababaw na pangangaral na hindi humaharap sa kakilakilabot na katotohanan ng pagiging makasalanang at pagkakasala ng tao, at hindi nananawagan sa "lahat ng tao sa lahat ng dako na magsisi," ay nagbubunga ng mababaw na pagbabalik-loob. Kaya napakarami ngayon ng mga nagpapakilalang mananampalataya na matatas ang dila pero walang anumang ebidensiya na sila'y ipinanganak na muli. Daldal nang daldal tungkol sa kaligtasan sa biyaya, pero walang biyayang makikita sa kanilang buhay. Malakas nilang ipinapahayag na sila'y inaring-ganap sa pananampalataya lamang, pero nakakalimutan nila na "ang pananampalatayang walang gawa ay patay." Ang pag-aaring-ganap sa pamamagitan ng mga gawa sa harap ng tao ay hindi dapat balewalain na para bang sinasalungat nito ang pag-aaring-ganap sa pananampalataya sa harap ng Diyos. Kailangan nating basahin

muli ang Santiago 3 at hayaang tumimo nang malalim sa ating puso ang seryosong mensahe nito, upang ito ang mamahala sa ating buhay. "Kung ako'y nagtatangi ng kasamaan sa aking puso, hindi ako didinggin ng Panginoon." Walang taong tunay na makasasampalataya kay Cristo na hindi muna nagsisisi. At hindi rin matatapos ang kanyang pagsisisi kapag nagkaroon na siya ng pananampalatayang nakapagliligtas. Habang lalo niyang nakikilala ang Diyos sa paglipas ng mga taon, lalong lalalim ang pagsisising iyon. Sabi ng isang Cristiano: "Nagsisi ako bago ko pa nalaman ang kahulugan ng salitang iyon. At mas marami pa akong pinagsisihan mula noon."

Walang duda na isang malaking dahilan kung bakit ang ilang taimtim na tagapangaral ng Ebanghelyo ay halos takot gamitin, at kadalasan ay iniwasan, ang mga salitang "magsisi" at "pagsisisi" sa kanilang pag-eebanghelyo ay ang pangamba nila na baka hindi ito maintindihan ng mga nakikinig at isiping may ginagawa ang makasalanan na may merito. Pero napakalayo nito sa katotohanan. Walang meritong nakapagliligtas sa pag-amin ko sa tunay kong kalagayan. Walang paggaling sa pagharap ko lang sa uri ng aking sakit. At ang pagsisisi, gaya ng nakita na natin, ay ito mismo.

Pero upang luminaw ang paksa, makabubuting tingnan nating mabuti kung ano ang hindi pagsisisi, at saka saglit na pansinin kung ano ito.

Una, ang pagsisisi ay hindi dapat ipagkamali sa *pagdadalamhati* (penitence), bagama't laging kasama ang *pagdadalamhati* rito. Ang *pagdadalamhati* ay simpleng kalungkutan dahil sa kasalanan. Walang dami ng *pagdadalamhati* ang makapaghahanda sa tao para sa kaligtasan. Sa kabilang banda, ang hindi nagdadalamhati ay hindi kailanman lalapit sa Diyos

para hanapin ang Kanyang biyaya. Pero ang kalungkutang mula sa Diyos, sabi sa atin, ay gumagawa ng pagsisising hindi pagsisisihan. May kalungkutan sa kasalanan na walang anumang kabanalan—"ang kalungkutan ng sanlibutan ay gumagawa ng kamatayan." Sa pagdadalamhati ni Pedro, nakikita natin ang una; sa pagsisisi-sa-sarili ni Judas, ang ikalawa. Wala saanman sa Kasulatan na pinapayuhan ang tao na makaramdam muna ng tiyak na dami ng kalungkutan sa kanyang mga kasalanan para makalapit kay Cristo. Kapag inilapat ng Espiritu ng Diyos ang katotohanan, ang agad na bunga ay pagdadalamhati. Ito ang humahantong sa pagsisisi, pero hindi dapat ipagkamali rito. Ito ay gawa ng Diyos sa kaluluwa.

Ikalawa, ang *penitensiya* ay hindi pagsisisi. Ang penitensiya ay ang pagsisikap na sa anumang paraan ay mabayaran ang maling nagawa. Ito ay hindi kailanman magagawa ng tao. At hindi rin itinakda ng Diyos sa Kanyang Salita bilang kondisyon ng kaligtasan na sikapin muna ng isang tao na bayaran ang Diyos o ang kanyang kapwa sa masamang nagawa niya. Dito, ang salin ng Biblia ng Romano Katoliko ay gumagawa ng lantarang panlilinlang sa mga tumatanggap dito na halos parang kinasihang bersiyon dahil taglay nito ang *imprimatur* ng matataas na pinuno ng iglesya. Saanman mababasa sa Authorized Version ang "magsisi," ang nakasulat sa salin na Douay-Rheims ay "Mag-penitensiya." Walang dahilan para sa ganitong pagpapakahulugan. Hindi ito salin. Ito ay pagpapalit ng isang dogma ng Roma sa malinaw na utos ng Diyos. Hindi isinigaw ni Juan Bautista, 'Mag-penitensiya kayo, sapagkat malapit na ang kaharian ng Diyos.' Hindi sinabi ng ating Panginoong Jesus, 'Mag-penitensiya kayo at sumampalataya sa Ebanghelyo,' at, 'Malibang kayo'y mag-penitensiya, kayong

lahat ay mapapahamak ding gayon.' Hindi sinabi ni Apostol Pedro sa nababahalang karamihan noong Pentecostes na 'Mag-penitensiya kayo at magbalik-loob.' Hindi ipinahayag ni Pablo sa mga taga-Atenas na 'Iniuutos ng Diyos sa lahat ng tao sa lahat ng dako na mag-penitensiya' dahil sa darating na araw ng paghuhukom. Walang kagalang-galang na iskolar ng Griyego ang mag-iisip na isalin nang ganoon ang orihinal sa mga talatang ito at sa marami pang iba.

Sa halip, ang panawagan ay *magsisi*; at napakalaki ng pagkakaiba ng pagsisisi at ng pagpe-penitensiya. Gayunman, hindi natin dapat kalimutan na ang taong tunay na nagsisi ay tiyak na magsisikap na ituwid ang anumang maling nagawa niya sa kanyang kapwa, bagama't alam niyang hindang-hindi niya mababayaran ang kasalanang nagawa niya sa Diyos. Pero dito pumapasok ang gawang pambayad-sala ni Cristo. Bilang dakilang Handog sa Pagkakasala, masasabi Niya, "Nang magkagayo'y aking isinauli ang hindi ko kinuha" (Awit 69:4). Huwag isiping dagdagan pa ito ng penitensiya—na para bang kulang ang Kanyang gawa at may iba pang kailangan para masiyahan ang walang-hanggang katarungan ng Diyos.

Ikatlo, alalahanin natin na ang *pagbabago ng ugali* (reformation) ay hindi pagsisisi, gaano man ito kalapit dito o kahit pa ito'y bumubukal mula rito. Ang magbagong-buhay, ang subukang palitan ng mabubuting gawi ang masasama, ang sikap ng mamuhay nang mabuti sa halip na masama, ay maaaring hindi talaga bunga ng pagsisisi, at hindi dapat ipagkamali rito. Ang pagbabago ng ugali ay panlabas na pagbabago lamang. Ang pagsisisi ay gawa ng Diyos sa kaluluwa.

Kamakailan ay nagkaroon ng pribilehiyo ang sumulat nito na magsahimpapawid ng mensahe ng Ebanghelyo mula sa isang

malaking istasyon sa Cleveland. Habang naghihintay sa studio para sa nakatakdang oras, may narinig na boses ng isang nag-aanunsiyo sa loudspeaker: "Kung kailangan ninyo ng anumang pagpapaayos ng relo, pumunta kayo sa..." at binanggit ang pangalan ng kompanya. Tumingala ang isa sa mga empleyado at napabulalas, "Hindi ko kailangan ng pagpapaayos ng relo; ang kailangan ko ay relo." Napakagandang teksto iyon para sa akin. Ang kailangan ng taong hindi pa ligtas ay hindi ang pagpapaayos ng kanyang buhay. Kailangan niya ng isang ganap na bagong buhay, na dumarating lamang sa pamamagitan ng ikalawang kapanganakan. Ang pagbabago ng ugali ay parang pagpapaayos ng relo. Ang pagsisisi ay parang pag-amin na wala kang relo.

Kailangan ko pa bang idagdag na ang pagsisisi ay hindi dapat ituring na kapareho ng pagsapi sa isang iglesya, o ng pagsisimulang tuparin ang mga tungkuling panrelihiyon, gaya ng sinasabi ng mga tao? Hindi ito *paggawa* ng anuman.

Kung gayon, ano ang pagsisisi? Hangga't maaari, gusto kong iwasan ang paggamit ng mahihirap o malalalim na salita, sapagkat hindi lang para sa mga iskolar ang isinusulat ko. Kaya hangga't maaari, ayaw kong bumanggit ng mga salitang Griyego o Hebreo. Pero dito ay parang kailangang sabihin na ang salitang Griyego, *metanoia*, *metanoia*, ang isinasaling "pagsisisi" sa ating mga Biblia, at ang literal na kahulugan nito ay pagbabago ng isip. Hindi lang ito basta pagtanggap ng mga bagong ideya kapalit ng mga lumang kuro-kuro. Ang ibig sabihin nito ay lubos na pagbaligtad ng saloobin ng isang tao sa kanyang kalooban.

Napakaliwanag nito sa buong usaping ating hinaharap! Ang magsisi ay ang baguhin ang saloobin sa sarili, sa kasalanan, sa

Diyos, at kay Cristo. At ito ang iniuutos ng Diyos. Dumating si Juan na nangangaral sa mga maniningil ng buwis at mga makasalanan, na lubhang marumi at masama: "Baguhin ninyo ang inyong saloobin, sapagkat malapit na ang kaharian." Sa mapagmataas na mga eskriba at sa mga Fariseong umaasa sa kautusan ay dumating ang parehong utos, "Baguhin ninyo ang inyong saloobin," at sa gayon ay magiging handa silang tanggapin Siya na dumating sa biyaya upang magligtas. Sa mga makasalanan sa lahat ng dako ay sumigaw ang Tagapagligtas, "Malibang baguhin ninyo ang inyong saloobin, kayong lahat ay mapapahamak ding gayon."

At saanman pumunta ang mga apostol ay nanawagan sila sa mga tao na harapin nang ganito ang kanilang mga kasalanan—harapin ang katotohanan na sila'y walang magagawa, pero may pananagutan sila sa Diyos—harapin si Cristo bilang iisa at lubos na sapat na Tagapagligtas, at sa gayon, sa pagtitiwala sa Kanya, ay matamo ang kapatawaran ng mga kasalanan at ang pag-aaring-ganap sa lahat ng bagay.

Ang harapin nang ganito ang mga napakabigat na katotohanang ito ay ang lubusang pagbabago ng isip, kaya ang mahilig sa kalayawan ay nakikita at inaamin ang kahangalan ng kanyang hungkag na buhay; ang mapagbigay sa sariling hilig ay natututong kamuhian ang mga pita na nagpapakita ng kabulukan ng kanyang likas; ang nagmamatuwid sa sarili ay nakikita ang sarili bilang makasalanang hinatulan sa paningin ng banal na Diyos; ang taong nagtatago sa Diyos ay naghahanap ng mapagtataguan sa Kanya; ang tumatanggi kay Cristo ay natatantong kailangan niya ng Manunubos, at sumasampalataya sa ikaliligtas.

Alin ang nauuna, ang pagsisisi o ang pananampalataya? Sa Kasulatan ay mababasa natin, "Magsisi kayo, at sumampalataya sa Ebanghelyo." Pero makikita rin natin na ang mga tunay na mananampalataya ay pinapayuhang "magsisi, at gawin ang mga unang gawa." Napakalapit ng kaugnayan ng dalawa kaya hindi mo maaaring makuha ang isa nang wala ang isa pa. Ang taong naniniwala sa Diyos ay nagsisisi; ang kaluluwang nagsisisi ay nagtitiwala sa Panginoon kapag naihayag sa kanya ang Ebanghelyo. Maaaring pagtalunan ito ng mga teologo, pero ang totoo, walang taong sumasampalataya sa Ebanghelyo hangga't hindi niya hinahatulan ang sarili bilang makasalanang nangangailangan sa harap ng Diyos. At ito ang pagsisisi.

Baka makatulong sa atin kung makikita natin na magkaibang bagay ang maniwala sa Diyos tungkol sa aking pagiging makasalanang at sa pangangailangan ko ng Tagapagligtas, at ang lubos na pagtitiwala sa Tagapagligtas na iyon para sa sarili kong kaligtasan.

Kung wala ang unang aspektong ito ng pananampalataya, walang tunay na pagsisisi. "Ang lumalapit sa Diyos ay dapat sumampalataya na Siya nga, at Siya ang nagbibigay-gantimpala sa mga masikap na humahanap sa Kanya." Kung wala ang ganitong pagsisisi, walang pananampalatayang nakapagligligtas. Gayunman, habang lalong lumalalim ang pagkaunawa ko sa biyaya ng Diyos na ipinakita sa akin kay Cristo, lalong titindi ang aking pagsisisi.

Nang matanto ni Mephibosheth ang kagandahang-loob ng Diyos na ipinakita sa pamamagitan ni David, siya'y napasigaw, "Ano ang iyong lingkod, upang tingnan mo ang isang patay na asong gaya ko?" (2 Samuel 9:8). At ang pagkaunawa ng kaluluwa

sa biyaya ang humahantong sa lalong mababang pagtingin sa sarili at lalong mataas na pagtingin kay Cristo.

*"Huwag hayaang ang konsensiya'y pumigil sa 'yo,
Ni mangarap na ika'y karapat-dapat muna,
Ang tanging hinihingi Niyang pagkakarapat-dapat
Ay madama mong kailangan mo Siya.
Ito'y Kanyang ibinibigay sa iyo,
Sinag ng Espiritu na sumisikat na."*

Ang pinakaunang ebidensiya na ginigising ng biyaya ang isang tao ay ang pagkadismaya sa sarili at sa sariling pagsisikap, at ang pananabik na makalaya sa mga tanikala ng kasalanan na gumapos sa kaluluwa. Ang tapat na pag-amin na ako'y ligaw at may sala ang pambungad sa buhay at kapayapaan. Hindi ito usapin ng tiyak na lalim ng dalamhati, kundi simpleng pagkilala at pag-amin sa pangangailangan na nag-uudyok sa isang tao na tumakbo kay Cristo bilang kanlungan. Walang mapapahamak sa mga nagtitiwala sa Kanya. Ang Kanyang biyaya ay sumasagana nang higit sa lahat ng ating kasalanan, at ang Kanyang gawang pambayad-sala sa krus ay walang-hanggang mahalaga sa Diyos kaya lubos nitong natutugunan ang lahat ng ating karumihan at pagkakasala.

Kabanata 2: Ang Aklat ng Pagsisisi

"Narinig ninyo ang pagtitiis ni Job, at nakita ninyo ang wakas na ginawa ng Panginoon; na ang Panginoon ay lubhang mahabagin, at puspos ng magiliw na awa" (Santiago 5:11).

Kung tatanungin ako kung ano ang pangunahing tema ng Aklat ng Job sa iisang salita, isasagot ko, "Pagsisisi." Kung paanong ang Genesis ang aklat ng Pagpili, ang Exodo ng Pagtubos, ang Levitico ng Pagpapakabanal, ang Bilang ng Pagsubok, at ang Deuteronomio ng Pamamahala ng Diyos, gayundin ang Job, na maaaring isinulat ng parehong taong manunulat at halos sa parehong panahon, ay namumukod-tanging aklat ng Pagsisisi. Alam kong hindi lahat ay sasang-ayon sa akin dito. Marahil karamihan ay igigiit na ang pinakatampok na tema ng sinaunang dramang ito ay, Bakit nagdurusa ang mga maka-Diyos? o anumang katulad nito. Pero kapag ganito ang igiit nila, napagkakamalan nilang pangunahin ang pangalawang tema lamang. Walang duda na sadyang inilaan ng Diyos ang aklat na ito upang lutasin magpakailanman ang tanong kung bakit pinahihintulutan ng isang mapagmahal at lubos na marunong na Diyos na magtiis ang mga matuwid ng mga kapighatiang kadalasang hindi dinaranas ng masasama. Pero sa likod ng lahat ng ito, may isa pa at mas malalim na problema; ito ang kasamaan sa puso ng kahit pinakamabubuting tao at ang pangangailangang hatulan ang sarili sa liwanag ng kabanalan ng Diyos. Ito ang pagsisisi.

Upang ilarawan ang temang ito sa paraang magiging malinaw sa bawat tao ang kahalagahan at pangangailangan ng pagsisisi, kinuha ng Diyos ang kaso ni Job, ang patriyarka ng lupain ng Uz, at ibinigay sa atin nang detalyado ang salaysay ng

prosesong humantong sa wakas sa kanyang pagsigaw,
"Kinasusuklaman ko ang aking sarili at nagsisisi ako sa alabok
at abo."

Ibang-iba ang paraan ng Diyos sa paraang likas nating
susundin! Kung kailangan kong sumulat ng aklat tungkol sa
pagsisisi, at gusto ko ng isang tauhang wastong maglalarawan
ng dakilang paksang ito, sa palagay ko ay ibang-ibang tao ang
pipiliin ko kaysa kay Job. Kung maghahanap ako sa Kasulatan
ng ganitong halimbawa, baka si David ang maisip ko—
napakataas ng kalagayan, napakalaki ng pagpapala—pero sa
isang sandali ng kahinaan at kapabayaan ay nahulog sa
napakabigat na kasalanan at pagkatapos ay nagsisi nang
napakapait. Ang mga hikbi ng kanyang taos-pusong
pagdadalamhati at paninisi sa sarili, na ibinulong niya sa
pandinig ng Diyos sa Awit 51, ay talagang klasikong talata
tungkol sa pagsisisi ng isang anak ng Diyos na nagkasala.

O baka si Manases ang piliin ko, ang masamang anak ng isang
napakabanal na ama, na ang kasuklam-suklam na mga bisyo at
di-mabanggit na mga kasamaan ay kumaladkad sa pangalan ni
Hezekias sa alabok at nagdulot ng matinding kahihiyan sa
karangalan ng Diyos ng Israel. Pero sa wakas ay dinala si
Manases sa pagsisisi, nagpakumbaba siya, at sa huli ay naligtas,
marahil bilang sagot sa mga panalangin ng amang iyon na
kanyang nilapastangan, na inialay maraming taon na ang
nakararaan. Napakagandang larawan ng isang tunay na
nagsisising kaluluwa si Manases habang siya'y yumuyukod
nang mababa sa harap ng trono ng Diyos, ipinahahayag ang
napakarami niyang paglabag at humihingi ng kapatawaran sa
kanyang mga kasalanang kasimpula ng eskarlata.

O baka bumaling ako sa Bagong Tipan at sikaping isalaysay muli ang kuwento ni Saulo ng Tarso, walang kapintasan sa panlabas na gawa sa harap ng Kautusan, pero isang mabangis na mang-uusig ng iglesya hanggang sa magpakita sa kanya ang muling nabuhay na Cristo, nang siya'y bumagsak na tulala at nabulag dahil sa "kaluwalhatian ng liwanag na iyon," sa daan patungong Damasco, at sumigaw nang makumbinsi sa kanyang pagkakamali, "Panginoon, ano ang ibig Mong gawin ko?" Pinatunayan ng kanyang buhay pagkatapos noon ang katapatan ng kanyang pagsisisi at ang lalim ng kanyang pagkadurog ng puso.

O kung babaling ang isang tao mula sa mga pahina ng banal na Kasulatan patungo sa mga pahina ng kasaysayan at talambuhay, maaari niyang banggitin ang pagsisisi ng taong makasanlibutan gaya ng makikita kay Augustine of Hippo o kay Francis of Assisi, ang tunay na nabagong dating bulagsak, o gaya sa mga kaso nina John Bunyan, Ignatius Loyola, John Newton, o, sa ating panahon, ni Jerry McAuley, ang dating magnanakaw sa ilog. Sa bawat isa sa mga lalaking ito, nang madala sila sa harapan ng Diyos, ay may tunay na pagbabago ng saloobin na tumagal habambuhay.

Pero kung babanggitin ang alinman o lahat ng mga ito bilang halimbawa ng pangangailangan ng pagsisisi, gaano karami kaya ang magsasabi: 'Oo, alam naming kailangang magsisi ng mga taong iyon. Marami ang kanilang kasalanan, malaki ang kanilang kasamaan. Tama at nararapat lang na magsisi sila sa matinding paghihirap ng kanilang kaluluwa. Pero ako, salamat sa Diyos, ay hindi gaya nila. Hindi ako kailanman nalubog sa ganoong lalim ng kasalanan. Hindi ako kailanman nagpakita ng ganoong kasamaan. Hindi ko nakalimutan nang ganoon kalala

kung ano ang tama at nararapat. Isa akong taong matuwid na hindi nangangailangan ng pagsisisi.' Sasabihin mo bang walang gagamit nang literal ng ganitong pananalita? Marahil nga, pero ang diwa nito, ang panloob na kahulugan ng mga salitang ito, ay madalas kong narinig mismo.

Ngayon, upang walang sinumang makapagsalita nang ganoon, kapag bumaling tayo sa sinaunang aklat na ito sa ating mga Biblia, makikita natin na hinanap ng Diyos sa buong mundo, hindi ang pinakamasamang tao, kundi ang pinakamabuti, at isinalaysay Niya sa atin ang kanyang kakaiba at nakaaantig na kuwento at ipinakita kung paano dinala sa pagsisisi ang mabuting taong iyon upang sa gayon "ang bawat bibig ay matikom," at ang buong sanlibutan ng tao ay maiharap na may sala sa harap Niya. Sapagkat kung ang isang taong may pagkatao ni Job ay kailangang magsisi, ano pa ang masasabi tungkol sa akin, at sa iyo, na malayong-malayo ang agwat sa kanya sa katuwiran at katapatan, at nagkasala nang lubhang nakalulungkot, at kulang na kulang sa kaluwalhatian ng Diyos? Hindi mo ba nakikita ang karunungan ni Jehova sa pagpili ng ganitong tao upang ipakita na kailangang magsisi ang lahat ng tao?

Isipin ang kaso ni Job. Siya ay mukhang isang mayamang sheik sa Silangan, na nabuhay noong panahong hindi pa nawawala ang pagkakilala sa Diyos, bagama't malinaw na sa ilang lugar ay napalitan na ng pagsamba sa diyus-diyosan, lalo na ng pagsamba sa mga bagay sa kalangitan, ang mas naunang pagsamba. Sapagkat, tandaan natin, ang paganismo ay hindi pag-akyat sa pag-unlad ng relihiyon. Ito ay pagbagsak, gaya ng ipinakikita sa atin ng Roma 1. Tinalikuran ng mga tao ang buhay at tunay na Diyos para sa mga walang-kabuluhang

diyus-diyosang ito, at "dahil dito ay ibinigay sila ng Diyos" sa lahat ng uri ng maruruming gawain. Pero nakaligtas si Job sa lahat ng ito. Siya ay sakdal sa kanyang pag-uugali, matuwid sa lahat ng kanyang mga lakad, isang taong may takot sa Diyos at namumuhi sa kasamaan.

Sa mga kabanata 1 at 2, nakikita natin ang isang kahangahangang paghahayag ng mga bagay sa di-nakikitang daigdig. Si Job ang pinag-uusapan ng Diyos at ni Satanas, ang tagapagsakdal sa mga kapatid na nagsasakdal sa kanila sa harap ng Diyos araw at gabi. Hinamon ng Panginoon si Satanas, "Napansin mo ba ang aking lingkod na si Job, na walang katulad niya sa lupa...isang may takot sa Diyos at lumalayo sa kasamaan?" Pansinin, si Job ay ang lahat ng sinabi ng Diyos tungkol sa kanya—isang taong may pananampalataya, isang tunay na anak ng Diyos. Kaya ang ibinibigay sa atin ng aklat na ito ay hindi ang pagsisisi ng isang makasalanan, kundi ang pagsisisi ng isang banal.

Itinanggi ni Satanas na totoo ang pagtingin ng Diyos kay Job, at lalo niyang iginiit na hindi minamahal at iginagalang ni Job ang Panginoon dahil sa kung sino Siya, kundi dahil sa mga natanggap ni Job mula sa Kanyang kamay. Upang patunayan ang kabaligtaran, pinahintulutan ang diyablo na agawin sa patriyarka ang lahat ng kanyang ari-arian. Sa halip na itakwil ang Diyos, napabulalas si Job, "Ang Panginoon ang nagbigay, at ang Panginoon ang nag-alis; purihin ang pangalan ng Panginoon." Hanggang dito ay talo si Satanas, pero hindi siya sumusuko.

Sa ikalawang pagkakataon, inulit niya ang kanyang pahiwatig na hindi minamahal ni Job ang Diyos dahil sa kung sino Siya, kundi dahil ang talagang pinakamamahal ni Job ay ang sarili

niyang buhay, at kinikilala niyang utang niya ito sa Diyos. Pinahintulutan si Satanas na ipatong ang kanyang nakasisirang kamay sa katawan ni Job, at punuin ito ng kasuklam-suklam na sakit, hanggang sa mas gugustuhin pa ang mamatay kaysa mabuhay. Sa kanyang matinding kagipitan, habang nakaupo siyang nagdadalamhati sa buntong ng abo at kinakayod ng isang piraso ng palayok ang nakapandidiring dumi mula sa kanyang mga bukas na sugat, nang kahit ang kanyang asawa ay nagsabing itakwil na niya ang Diyos, matagumpay siyang bumangon nang higit sa napakabigat niyang pagsubok, at napabulalas, "Tatanggap ba tayo ng mabuti sa kamay ng Diyos, at hindi tayo tatanggap ng masama?" Niluwalhati niya ang Diyos sa gitna ng apoy. Talo si Satanas. Ipinakita ni Jehova na ang taong ito ay tapat sa Kanya at minamahal Siya dahil sa Kanya mismo, at hindi lamang dahil sa Kanyang mga kaloob. Kamangha-manghang bagay na makatagpo ng isang taong para sa kanya ay mas mahalaga ang Diyos kaysa sa lahat ng ari-arian sa lupa, oo, higit pa sa buhay mismo.

Kaya nagtapos ang unang tagpo na si Satanas ay litong-lito at talunan. Sa mga sumusunod, kailangan nating tandaan na walang alam si Job sa mga nangyari sa di-nakikitang daigdig. Kung alam lang niya, hindi sana siya nalubog sa matinding pagkalito na sumunod nang dumating ang kanyang mga kaibigan na may mapapait na paratang laban sa kanyang pagkatao.

Sa susunod na bahagi ng aklat, ibang-iba na ang layunin ng Diyos. Si Job ay isang mabuting tao. Siya ay lubos na matuwid, gaya ng alam at ipinahayag mismo ng Diyos. Pero alam din ito ni Job—alam na alam niya kaya hindi niya natanto ang tunay na kabulukan ng sarili niyang puso. At sa huli, ang mahalaga ay

kung ano ang tao sa *likas niyang kalagayan*, hindi lamang kung ano ang kanyang ginagawa. Ang pigilan ang sariling likas ay isang bagay; ang malaya sa minanang kasalanan ay ibang-iba. Mukhang nakalimutan ni Job na sa kanyang sarili ay kasing-makasalanan siya ng sinuman, bagama't kahanga-hanga siyang iningatan ng biyaya ng Diyos. Kaya nilayon ng Diyos na dalhin ang mabuting taong ito sa pagsisisi, upang matanto niyang ang kanyang likas ay marumi, kahit naging maayos na maayos ang kanyang buhay, upang kanyang dakilain ang kagandahang-loob ng Isang ginawa siyang Kanyang sariling pag-aari.

Kaya dumating ang tatlong kaibigan ni Job, lahat ay mga taong mataas ang katayuan gaya niya, upang aliwin siya. Bawat isa ay nanatiling tapat sa kanyang malinaw na ipinakitang pagkatao. Si Eliphaz na Temanita ay malinaw na taong umaasa sa karanasan. Isang mapagmasid na mag-aaral ng batas ng kalikasan, paulit-ulit niyang sinasabi, "Aking nakita." Si Bildad na Suhita ang tipikal na tagapagtaguyod ng tradisyon. Tanungin mo ang mga ninuno, sabi niya; mas marunong sila kaysa sa atin. Sila ang magtuturo sa iyo. Si Zophar na Naamatita ang malamig at matigas na legalista na nag-aakalang tinitimbang ng Diyos ang kapahamakan nang eksaktong katumbas ng kasalanan ng tao, at nagbibigay lamang ng mga awa ayon sa nararapat sa tao.

Pitong araw at pitong gabi silang nakaupo sa paligid ng sinalantang si Job, ang kanilang dalamhati at ang kanya ay napakalalim para sa mga salita. Pero kahit tahimik sila, marami silang iniisip. Bakit dumating ang mga kapahamakang ito sa kanilang kaibigan? Maaari bang hindi ito parusa sa nakatagong kasalanan? Hindi ba't hindi maisip na papayagan ng isang mabuting Diyos, ng isang tapat na Manlilikha, na dumating ang

ganitong kapighatian nang hindi nararapat? Ang kanilang mapagparatang na mga mata ay tahimik na nagsasabi ng ayaw munang bigkasin ng kanilang mga labi.

Hindi matiis ni Job ang mga matang iyon. Namilipit ang kanyang kaluluwa sa kanilang mga pahiwatig na siya'y nagdurusa dahil sa kasamaang hanggang ngayon ay nakatago. Sa wakas, "binuksan niya ang kanyang bibig, at sinumpa ang kanyang kaarawan," at mariing ipinahayag na wala siyang sala at nakiusap na damayan siya ng kanyang mga kaibigan. Pagkatapos ay dumating ang mahabang pagtatalo. Paulit-ulit nila siyang pinaratangan ng pagkukunwari, ng sobrang pagpapalayaw sa kanyang mga anak na nagdulot ng kanilang kapahamakan, ng isang malubhang nakatagong kasalanan na siyang pinakikitunguhan ng Diyos. Nakiusap sila sa kanya na ipahayag na ang kanyang mga kasamaan at sa gayon ay bigyan ng pagkakataon ang Diyos na kaawaan siya.

Matatag, tapat, at kung minsan ay may halong pang-uuyam, sinagot sila ni Job, itinatanggi ang kanilang mga paratang, tinitiyak sa kanila ang kanyang pagtitiwala sa Diyos, bagama't inaamin ang kanyang pagkalito. Umabot pa siya sa pagsasabing, kung tama sila, ang Diyos ay hindi makatarungan sa Kanyang pakikitungo sa kanya. Sa wakas ay natahimik sila nang, sa kanyang huling talumpati, ay sinagot niya ang lahat ng kanilang mga paratang at mariing ipinagtanggol ang sarili niyang katuwiran. Sa mga kabanata 29, 30, at 31, ginamit niya ang mga panghalip na "ako," "akin," "ko," at "aking" nang 189 na beses. Pero ito ay bago niya nakita ang Panginoon.

Si Elihu, isang mas batang lalaki na tahimik na nakinig sa buong pagtatalo, ay tinanggap ang hamon ni Job na may magsalita para sa Diyos. Sa isang napakahusay na talumpati, ipinakita

niya na ang kapighatian ay maaaring ipadala upang magturo at hindi lamang bilang parusa. Dinakila niya ang karunungan ng Diyos, na hindi obligadong ihayag nang patiuna ang Kanyang mga dahilan sa pagdidisiplina. At itinuro niya na marunong ang naguguluhang kaluluwa kapag nagtatanong siya sa Diyos—naghihintay na turuan Niya, sa halip na pagsikapang unawain ang Kanyang mga paraan sa pamamagitan ng pangangatwiran ng tao.

Habang nagsasalita siya, ginulat ang magkakaibigan ng isang bagyong may kulog. Pagkatapos ay dumaan sa disyerto ang isang malakas na ipu-ipo, at habang papalapit ito, nagsalita ang tinig ng Panginoon sa kaluluwa ni Job ng sunud-sunod na tanong na hindi masasagot kahit ng pinakamarunong na tao. Sinaway Niya si Job sa pagpapahiwatig na may kawalang-katarungan sa Kanyang mga paraan. At habang nadarama ng nagdurusang kaluluwa ng patriyarka ang karunungan at kamahalan ng Diyos, napabulalas siya: "Narito, ako'y hamak; ano ang isasagot ko sa Iyo? Itinatakip ko ang aking kamay sa aking bibig. Minsan akong nagsalita; ngunit hindi na ako sasagot: oo, makalawa; ngunit hindi na ako magpapatuloy" (40:4-5).

Pero hindi pa tapos ang Diyos. Nagsalita Siyang muli, inilalapit sa kaluluwa ni Job ang pagkadama sa Kanyang kadakilaan at kapangyarihan, sa Kanyang kaluwalhatian at pagkaalam sa lahat ng bagay. Habang pinagmumunian ni Job ang lahat ng ito, nagkaroon siya ng bagong pagkaunawa sa kabanalan at katuwiran ng Diyos. Lalong tumingkad ang kanyang sariling kaliitan. Nakapagtataka na ngayon sa kanya na titingnan pa ng Diyos ang mga makasalanang tao. Naabot na sa wakas ang "wakas na ginawa ng Panginoon," at siya'y sumigaw: "Narinig

Kita sa pakikinig ng tainga: ngunit ngayo'y nakikita Ka ng aking mata. Kaya't kinasusuklaman ko ang aking sarili, at nagsisisi ako sa alabok at abo" (42:5-6). Natupad na ang dakilang layunin ng Panginoon. Binago ni Job ang kanyang isip—ang kanyang buong saloobin—kapwa tungkol sa kanyang sarili at tungkol sa Diyos. Nagpakumbaba hanggang sa alabok, hinatulan niya ang kanyang sarili at niluwalhati ang Panginoon. Ito ang nilalayon ng Diyos mula pa sa simula. At ito ang dapat marating, sa isang paraan o sa iba, ng lahat ng naliligtas sa biyaya.

"Na Ikaw ay magalak nang gayon sa akin at maging ang Diyos na Ikaw nga, Ay kadiliman sa aking isipan, ngunit sikat ng araw sa aking puso."

Ang paghatol sa sarili ay tiyak na pambungad sa pagpapala, at ang paghatol sa sarili ay ang gawa ng pagsisisi na isinasagawa ng Espiritu ng Diyos.

Kabanata 3: Ang Bautismo ng Pagsisisi ni Juan

Nagsisimula ang Bagong Tipan sa isang panawagan na magsisi. Ang paglilingkod ni Juan Bautista ay higit sa lahat nakatuon sa pagdiriin kung gaano ito kahalaga. Isinugo siya ng Diyos sa espiritu at kapangyarihan ni Elias upang ihanda ang daan ng Panginoon, at ang nadatnan niya ay isang bansang kuntento sa sarili, nagmamatuwid sa sarili, at walang tigil sa pagyayabang na sila ang bayang pinili. Sinasabi nilang hinihintay nila ang ipinangakong Mesiyas, pero hindi talaga sila handang tanggapin Siya dahil napakababa ng kanilang kalagayang moral.

Gaya ng Tisbita, bigla na lang siyang lumitaw nang walang pasabi, isang mangangaral sa ilang. Ipinahayag niya, una sa mga hamak sa Israel, at pagkatapos, nang hanapin din siya ng iba, sa mga nagmamatuwid na eskriba, Pariseo, at Saduceo, na kailangang maihanda ang puso para matanggap ang Kaharian. Ang buod ng kanyang mensahe ay ang matatalas na salitang ito: "Magsisi kayo: sapagkat malapit na ang kaharian ng langit." Isa itong hamon na harapin nila ang kanilang mga kasalanan at ang tunay na kalagayan ng kanilang puso sa liwanag ng kabanalan at katuwiran ng Diyos. At natutuwa tayong malaman na ang mga maniningil ng buwis at mga makasalanan na nakarinig sa kanya ay kumilala na matuwid ang Diyos, at nagpabautismo bilang pag-amin na hinahatulan nila ang kanilang sarili at kailangan nila ang kapatawaran ng mga kasalanan.

Sapagkat kasama ng pangangaral ang ritwal ng bautismo. Malinaw na sinabing ito ay bautismo ng pagsisisi para sa (o tungo sa) kapatawaran ng mga kasalanan. Ibig sabihin, ang mga

nagpasakop sa kanyang bautismo ay para na ring nagsasabi: 'Sa gawang ito, ipinapahayag ko na nagbago na ang aking isip, na may bago na akong pagtingin sa aking sarili, sa aking mga kasalanan, at sa aking Diyos. Inaamin kong hindi ako karapat-dapat, at isinusuko ko ang aking sarili sa walang hanggang awa ng Diyos. Sa Kanya ako umaasa ng kaligtasan, at nagtitiwala akong patatawarin Niya ang aking mga kasalanan at sa Kanyang biyaya ay ihahanda ako upang tanggapin ang Hari at magkaroon ng lugar sa Kaharian ng mga langit.'

Hindi ko sinasabing lahat ng nabautismuhan ay nakaunawa sa buong kahulugan nito, pero iginigiit ko na ito ang tunay nitong kahulugan. Siyempre, hindi ang bautismo ang nagkamit ng kapatawaran ng mga kasalanan. Ito ay pag-amin lamang na kailangan nila ang ganoong kapatawaran. Ang mga nabautismuhan nang ganoon ay maihahambing sa mga may utang na pumipirma ng kasulatan ng utang bilang pagkilala na sila'y may pagkakautang. Nang magpakababa ang ating Panginoon upang makiisa sa nalabing ito sa pamamagitan ng pagpapabautismo rin Niya, para bang pinirmahan Niya ang kanilang mga kasulatan ng utang bilang tagagarantiya. Ipinahayag Niya na handa Siyang sagutin ang lahat ng kanilang pananagutan sa pamamagitan ng pagtupad sa bawat matuwid na hinihingi ng trono ng Diyos para sa kanila. Mahigit tatlong taon pagkaraan, sinabi Niya, "May isang bautismo na ibabautismo sa Akin; at gaano Ako nagigipit [o nahihirapan] hanggang sa ito'y maganap." Ah, malapit nang dumating ang takdang araw ng pagbabayad ng mga utang na iyon, at doon sa krus kailangan Niyang bayaran ang lahat ng iyon sa madugong paghihirap.

Mahirap sabihin kung gaano kalaki rito ang nakita ni Juan, ang tagapagpauna. Pero na may unawa siya sa dakilang katotohanan, na si Jesus ay hindi lamang Mesiyas kundi Tagapagligtas, ay makikita sa kanyang mga salita: "Narito ang Kordero ng Diyos, na nag-aalis ng kasalanan ng sanlibutan!" Ang kanyang bautismo ng pagsisisi ay nakatingin sa kapatawaran ng mga kasalanan sa pamamagitan ng pag-aalay ng Korderong itinalaga na noon pa, bilang handog na pampalubag-loob.

Sa mga palalo at nagmamatuwid na pinuno, sinabi ni Juan: "Kayong lahi ng mga ulupong, sino ang nagbabala sa inyo na tumakas sa galit na darating? Kaya magbunga kayo ng mga bungang nararapat sa pagsisisi." At pagkatapos ay binalaan niya sila na ang pagiging likas na kamag-anak ni Abraham ay hindi makapagligtas kaninuman, kundi ang espirituwal na pagkakamag-anak lamang; sapagkat pananampalataya lamang ang nagpapaging-anak sa isang tao ng tapat na patriyarkang iyon. "Mga bungang nararapat sa pagsisisi": ibig sabihin, ang nagbagong buhay ang dapat magpakita ng nagbagong saloobin; kung hindi, walang tunay na pagsisisi.

At pagkatapos ay sinabi niya: "Ngayon pa man ay nakalagay na ang palakol sa ugat ng mga punongkahoy: kaya bawat punongkahoy na hindi nagbubunga ng mabuting bunga ay pinuputol, at inihahagis sa apoy." Ibang-iba ito sa mga paraan ng pagpapabuti na itinataguyod ng marami na dapat sana'y mas nakakaalam! Ang ilang makabagong pangangaral ay mabubuod sa ganito: "ang palakol ay nakalagay sa bunga ng punongkahoy." Putulin ang masamang bunga. Pungusan ang puno. Wisikan ito ng pinaghalong relihiyon at pilosopiya. Baguhin ang kapaligiran nito, kung maaari. Sikaping

pabungahin ito ng mabuti sa pamamagitan ng pagtuturo ng magandang asal at ng relihiyosong edukasyon, at magiging maayos na ang lahat. Hindi na kailangan ang pagsisisi. Wala nang lugar para sa ikalawang kapanganakan. Pero sa kabila ng pangangatwiran ng tao, hindi nagbabago ang prinsipyo ng Diyos. Masama ang puno; kaya bulok ang bunga nito. Walang silbing mag-eksperimento at subukang pamungahin ng mabuti ang ganoon kasamang halaman. Ilagay ang palakol sa ugat. Putulin ang masamang puno upang magbigay-daan sa bagong punong itinanim ng Amang nasa langit.

Ang pagsisisi ay ang pagkilala, ang hayagang pagkilala, sa paghatol ng Diyos na wala nang pag-asa ang ating puso hangga't hindi ito binabago ng Salita at ng Espiritu ng Diyos. Hindi makapipitas ng ubas sa dawagan, ni ng igos sa dawag. Hindi ang bunga ang dapat asikasuhin. Ang puno mismo ang dapat alisin. Walang saysay na subukang pagandahin ito. Ang Diyos mismo ay sumuko na rito. "Ang puso ay magdaraya ng higit sa lahat ng bagay, at totoong masama [sa literal, walang lunas]." Kaya kailangan ang isang bagong puso at isang bagong espiritu.

Ganito inihanda ni Juan ang daan ng Panginoon. Sinuman ang kaharap niya, sinikap niyang ilantad ang nakatagong kasamaan ng puso at ang pangangailangang hatulan ang sarili, na walang iba kundi ang pagkilala na "sa akin, samakatuwid baga'y sa aking laman, ay hindi tumatahan ang anumang bagay na mabuti." Upang maipakita ito, inutusan ang mga sakim na kawal na makuntento sa kanilang sahod, at ang mga maniningil ng buwis na huwag maningil nang higit sa nararapat. Si Herodes, ang hari mismo, na nagkunwaring tumatangkilik kay Juan habang namumuhay sa pinakamarumi at pinakamahalay

na pakikiapid sa kamag-anak, ay namilipit nang marinig niya ang mahigpit na mangangaral na nagsabi, habang itinuturo si Herodias, "Hindi matuwid na siya'y maging iyo." Maaaring patahimikin ng isang selda sa bilangguan at pagkatapos ng espada ng berdugo ang dila ng mangangaral ng pagsisisi, pero ang kanyang mga salita ay mananatili magpakailanman. Hanggang sa katapusan ng panahon, sinasaway pa rin ng mga ito ang mga mapagpalayaw sa sarili, ang mga nagmamatuwid, ang mga sakim, at ang mga mahalay, na nag-aakalang kaya nilang suhulan sa anumang paraan ang Diyos na kanilang nasaktan upang palampasin at ipagwalang-bahala ang kanilang kasamaan.

Si Juan Bautista ay inilarawan bilang "ang huli sa mga propeta," at tiyak na malapit na malapit ang kaugnayan ng kanyang paglilingkod sa dakilang kapatiran ng mga propeta sa Lumang Tipan. Nakita na natin kung paanong itinutulad siya ng ating Panginoon kay Elias sa espiritu; at sa Kanyang mga alagad na nagtatanong at naguguluhan tungkol sa hula sa Malakias na babalik si Elias bago sumapit ang dakila at kakila-kilabot na araw ng Panginoon, sumagot ang Tagapagligtas, na ang tinutukoy ay si Juan: "Kung ibig ninyong tanggapin, ito ang Elias na darating." Dumating siya upang bungkalin ang tiwangwang na lupa, upang ang salita ng Kaharian ay hindi maihasik sa gitna ng mga tinik. Kaya pinili siya ng Diyos bilang isang tinig na sumisigaw sa ilang upang ihanda ang daan ng Panginoon at tuwirin sa disyerto ang isang lansangan para sa ating Diyos. Ang kanyang mensahe ay mensaheng pumapantay. May mga burol ng kapalaluan na kailangang ibaba, at mga lambak ng kababaan na kailangang punuin ng biyaya, upang ang plano ng Diyos ay maisagawa nang mabilis.

Sa isang banda, natatangi ang kanyang paglilingkod at hindi na ito mauulit kailanman, dahil hindi na muling mangyayari ang ganoon ding mga kalagayan. Pero sa mas malawak na pananaw, laging angkop ang ganitong mensahe, sapagkat hindi nagbabago ang puso ng tao at hinahanap pa rin ng Hari ang mga kikilala at yuyuko sa Kanyang kapamahalaan. Kaya mahalagang lagi nating igiit na kailangan ang pagsisisi, isang kalagayan ng kaluluwa na laging dapat mauna bago dumating ang pagpapala.

Ang mga salita ng banal na Birhen sa Magnificat ay laging angkop: "Ibinaba Niya ang mga makapangyarihan mula sa kanilang mga luklukan, at itinaas ang mga may mababang kalagayan. Binusog Niya ng mabubuting bagay ang mga nagugutom; at ang mayayaman ay pinaalis Niyang walang dala" (Lucas 1:52-53). Ito rin ang doktrinang pumapantay na ipinahayag ni Juan. Ito ang doktrinang "walang pagkakaiba" ni Apostol Pablo. Pero gaano ito nilalabanan ng puso ng tao! Gaano ipinagmamalaki ng mga tao ang mga inaakala nilang pagkakaiba na hindi naman nakikita ng mata ng Diyos.

"Kailangan ko bang maligtas sa paraang kapareho ng aking kutsero?" galit na tanong ng isang kilalang ginang.

"Ginang," ang tapat na sagot, "hindi n'yo naman kailangang maligtas. Pero kung maliligtas man kayo, iyon ay sa eksaktong batayan na kapareho ng sinumang kawawang makasalanan."

Maraming taon na ang nakalipas, namangha ako nang marinig ko ang isang mahusay magsalitang ebanghelistang Pranses, si Paul J. Loizeaux, na bumulalas, "Naku, napakahirap humanap ng makasalanan! Kung makakita lang ako ng isa, may napakagandang mensahe ako para sa kanya." Saglit lang na

pag-iisip at naging malinaw ang ibig niyang sabihin. Iba ang pagiging makasalanang; iba ang pagkaalam nito.

Ang tapat na pangangaral tungkol sa pananagutan ng tao ang magtatanim ng katotohanang ito sa budhi. Ang pagsisisi ay ang pagkilala na ako'y makasalanang, ang pag-amin sa harap ng Diyos na ako'y kasingsama ng sinabi Niya tungkol sa akin sa Kanyang Banal na Salita. Hangga't hindi umaabot ang isang tao sa puntong ito, wala nang ibang salita mula sa langit para sa kanya, maliban sa hatol ng kapahamakan. Ang katotohanang ito ay hindi bumabawas kahit kaunti sa Ebanghelyo ng biyaya. Sa halip, inihahanda nito ang makasalanang upang makilala "ang biyaya ng Diyos sa katotohanang" at magalak dito, na nagdiriwang sa kahanga-hangang paglalaang ginawa ng Diyos upang "busugin ang nananabik na kaluluwa."

Kung paanong ang isang tao ay maaaring gutom pero hindi niya alam dahil sawa na ang kanyang panlasa, kaya hindi niya pinapansin ang tawag sa hapunan, gayundin ang isang tao ay maaaring namamatay dahil kulang sa mapagbiyayang paglalaan ng Diyos, pero wala siyang kamalayan na siya'y nawawala, kaya hindi niya pinahahalagahan ang mensahe ng biyaya. Ang panawagan na magsisi ay itinalaga ng Diyos upang magbunga ng gutom ng kaluluwa, na magpapalapit sa nababagabag na tao sa piging ng Ebanghelyo nang may buong gana. Hangga't hindi nagkakaroon ng ganitong kamalayan ang isang tao sa kanyang pangangailangan, tatalikuran niya ang kuwento ng Ebanghelyo nang walang pakialam at may paghamak. "Ang kaluluwang busog ay nasusuya sa bahay-pukyutan; ngunit sa kaluluwang gutom ay matamis ang bawat mapait na bagay."

Madalas, ang masigasig na mangangaral ng Ebanghelyo ay paulit-ulit na nagsasalita tungkol sa kawalang-pag-asa ng

pagkamit ng kaligtasan sa pamamagitan ng mabubuting gawa, gayong ang kausap niya ay mga taong lubos na masasama ang gawa at hindi man lang nag-iisip na magkamit ng buhay na walang hanggan, kundi ang tanging pinapahalagahan ay ang mga bagay ng makamundong sanlibutang ito na walang Diyos. Binabalaan tayo laban sa paghahagis ng mga perlas sa harap ng mga baboy. Hindi kaya, maging sa pangangaral ng Ebanghelyo, ay nagagawa natin ito mismo? Maaari nating gawin itong sobrang simple, sobrang dali, hanggang sa mali na ang pagkakalarawan natin sa Diyos ng lahat ng biyaya, na sa lahat ng panahon ay unang sinikap ipakita sa mga tao ang kanilang pagkamakasalanan at pagkakasala, at pagkatapos ay inialok ang lunas sa mga umamin sa kanilang kakila-kilabot na sakit.

Kumbinsido ako na darating ang muling pagsigla sa mga mananampalataya at ang paggising sa mga nawawala kung mas marami lamang ang tapat na mangangaral na gaya ni Juan Bautista, na sisigaw nang malakas at hindi magpipigil, kundi taimtim na ipapakita sa mga tao ang kanilang mga kasalanan at mananawagan sa kanila sa Pangalan ng Panginoon na magsisi. Inaalala nila na ang nagmamatuwid sa sarili ay tiyak na hahatulan ng Diyos, pero ang humahatol sa sarili ay makakatagpo ng ganap na pag-aaring-ganap kay Cristo, na namatay para sa kanyang mga kasalanan at ngayo'y itinaas sa kanan ng Diyos bilang Prinsipe at Tagapagligtas, na nagbibigay ng pagsisisi at kapatawaran ng mga kasalanan sa lahat ng tumatanggap ng Kanyang patotoo.

*"Hindi ako inuutusang magpagal
Upang kasalanan ko'y maalis,
Ako'y hangal, mahina't walang kaya,
Ni hindi ko masimulan man lang.*

Ngunit, mapalad na katotohanan,
Bagaman ako'y wasak dahil sa Pagkahulog,
Si Cristo'y nagdusa para sa sala ko,
Oo, si Cristo ang gumawa ng lahat."

Makikita natin na ang pagsisisi ay ganap na kabaligtaran ng karanasang may merito. Ito ay pag-amin na ang isang tao ay lubos na walang merito, at kung maliligtas man siya, iyon ay sa pamamagitan lamang ng merito ng ating Panginoong Jesu-Cristo, "na nagbigay ng Kanyang sarili na pantubos para sa lahat." Narito ang matibay na tuntungan para sa kaluluwang nakauunawa na ang lahat ng sariling pagsisikap ay walang iba kundi kumunoy na buhangin. Si Cristo lamang ang Bato ng ating kaligtasan.

Kabanata 4: Ang Panawagan ni Cristo na Magsisi

"Ang kautusan ay ibinigay sa pamamagitan ni Moises, ngunit ang biyaya at ang katotohanan ay dumating sa pamamagitan ni Jesu-Cristo." Pansinin ang pagsasamang iyan: biyaya at katotohanan. Kailangang harapin ng tao ang katotohanan kung nais niyang matamasa ang biyaya. Tiyak na wala nang mas mapilit na panawagan na magsisi kaysa sa ibinigay Niya na tungkol sa Kanya ay masasabi, "Ibinubuhos ang biyaya sa Iyong mga labi."

Mula nang magsimula Siyang mangaral, ang Kanyang mensahe, gaya ng sa Kanyang tagapagpauna na si Juan, ay ito: "Magsisi kayo: sapagkat malapit na ang kaharian ng langit." May napakataimtim dito. Bumaba ang Diyos sa lupa at nagsasalita sa pamamagitan ng Kanyang Anak. Dumating Siya na ang puso ay puno ng pag-ibig at habag sa mga tao na labis na nasugatan at nawasak ng kasalanan; pero kinailangan Niyang maghintay sa kanila; kinailangan Niyang idiin sa kanila ang kanilang malungkot na kalagayan; kinailangan Niyang tawagin sila na aminin ang kanilang pagkakasala at kawalang-kabanalan bago Niya maibuhos sa kanilang puso ang balsamo ng Kanyang biyaya. Sapagkat katapatan ang hinihingi ng Diyos. Ayaw Niyang pagtakpan ang kasamaan. Iginigiit Niya ang paghatol sa sarili, ang lubusang pagtalikod at pagharap sa kabilang direksyon, ang isang bagong saloobin, bago Niya ihayag ang pag-ibig ng isang Tagapagligtas.

Lubos na tugma sa prinsipyong ito ang pagkakaayos ng apat na Ebanghelyo. Sa mga Sinoptiko, ang panawagan ay magsisi. Kay Juan, ang idinidiin ay ang pananampalataya. May mga nag-

akala na may hindi pagkakatugma o pagkakasalungatan dito. Pero kailangan nating alalahanin na isinulat ni Juan ang kanyang aklat maraming taon pagkatapos ng mga naunang Ebanghelista, at may tiyak na layuning ipakita na si Jesus ang Cristo, ang Anak ng Diyos, at upang, sa pananampalataya, magkaroon tayo ng buhay sa Kanyang Pangalan. Hindi lamang niya inulit ang mga bagay na matagal nang naisulat. Sa halip, dinagdagan niya at sa gayon ay pinunan ang mga naunang tala, upang hikayatin ang pagtitiwala sa patotoong ibinigay ng Diyos tungkol sa Kanyang Anak. Hindi niya binabalewala ang paglilingkod ng pagsisisi dahil lamang idinidiin niya ang kahalagahan ng pananampalataya. Sa kabaligtaran, ipinapakita niya sa mga kaluluwang nagsisisi kung gaano kasimple ang kaligtasan, ang pagtanggap ng buhay na walang hanggan, sa pamamagitan ng pagtitiwala sa Kanya na, bilang ang Tunay na Liwanag, ay nagliliwanag sa bawat tao, at sa gayon ay inilalantad ang pagkahulog ng sangkatauhan at ang pangangailangan ng lubusang pagbabago ng saloobin tungo sa sarili at tungo sa Diyos.

Ang sabihin sa isang taong walang kamalayan na siya'y nawawala na maaari siyang maligtas sa pamamagitan ng pananampalataya kay Cristo ay walang kahulugan para sa kanya, gaano man katotoo at kapalad ang katotohanang iyon. Para itong paghahagis ng salbabida sa isang taong hindi alam na malapit na siyang lamunin ng isang malakas na ipu-ipo sa dagat. Kapag nakita niya ang kanyang panganib, saka niya pahahalagahan ang kaligtasang iniaalok. Kaya kapag ang mensahe ng mga Sinoptiko ay tumagos nang malalim sa kaluluwa ng isang tao, handa na siya sa pagpapahayag ng buhay na walang hanggan at ng kapatawaran sa pamamagitan ng pananampalataya kay Cristo lamang.

Nang lumapit sila kay Jesus at ibalita sa Kanya ang tungkol sa ilang taga-Galilea na ang dugo ay inihalo ni Pilato sa kanilang mga handog nang sugpuin ng kanyang mga hukbong Romano ang isang pag-aalsa ng mga Judio, at muli nang ibalita nila ang pagguho ng isang tore sa Siloe na ikinamatay ng marami, taimtim Niyang sinabi: "Inaakala ba ninyo na ang mga ito ay mga makasalanan nang higit sa lahat ng iba? Sinasabi Ko sa inyo, Hindi; kundi malibang kayo'y magsisi, kayong lahat ay mapapahamak ding gayon." Kunin man ang tao sa pamamagitan ng karahasan, ng aksidente, o ng tinatawag nating likas na kamatayan, iisa ang kanilang kahihinatnan malibang bumalik sila sa Diyos nang may pagsisisi.

Marahil iniisip natin na ang ganitong mga pangyayari ay mga tanging halimbawa ng paghatol ng Diyos laban sa kasamaan. Pero nakikita ng banal na mata ng Diyos ang kasalanan ng bawat puso at tinatawag Niya ang lahat na pumanig sa Kanya laban sa kanilang sarili. Hangga't hindi ito nagagawa, imposible ang nakapagliligtas na pananampalataya. Hindi nito nililimitahan ang biyaya. Sa halip, binubuksan nito ang daan para sa biyaya. Tandaan, ang pagsisisi ay hindi kalagayang kusang nangyayari. Ito ay gawa ng Espiritu Santo sa kalooban ng tao, na naisasagawa sa pamamagitan ng tapat na pangangaral ng Salita. Pero gaano na kadalang marinig ngayon ang sigaw na, "Malibang kayo'y magsisi."

Nang tumanaw ang ating Panginoon sa araw ng paghahayag, sinabi Niya: "Ang mga taga-Nineve ay titindig sa paghuhukom kasama ng lahing ito, at hahatulan ito: sapagkat sila'y nagsisi sa pangangaral ni Jonas; at narito, ang isang lalong dakila kaysa kay Jonas ay narito." Mas lilinaw pa ba Niyang masasabi na ang biyaya ay para sa kaluluwang nagsisisi, at tanging paghatol na

walang awa ang naghihintay sa taong patuloy na nagpapatigas ng puso laban sa pakiusap ng Espiritu?

Kaya nang sumbatan Niya ang mga lungsod na pinaggawan Niya ng karamihan sa Kanyang makapangyarihang mga gawa, inihula Niya ang kanilang kapahamakan dahil ayaw nilang magsisi. Ang Betsaida, Corazin, at Capernaum ay mga guho na lamang ngayon, sapagkat bagaman ang patotoong ibinigay sa kanila ay ganoon kalakas na kung naibigay iyon sa Tiro at Sidon ay nagsisi na sana sila na nakasako at nasa abo, hindi natinag ang mga tao sa mga lungsod na ito. Ang mga bato ng mga lungsod na iyon sa Galilea ay sumisigaw ngayon mula sa alabok ng mga panahon, "Magsisi kayo, at sumampalataya sa Ebanghelyo." Pero gaano kakaunti ang may taingang nakikinig at pusong nakauunawa!

Madalas nang napapansin nang may pagtataka ng mga teologong lubos na orthodox na, samantalang maraming edukadong mangangaral na ang patotoo tungkol sa Ebanghelyo ay walang maipipintas, ay kakaunti o halos walang nahihikayat na manampalataya, may ilang maalab na ebanghelista naman na tila hindi kasinlinaw ang pangangaral ng Ebanghelyo, pero idinidiin sa mga lalaki at babae ang katotohanan na sila'y nawawala at buong sigasig na idinidiin ang pangangailangan ng pagsisisi, at sila'y nakapagdadala ng mga kaluluwa kay Cristo nang tig-iilampu o kahit daan-daan. Ganito ang nangyari kay Sam Jones, kay D. L. Moody, kay Gypsy Smith, kay Billy Sunday, kay W. P. Nicholson, kay Mel Trotter, at sa marami pang iba. Hindi ba ang paliwanag ay ito lamang: na kapag tunay na hinarap ng mga tao ang kanilang mga kasalanan sa presensya ng Diyos, ang kanilang gising at natatakot na budhi ang nagpapabilis sa kanilang tumugon kahit

sa pinakamaliit na pahiwatig ng biyaya ng Diyos sa mga humahanap sa Kanya nang buong puso?

Hindi ko sinasabing pinahahalagahan natin ang kamangmangan, o pinupuri ang kalahating Ebanghelyo, sapagkat walang duda na kapag ang panawagan na magsisi ay sinundan ng buo at malinaw na pagpapahayag ng kaligtasan sa pamamagitan ng pananampalataya lamang kay Cristo na ipinako, nabuhay na muli, at itinaas, mas matatag ang mga nananampalataya kaysa kung kailangan pa nilang mangapa nang maraming taon bago matagpuan ang katotohanang nagpapalaya mula sa lahat ng pag-aalinlangan at kalituhan ng isip. Ang mga ebanghelistang binanggit sa itaas ay pawang nagkaroon ng mas mabuting pagkaunawa sa biyaya sa kanilang pagtanda kaysa noong kanilang kabataan. Pero ang mga taong iyon ay naging kahanga-hangang mabunga pa rin sa pagpapabalik sa marami mula sa kasalanan tungo sa katuwiran at mula sa kapangyarihan ni Satanas tungo sa Diyos.

At hindi ba kahanga-hanga ang kahulugan na sa tatlong Ebanghelyong unang lumaganap sa buong sinaunang daigdig, ang panawagan ay umabot sa Judio at Gentil, na iginigiit na walang kaluluwang hindi nagsisisi ang makakatagpo ng lugod ng Diyos kailanman? Pagkatapos, nang mas nakilala na ang patotoong Cristiano, saka ibinigay sa Ebanghelyo ni Juan ang matamis at mahalagang paglalahad ng liwanag, buhay, at pag-ibig. Siyempre, sa mismong patotoo ng Panginoon, laging magkahalo ang dalawa, sapagkat ang "biyaya at katotohanan" ay hindi kailanman dapat paghiwalayin.

Ang ating Panginoon ang dalubhasang tagapagdala ng kaluluwa, at tayong nagnanais na gamitin ng Diyos sa pagdadala ng ating kapwa sa pagkakilala sa Kanya ay mabuting

matuto ng Kanyang mga paraan at tularan ang Kanyang mga pamamaraan, hangga't papayagan ng ating kahinaan bilang tao.

Napakadali sanang sabihin Niya sa mayamang batang pinuno, na tumakbo papunta sa Kanya at nagtanong, "Mabuting Guro, ano ang dapat kong gawin upang magmana ng buhay na walang hanggan?" na wala siyang kailangang gawin, "manampalataya ka lamang at mabuhay." Kung iyon ang sinabi Niya, totoo naman iyon. Pero hindi iyon ang sinabi Niya. Sa halip, sinikap Niyang suriin ang budhi ng binata sa pamamagitan ng mahigpit na mga utos ng Kautusan, at binigyan Niya siya ng isang pagsubok na tanging tunay na pananampalataya lamang ang makapagpapatugon sa kanya. "Isang bagay ang kulang sa iyo." Ano iyon? Hindi kailanman nakita ng binata na kailangan niya ng Tagapagligtas. Kuntento sa sarili at umaasa sa sarili, tapat niyang ipinagmamalaki ang kanyang kabutihan.

Ang pagsubok na, "Ipagbili mo ang lahat ng iyong ari-arian, at ibigay mo sa mga dukha," ay hindi paglalagay ng kaligtasan sa batayan ng merito ng tao; layunin nitong ihayag sa binata ang nakatagong kasamaan ng kanyang puso at ipakita sa kanya na kailangan niya ng awa.

Sa babaeng taga-Samaria, hindi Niya ibinigay ang tubig na buhay hangga't hindi Niya nailalantad ang kanyang makasalanang buhay, kaya napabulalas ang babae, "Ginoo, nakikita kong Ikaw ay isang propeta." Katumbas na rin ito ng pagsasabing, 'Nakikita kong ako'y isang makasalanang.' At nang sumampalataya na siya sa Kanya bilang Tagapagligtas at Mesiyas, ito ang kanyang patotoo: "Halikayo, tingnan ninyo ang isang Lalaki na nagsabi sa akin ng lahat ng bagay na aking ginawa: Hindi kaya ito ang Cristo?"

Ang Scottish na Covenanter na si Samuel Rutherford ay nagreklamo noong kanyang panahon na napakakaunti ng mga nagpapahayag na mananampalataya na kailanman ay nagdamdam nang buong magdamag dahil sa kasalanan. At kung totoo iyon noon, doble pang totoo ngayon.

Nang sagutin ng ating Panginoon ang mga mapagreklamong legalista na tumutol dahil tumatanggap Siya ng mga makasalanan at kumakaing kasama nila, isinalaysay Niya ang tatlong-bahaging talinghaga sa Lucas 15. Doon ay nakikita natin ang buong Trinidad na kasangkot sa kaligtasan ng isang makasalanan. Hinahanap ng Tagapagligtas ang nawawalang tupa. Ang babaeng may ilaw, na larawan ng gawa ng Espiritu Santo, ay naghahanap sa nawawalang pirasong pilak. At ang buong langit ay nagagalak kapag ang nawawala ay nagsisi.

Masayang tinatanggap ng sabik na ama ang bumabalik na alibughang anak. Pero hindi natin dapat makaligtaan na nang ang walang utang na loob na binata ay "nanauli sa kanyang sarili" at hinatulan ang kanyang sarili dahil sa kanyang masamang kahangalan, at talagang humarap na pauwi, saka tumakbo ang ama papunta sa kanya, bagaman malayo pa siya, at niyakap siya at hinagkan. Hindi na niya hinintay na tumunog ang kampanilya sa pinto o kumatok nang may takot at pangamba ang kanyang anak sa tarangkahan. Pero sa kabilang banda, hindi niya ibinigay ang halik ng kapatawaran habang ang anak ay nasa gitna pa ng mga baboy. Nagmadali siyang salubungin ito nang, sa pagsisisi, ay pauwi na ito na may mga salita ng pagtatapat sa kanyang puso.

Pinalalabo ba ng lahat ng ito ang biyaya? Tiyak na hindi. Sa halip, pinadadakila at itinataas pa nga ito. Sapagkat sa mga hindi karapat-dapat na makasalanang kumikilala at umaamin

sa kanilang malubhang kalagayan nagagalak ang Diyos na magpakita ng kagandahang-loob na hindi nila nararapat.

Ang umiiyak na babaeng nagbebenta ng aliw sa Lucas 7, na nakaluhod sa paanan ni Jesus at hinuhugasan ang mga ito ng kanyang mga luha habang pinupunasan ng kanyang buhok (at ang buhok ng babae ay kanyang kaluwalhatian), ang naglalarawan, marahil nang higit kaysa anupaman, sa kaugnayan ng pagsisisi sa nakapagligligtas na pananampalataya. Ipinakita ng kanyang mga luha ng pagsisisi ang dalamhati ng kanyang puso habang tinatangisan niya ang kanyang mga kasalanan at hinahatulan ang kanyang maruming pamumuhay sa liwanag ng kadalisayan ni Cristo. Pagkarinig na pagkarinig niya sa mapagbiyayang salita Niya, "Ang kanyang mga kasalanan, na marami, ay ipinatawad na," sumampalataya siya sa Kanyang patotoo, at umalis siyang alam na siya'y malinis na. Totoo, hindi pa Siya namamatay para sa kanyang mga kasalanan, pero kumapit ang pananampalataya sa Kanya bilang ang iisa at tanging Tagapagligtas na may kapangyarihan sa lupa na magpatawad ng mga kasalanan. Ang kanyang pag-iyak, ang paghuhugas niya sa Kanyang mga paa, ang kanyang pagpapakumbaba: walang anumang merito ang mga ito. Sa Kanya ang lahat ng merito. Siya na nagsabi sa isa pang babaeng katulad niya, "Hindi rin kita hinahatulan: humayo ka at huwag nang magkasala," ay nagpatawad na sa lahat ng kanyang kasamaan at nakuha ang kanyang puso magpakailanman.

*"Hindi ang luha mo ng pagsisisi o mga panalangin,
Kundi ang dugo ang tumutubos sa kaluluwa:
Sa Kanya nga, na nagbuhos nito, maaari mo nang ngayon*

din

Ipasan ang bigat ng iyong mga kasalanan."

Kaya sinasabi sa atin ng ating Panginoon na "may kagalakan sa langit dahil sa isang makasalanang nagsisisi nang higit kaysa sa siyamnapu't siyam na taong matuwid na hindi nangangailangan ng pagsisisi." Doon, kung saan alam nila kung gaano talaga kahalaga ang isang kaluluwa, bawat banal at anghel ay nakikigalak sa Mabuting Pastol kapag ang isang nawawalang tupa ay naibalik mula sa kanyang pagkaligaw.

Kabanata 5: Ang Paglilingkod ni Pedro

Nang suguin ng Panginoong Jesus ang Kanyang mga alagad, noong mga araw ng Kanyang paglilingkod sa lupa, upang libutin ang buong lupain ng Israel at ipahayag ang Kanyang salita, maliwanag na iniutos Niya sa kanila na idiin ang mensahe ring ipinangaral ni Juan Bautista at ipinahayag Niya mismo; sapagkat sinasabi sa atin sa Marcos 6:12 na "sila'y nagsiyaon, at nangaral na ang mga tao'y dapat magsisi."

Pagkatapos ng Kanyang kamatayang tumubos at ng Kanyang maluwalhating pagkabuhay na muli, nang atasan Niya ang labing-isa na humayo sa buong sanlibutan at ipakilala ang Kanyang Ebanghelyo sa lahat ng bansa, makikita nating muli Niyang idinidiin ang taimtim na katotohanang ito. Mababasa natin sa Lucas 24:46 na Siya ay "nagsabi sa kanila, Ganito ang nasusulat, at ganito ang nararapat na maghirap ang Cristo, at magbangon mula sa mga patay sa ikatlong araw: at ipangaral sa Kanyang pangalan ang pagsisisi at kapatawaran ng mga kasalanan sa lahat ng mga bansa, magmula sa Jerusalem." Ang pagkapunit ng tabing ang nagtapos sa lumang dispensasyon; ang Kanyang tagumpay laban sa kamatayan ang nagpasimula ng bago; pero ang panawagan sa mga tao na magsisi ay hindi binawi. Hindi ito isinantabi ng Ebanghelyo ng biyaya ng Diyos, ni binalewala man lang kahit kaunti. Kailangan pa ring tawagin ang mga tao na baguhin ang kanilang saloobin sa Diyos at sa usapin ng kasalanan kung nais nilang tumanggap ng kapatawaran ng mga kasalanan.

Totoo, ang kapatawaran ay sa pamamagitan ng pananampalataya, pero hindi magkakaroon ng pananampalataya kung walang pagsisisi, at walang pagsisisi

kung walang pananampalataya. Ang pinagsama ng Diyos, huwag paghiwalayin ng tao.

Kaya handa na tayo, kapag sinuri natin ang mga pahina ng aklat ng Mga Gawa, na makita ang malaking lugar na ibinigay sa pagsisisi. Karaniwan nating tinatawag ang aklat na ito na *The Acts of the Apostles*. Pero kapag mas sinuri natin ang dalawampu't walong kabanata nito, makikita natin na ang malaking bahagi nito ay tungkol sa paglilingkod ng dalawang apostol: si Pedro, isa sa Labindalawa, at si Pablo, ang Apostol sa mga Gentil na dumating pagkatapos upang lubusin ang Salita ng Diyos. Napakakaunti sa ibang mga apostol ang nababanggit man lang ang pangalan. Masasabi natin, kung gayon, na sa Mga Gawa 1-12 ay mayroon tayong Mga Gawa ni Pedro, at sa mga kabanata 13-28, Mga Gawa ni Pablo. Nais kong tingnan ngayon kung anong lugar mayroon ang pagsisisi sa pangangaral ni Pedro.

Sa dakilang kabanata tungkol sa Pentecostes, makikita natin si Pedro bilang pangunahing tagapagsalita ng Labindalawa, na ngayo'y kabilang na si Matias, na nagsasalita sa napakaraming Judio at mga taong relihiyoso, mga proselita, mula sa bawat bansa sa silong ng langit. Nang may kahanga-hangang linaw at espirituwal na kapangyarihan at unawa, iniugnay niya ang mahahalagang pangyayari sa araw na iyon sa hula ni Joel tungkol sa pagbubuhos ng ipinangakong Espiritu Santo sa mga huling araw. Hindi niya eksaktong sinabi na ang hula ni Joel ay literal nang natutupad noong panahong iyon, pero ipinaliwanag niya na ang kapangyarihang nakita nila ay kapareho ng inihula ng propeta. "Ito ang yaon," sabi niya. Ibig sabihin, ang kapangyarihang ito, ang pagbubuhos na ito, ang paghahayag na ito ng Diyos, ay siya ring sinabi ni Joel.

Pagkatapos ay sinikap niyang ipakita na, matapos ang mahabang panahon ng paghihintay ng Israel, lumitaw ang Mesiyas nang eksaktong ayon sa mga naunang hula. Pero tinupad ng mga Judio ang kanilang sariling mga Kasulatan nang tanggihan nila si Jesus. "Siya, na ibinigay ayon sa takdang pasya at paunang kaalaman ng Diyos, ay inyong dinakip, at sa pamamagitan ng masasamang kamay ay ipinako ninyo sa krus at pinatay: na Siyang muling ibinangon ng Diyos, nang kalagin ang hirap ng kamatayan: sapagkat hindi maaaring Siya'y mapigil nito" (Mga Gawa 2:23-24). Totoo, isinugo Siya ng Diyos sa sanlibutan upang mamatay para sa mga makasalanan, pero napakalaki pa rin ng pagkakasala ng mga nag-unat ng kamay laban sa Kanya at nagturing sa Kanya nang may gayong kahihiyan at pag-alipusta. Nilapastangan nila Siya. Niluwalhati Siya ng Diyos at inatasan sila na magpatotoo na "ginawa Niyang Panginoon at Cristo ang Jesus ding ito na inyong ipinako sa krus" (t. 36).

Ang pahayag na ito ay nagdulot ng matalas at tumatagos na pagkasumbat sa budhi. Sila'y "nangasaktan sa kanilang puso." Nang biglang bumulaga sa kanila kung gaano kakila-kilabot ang kanilang krimen, nakita nila ang nakakatakot na kalagayang kinatatayuan nila. Paano sila makakaalpas dito? Sa madaling salita, paano nila maihihiwalay ang kanilang sarili sa nagkasalang nakararami, na sa ibabaw nila ay nakabitin ang paghatol ng Diyos na parang espada ni Damocles at maaaring bumagsak anumang oras nang may kakila-kilabot na paghihiganti? Sila'y "nagsabi kay Pedro at sa iba pang mga apostol, Mga lalaki at mga kapatid, ano ang aming gagawin?" Huwag ninyong ipagkamali ang tanong na ito sa tanong ng bantay ng bilangguan sa Filipos, na nagtanong, "Ano ang kailangan kong gawin upang maligtas?" Siya ay isang Gentil na

walang Diyos, na biglang nagising sa kamalayan na siya'y nawawala, at sabik siyang naghahanap ng kaligtasan mula sa malungkot na kalagayang iyon.

Pero ang mga Israelitang ito ay mga tao ng tipan. Sabik silang naghintay sa Mesiyas. Ipinakita sa kanila ni Pedro na dumating na Siya, at umalis na! Ang piniling bansa na kinabibilangan nila ay tumanggi sa Kanya. Dahil doon, isinantabi sila ng Diyos bilang isang bayang nasa ilalim ng hatol. Sa Kanyang matuwid na pamamahala, malapit na Niyang ibuhos sa kanila ang Kanyang galit hanggang sa sukdulan, gaya ng ipinaliwanag ni Pablo pagkatapos sa mga taga-Tesalonica. Kung ang mga gising na taong ito, na lubos na naniwala sa patotoo ni Pedro, ay makakaiwas sa kapahamakang iyon, ano ang kanilang pananagutan? Ano ang magagawa nila upang ihiwalay ang kanilang sarili sa krimen ng nagkasalang bansa?

Malinaw at payak ang sagot: "Magsisi kayo at magpabautismo ang bawat isa sa inyo sa pangalan ni Jesu-Cristo para sa kapatawaran ng mga kasalanan, at tatanggapin ninyo ang kaloob na Espiritu Santo. Sapagkat ang pangako ay para sa inyo, at sa inyong mga anak, at sa lahat ng nasa malayo, sa lahat ng tatawagin ng Panginoon nating Diyos" (Mga Gawa 2:38-39). Tiyak na ang lahat ng ito ay malinaw at lubos na angkop, gaya ng aasahan natin, sapagkat si Pedro ay isang sugong pinapatnubayan ng Diyos. Ang panawagan na magsisi ay para bang sinabi niya, 'Baguhin ninyo ang inyong saloobin! Tinanggihan ng bansa si Jesus; kailangan ninyo Siyang tanggapin. Ipinako Siya ng bansa sa krus; kailangan ninyo Siyang putungan ng korona. Patunayan ninyo ang inyong pagsisisi sa pamamagitan ng bautismo sa Kanyang Pangalan. Sa paggawa nito, para bang iniuugnay ninyo ang inyong sarili

sa Mesiyas, kung paanong ang inyong mga ninuno ay naiugnay kay Moises, na kinilala siya bilang kanilang pinuno nang sila'y mabautismuhan sa ulap at sa dagat.'

Ang bautismo ni Juan ay nakatingin sa kapatawaran ng mga kasalanan. Ganoon din ito. Hindi dahil may nakapagligtas na merito ang bautismo. Ang merito ay nasa Kanya na kanilang ipinahayag. Gayunman, sa usapin ng pamamahala ng Diyos, lumabas sila sa kanilang lugar sa bansang tumanggi kay Cristo sa pamamagitan ng ganitong pakikiisa sa Kanya. Na ito talaga ang ibig niyang sabihin ay makikita sa sumunod na talata: "At sa marami pang ibang salita ay nagpatotoo siya at nangaral, na sinasabi, Iligtas ninyo ang inyong sarili mula sa lahing ito na liko." Hindi nila kayang iligtas ang kanilang sarili mula sa kanilang mga kasalanan. Ang dugo lamang ni Cristo ang makagagawa niyon. Pero kaya nilang iligtas ang kanilang sarili mula sa kapahamakang nakabitin sa bansa sa pamamagitan ng pagpanig, sa pagsisisi at pananampalataya, sa Kanya na ayaw tanggapin ng bansa bilang ang Pinahiran ng Panginoon. Sinabi Niya bago Siya pumunta sa krus, "Ang inyong bahay ay iniwan sa inyong wasak." Ang mga naniwala sa mensahe ni Pedro ay dapat lumisan sa wasak na bahay at lumabas patungo sa Kanya, na pasan ang Kanyang kadustaan.

At ang pananagutan at pagpapalang ito ay hindi lamang para sa mga nakarinig ng mensahe noong araw na iyon. Ito pa rin ang pananagutan ng bawat mananampalatayang Judio sa buong daigdig, at sa mas malawak na kahulugan, ng Gentil din, ng "lahat ng nasa malayo." Sa Efeso, natututuhan natin na tayong dati'y "nasa malayo ay inilapit na sa pamamagitan ng dugo ni Cristo." Ang taong nagsisisi, maging taga-Israel man o taga-ibang bansa, ay humahatol sa sanlibutan at tumatalikod dito,

patungo sa Cristo na itinakwil ng sanlibutan. Sa paggawa nito, nakakatagpo siya ng walang hanggang pagpapala, kahit na maaaring magdusa siya ngayon dahil sa kanyang pagpapahayag sa Panginoong Jesus bilang kanyang Tagapagligtas.

Sa Mga Gawa 3, may isa pang kahanga-hangang tagpo. Pagkatapos mapagaling ang pilay na nakaupo sa Pintuang Maganda ng Templo, nangaral si Pedro sa namamangha at nagkakagulong karamihan na nagsisiksikan sa Portiko ni Solomon. Muli niyang isinalaysay ang kuwento ng pagdating ng Mesiyas, na "ikinaila" lamang at "pinatay." Pero muling binuhay ng Diyos mula sa mga patay ang Isang ito, na ang kapangyarihan ng Kanyang Pangalan ang nagpalakas sa mga binti ng pilay na pulubi sa harap nilang lahat. Nagpatuloy ang kinasihang Apostol at sinabi na, bagaman ginawa nila ang kakila-kilabot na bagay na ito dahil sa kamangmangan, may isang lungsod na kanlungan na maaari nilang takbuhan upang makatakas sa tagapaghiganti ng dugo. Buong damdamin niyang ibinulalas, "Kaya magsisi kayo, at magbalik-loob, upang mapawi ang inyong mga kasalanan, kapag [o, upang] dumating ang mga panahon ng kaginhawahan mula sa harapan ng Panginoon; at isusugo Niya si Jesu-Cristo, na ipinangaral sa inyo noong una: na kinakailangang tanggapin ng langit hanggang sa mga panahon ng pagsasauli ng lahat ng bagay, na sinalita ng Diyos sa pamamagitan ng bibig ng lahat Niyang banal na propeta mula pa nang pasimula ng sanlibutan" (Mga Gawa 3:19-21).

Pansinin dito na hindi ipinahayag ni Pedro na sa bandang huli ay maliligtas ang lahat ng tao, gaya ng gustong ipapaniwala sa atin ng mga Universalist at ng iba pang mga guro. Walang lubos na pangkalahatang pagsasauli na inihuhula rito. Ang

ipinahayag niya ay ang pagsasauli ng lahat ng bagay na sinalita ng mga propeta. Hindi siya lumalampas sa hangganang iyon. Ang pagsasauling ito ay darating pa lamang at nakasalalay sa pagsisisi ng Israel. Kapag bumalik sila sa Panginoon, ang Kanyang nakapagliligtas na kalusugan ay makikilala sa lahat ng bansa.

Pero tinawag ni Pedro ang kanyang mga tagapakinig noong araw na iyon na tahakin ang landas na tatahakin ng bansa sa bandang huli, at, dahil sa ipinangakong pagbabalik ng Mesiyas, na magsisi at magbalik-loob. Para bang iniutos niya, 'Baguhin ninyo ang inyong saloobin sa kahanga-hangang Prinsipe ng Buhay na ito. Bumaling kayo sa kabilang direksyon, at tumayo sa lubos na kabaligtaran ng kinatatayuan ng mga kinatawan ng bansa, na nang tanungin, "Ano nga ang gagawin ko kay Jesus na tinatawag na Cristo?" ay buong lakas na humingi ng Kanyang kamatayan, at sumigaw, "Alisin Siya! Ipako Siya sa krus! Ipako Siya sa krus!" Sa ganitong pagbaling sa Kanya, sa halip na pagtalikod sa Kanya, tatanggap sila ng kapatawaran ng mga kasalanan at sa gayon ay magiging handa silang salubungin Siya sa Kanyang pagbabalik nang may kapangyarihan at kaluwalhatian. Ganitong-ganito ang saloobin ng isang naghihingalong Judio sa makabagong panahon, na narinig na bumulalas, "Hindi si Barabas, kundi ang Taong ito!" Binaligtad niya ang hatol ng kanyang bayan.

Sa buong paglilingkod ni Pedro, makikita natin ang iisang nangingibabaw na tono. Sa bawat pagkakataong nakikita siyang nangangaral ng Salita, itinataas niya ang muling nabuhay na Cristo at idinidiin sa mga tao ang kanilang malaking kasamaan sa pagtatakwil sa Isa na isinugo ni Jehova upang ilayo sila sa kanilang mga kasamaan. Lagi, at walang

pag-aatubili, nananawagan siya ng paghatol sa sarili, ng pagkilala at pag-amin sa kanilang mga kasalanan, at ng personal na pananampalataya sa Panginoong Jesus bilang tanging paraan ng kaligtasan. "Ito ang bato na itinakwil ninyong mga tagapagtayo, na naging pangulo sa panulok. At walang kaligtasan sa kanino pa mang iba: sapagkat walang ibang pangalan sa silong ng langit na ibinigay sa mga tao, na sukat nating ikaligtas" (Mga Gawa 4:11-12).

Tiyak na walang matino at maalalahaning mambabasa ng salaysay na makaiwas sa konklusyon na ang pagsisisi, bagaman walang anumang merito, ay kailangan pa ring mauna bago ang nakapagliligtas na pananampalataya. Ang taong hindi nagsisisi ay hindi kailanman, ayon sa mismong kalikasan ng mga bagay, makakakapit sa mensahe ng Ebanghelyo nang may pananampalatayang tumatanggap, at sa gayon ay tatanggapin ang Panginoong Jesus bilang kanyang personal na Tagapagligtas.

Kung gayon, bakit mag-aatubili ang sinumang mangangaral ng Ebanghelyo ngayon na tawagin ang mga tao sa pagsisisi? Kung may tututol na hindi pa lubos na nahayag ang biyaya ng Diyos sa paglilingkod ni Pedro, ipapaalala ko sa tumututol na sa kanyang kinasihang Unang Sulat, malinaw niyang sinasabi sa atin kung bakit niya ito isinulat. Sa talata 12 ng kabanata 5, sinasabi niya, "Sumulat ako nang maikli, na nangangaral, at nagpapatotoo na ito ang tunay na biyaya ng Diyos na inyong kinatatayuan." Paano ito naiiba sa patotoo ni Pablo sa Roma 5:2, "Sa pamamagitan Niya ay nagkaroon din tayo ng daan sa pananampalataya sa biyayang ito na ating kinatatayuan, at nagagalak tayo sa pag-asa sa kaluwalhatian ng Diyos"?

Kung may iba namang tututol sa dahilang si Pedro ang Apostol ng pagtutuli at may pagkakaibang dapat gawin sa pagitan ng mensahe sa Judio at sa Gentil, ituturo ko ang katotohanan na sa bahay ni Cornelio, na mga Gentil ang kanyang mga tagapakinig, eksaktong kapareho ang uri ng kanyang mensahe noong nangangaral siya sa kanyang mga kapatid na Judio ayon sa laman. Ang kaibahan lamang ay walang dahilan upang manawagan ng agarang paghiwalay mula sa isang bansang nakalantad sa paghatol, kaya ang idinidiin ay ang pananagutan na sumampalataya sa Ebanghelyo. Pero ipinahayag niya, gaya ng dati, ang kuwento ng pinahirang si Jesus, ng Kanyang kahiya-hiyang kamatayan, ng Kanyang pagkabuhay na muli sa pamamagitan ng walang hanggang kapangyarihan, at ng katotohanan na Siya'y itinalaga ng Diyos upang maging hukom ng mga buhay at mga patay. "Sa Kanya nagpapatotoo ang lahat ng mga propeta, na sa pamamagitan ng Kanyang pangalan ang sinumang sumasampalataya sa Kanya ay tatanggap ng kapatawaran ng mga kasalanan" (Mga Gawa 10:43). Walang duda na ang kinakausap niya ay isang grupong tunay na nagsisisi, gaya ng malinaw na pinatutunayan ng saloobin ni Cornelio. At sa isang iglap, ang Ebanghelyo ay nakatagpo ng lugar sa kanilang puso. Sumampalataya sila sa Salita at binautismuhan ng Espiritu Santo sa katawan ni Cristo at tinatakan ng Espiritu ng pagkukupkop bilang mga anak ng Diyos.

Na tama ang hinuhang ito ay pinatutunayan ng sinabi ng mga kapatid sa Judea, nang ipaliwanag ni Pedro pagkatapos kung bakit siya pumasok sa bahay ng mga Gentil na di-tuli (11:3), na salungat sa mga pagkiling ng mga Judio. Nang marinig ng kanyang mga kapatid ang buong kuwento, "sila'y tumahimik, at niluwalhati ang Diyos, na sinasabi, Kung gayon ay

pinagkalooban din ng Diyos ang mga Gentil ng pagsisisi tungo sa buhay" (t. 18). Ito ang nagpapaliwanag kung bakit handang-handa si Cornelio at ang kanyang mga kaibigan na tanggapin ang Salita nang may pananampalataya.

Kamakailan lamang ay may nagsabi nito, isang taong dapat sana'y mas nakakaalam: "Pang-Judio ang pagsisisi.

Nakapagsisisi ang mga Judio dahil sila'y nasa ugnayang may tipan sa Diyos at nilabag nila ang tipang iyon. Pero ang mga Gentil ay hindi kailanman nagkaroon ng ganoong ugnayan. Sila'y mga patay na makasalan. Kaya hindi sila makapagsisisi hangga't hindi sila ipinanganganak ng Diyos." Isa itong halimbawa ng mangmang na pagpapaliwanag na nakakatawa sana, kung hindi lang ito ganoon kapanganib. Ang mga Gentil na pinangaralan ni Pedro ay pinagkalooban ng pagsisisi tungo sa buhay. Hindi sila tumanggap ng buhay upang makapagsisi, kundi sa pamamagitan ng ipinangaral na Salita ay naakay silang baguhin ang kanilang saloobin at sumampalataya sa Ebanghelyo. Gaya ng ibang mga Gentil, sila'y "bumalik sa Diyos mula sa mga diyus-diyusan," at sa pamamagitan ng pananampalataya kay Cristo ay naligtas. Pinatutunayan nito ang nakita nating pangkalahatang turo ng Kasulatan, na ang pagsisisi ay hindi isang gawang may merito o isang karanasang pinukaw lamang ng damdamin o ng ugali. Ito ay isang bagong saloobing tiyak na pinanghahawakan tungo sa kasalanan at sa Diyos, na nagbubunga ng pagiging handa na tanggapin nang may kaamuan ang salitang itinanim, na may kakayahang iligtas ang kaluluwa.

Ang Diyos ang nagbibigay ng pagsisisi tungo sa buhay, pero masasabi nating ang pagsisisi, gaya ng pananampalataya mismo, ay dumarating sa pamamagitan ng pakikinig sa Salita

ng Diyos. Kaya may pananagutan ang tao na pakinggan ang Salitang iyon, harapin ito nang tapat, at sa gayon ay hayaan itong gawin ang sarili nitong gawa sa puso at budhi. Ito ang nagdadala sa isang tao sa dulo ng kanyang sarili at naghahanda sa kaluluwa na magtiwala lamang sa natapos nang gawa ni Cristo at sa gayon ay maligtas sa pamamagitan ng libre at hindi nararapat na biyaya.

Ang sabihing dahil patay sa Diyos ang isang makasalanan, Judio man o Gentil, ay hindi na siya makapagsisisi, ay hindi pag-unawa sa kalikasan ng kamatayang iyon. Ito ay kamatayan ayon sa hatol, hindi aktuwal na kamatayan. Ang taong hindi ligtas ay kaisa ng nagkasalang si Adan sa likas na pagkatao at sa gawa, kaya itinuturing siya ng Diyos na patay sa mga pagsuway at mga kasalanan. Patay siya sa espiritu, sapagkat inihiwalay siya ng kasalanan sa Diyos. Pero sa totoo, siya ay isang buhay at may pananagutang nilalang na kinakausap ng Diyos bilang isang taong may kakayahang mag-isip: "Halikayo ngayon, at tayo'y magkatuwiran, sabi ng Panginoon: bagaman ang inyong mga kasalanan ay maging gaya ng pula, magiging kasimputi ng niyebe; bagaman maging mapula na gaya ng matingkad na pula, magiging gaya ng balahibo ng tupa" (Isaias 1:18). Kapag sinuri ang mga naunang talata, makikita na ang mga salitang ito ng biyaya ay kasunod ng isang napakalinaw na panawagan sa pagbabago ng saloobin, sa pagbubunga ng mga gawang nararapat sa pagsisisi.

Hindi salungat ang tawagin ang mga patay na makasalanan na magsisi. Tungkulin ng mangangaral na gawin iyon, at pananagutan ng tao na sumunod.

Kinikilala ko na kasangkot sa usaping ito ang napakatagal nang mga tanong tungkol sa soberanya ng Diyos at sa pananagutan

ng tao. Pero bakit kailangang subukan ng sinuman na ipaliwanag ang hindi kayang abutin ng isip ng tao? Sinabi ng Diyos, "Ang Aking mga pag-iisip ay hindi ninyo mga pag-iisip, ni ang inyong mga lakad ay Aking mga lakad...Kung paanong ang langit ay mataas kaysa lupa, gayon ang Aking mga lakad ay mataas kaysa inyong mga lakad, at ang Aking mga pag-iisip kaysa inyong mga pag-iisip." Malinaw na itinaturo ng Kasulatan na ang Diyos ay soberano at "gumagawa ng lahat ng bagay ayon sa pasya ng Kanyang sariling kalooban." Gayundin kalinaw na ipinapakita nito sa atin na ang tao ay isang nilalang na may pananagutan, na may kakayahang pumili at tinatawag ng Panginoon na gamitin ang kakayahang iyon at bumalik sa Kanya. "Magbalik kayo, oh, magbalik kayo...sapagkat bakit kayo mamamatay?" "Piliin ninyo sa araw na ito kung sino ang inyong paglilingkuran." "Ang sinumang may ibig, ay kumuha siya ng tubig ng buhay nang walang bayad." Sa mga tumanggi sa Kanyang patotoo, malungkot na sinabi ng Tagapagligtas, "Ayaw ninyong lumapit sa Akin, upang kayo'y magkaroon ng buhay."

Ang katotohanan ng pumipiling biyaya ng Diyos ay hindi sumasalungat sa katotohanan ng pananagutan ng tao. Si G. Moody ay laging nagsasabi sa kanyang prangka, makatwiran, at tuwirang paraan, "Ang mga hinirang ay ang mga sinumang may ibig; ang mga hindi hinirang ay ang mga sinumang ayaw." Sinong teologo ang makapagsasabi nito nang mas malinaw?

*"Soberanong biyaya, sa kasalana'y nananagana!
Mga kaluluwang tinubos, balita'y pinalalakas;
Ito'y kalaliman na walang makasusukat,
Sino ang makapagsasabi ng lawak at haba nito?"*

Sa mga kaluwalhatian nito

Hayaang manahan ang kaluluwa ko magpakailanman!"

Kabanata 6: Ang Paglilingkod ni Pablo

Kapag binabasa natin ang mga Sulat ng dakilang Apostol sa mga Hentil, halos hindi natin maiiwasang mapansin ang kakaiba niyang paggamit ng mga salitang "aking Ebanghelyo" at "ang Ebanghelyong aking ipinangaral." Malinaw niyang sinasabi na hindi niya ito tinanggap mula sa tao, ni hindi rin itinuro sa kanya ng mga nauna sa kanya kay Cristo. Dumating ito bilang isang tiyak na pahayag mula sa Langit nang tanggapin niya ang atas mula sa Diyos na maging apostol. Gayunman, nang umakyat siya sa Jerusalem upang makita si Pedro, at sa isang pag-uusap na magkapatid ay inilatag niya sa harap nito at ng iba pa sa Labindalawa ang Ebanghelyong ipinangangaral niya sa mga Hentil, sinasabi sa atin na kinilala nila itong mula sa Diyos. Wala silang idinagdag dito, kundi iniabot nila kay Pablo at kay Bernabe ang kanang kamay ng pakikisama, at ipinagkatiwala sila sa biyaya ng Diyos habang patuloy nilang ipinangangaral ang Ebanghelyo sa mga bansa. Sa katunayan, nagkaroon ng isang medyo malinaw na kasunduan: si Pedro ay pupunta sa mga tuli, at si Pablo naman sa mga hindi tuli.

Tiyak na hindi ito nangangahulugan, gaya ng ipinipilit ng ilan, na ang Ebanghelyo para sa mga tuli ay iba ang nilalaman sa Ebanghelyo para sa mga hindi tuli. Kung ganito ang paniniwalaan natin, binabalewala natin ang mismong pahayag ni Pablo na iisa lamang ang Ebanghelyo. Si Pedro ba ang isinusumpa niya nang sabihin niyang, "Ngunit kahit kami, o isang anghel mula sa langit, ang mangaral sa inyo ng ibang ebanghelyo bukod sa aming ipinangaral sa inyo, sumpain siya. Gaya ng sinabi na namin noon, ay sinasabi ko ngayong muli: Kung ang sinuman ay mangaral sa inyo ng ibang ebanghelyo

bukod sa inyong tinanggap, sumpain siya" (Galacia 1:8-9)? Wala siyang alam na ibang Ebanghelyo. Ang paghahalo ng kautusan at biyaya na itinuturo ng ilan noong panahong iyon, sabi niya, ay isang ibang uri ng ebanghelyo, pero hindi talaga isa pang Ebanghelyo.

Kung gayon, bakit may pagkakaiba ang Ebanghelyo ni Pedro at ang sa kanya? Ang pagkakaiba ay nasa paraan ng paglapit, hindi sa laman ng aral. Ganito niya inilalarawan ang kanyang Ebanghelyo: "Bukod dito, mga kapatid, ipinaaalala ko sa inyo ang Ebanghelyong ipinangaral ko sa inyo, na inyo namang tinanggap, at siya ninyong pinaninindigan; na sa pamamagitan nito ay naliligtas kayo, kung matibay ninyong iniingatan ang salitang ipinangaral ko sa inyo, maliban na lamang kung kayo'y nanampalataya nang walang kabuluhan. Sapagkat ibinigay ko sa inyo una sa lahat ang akin ding tinanggap: na si Cristo ay namatay dahil sa ating mga kasalanan ayon sa mga Kasulatan; at Siya'y inilibing, at Siya'y muling binuhay nang ikatlong araw ayon sa mga Kasulatan" (1 Corinto 15:1-4). Ito mismo ang ipinahayag ni Pedro at ng iba pa mula pa sa simula, gaya ng nakita na natin.

Kamakailan lamang, may nabasa akong nakalimbag na pahayag na nagsasabing ang pagsisisi raw ay kaugnay ng Ebanghelyo para sa mga tuli, pero wala raw itong lugar sa Ebanghelyo ni Pablo para sa mga hindi tuli. Napakakakaiba nito kung titingnan ang mismong mga pahayag ni Pablo, na susuriin ko ngayon, sapagkat sinabi niya sa atin nang buong linaw kung ano talaga ang kanyang paninindigan sa dakilang paksang ito.

Sa sarili niyang pagbabalik-loob, makikita natin ang pagsisisi sa pinakamalinaw na paraan. Sa isang sandali, siya ay isang mapagmatuwid-sa-sarili at panatikong Fariseo na talagang

nag-aakalang dapat siyang gumawa ng maraming bagay laban sa pangalan ni Jesus na taga-Nazaret. Pero sa isang iglap, nabago ang lahat ng ito. Narinig niya ang tinig mula sa Langit na humamon sa kanya: "Ako'y si Jesus na iyong pinag-uusig." Wasak ang kalooban at kumbinsido sa kanyang kasalanan, sumigaw siya, "Panginoon, ano ang ibig Mong ipagawa sa akin?" Iyan ang tanong ng isang taong taos-pusong nagsisisi, na ang buong pananaw ay nagbago nang mapagtanto niyang sa pagsalungat niya sa Ebanghelyo ng Nazareno, ang Diyos mismo ang kanyang nilalabanan. Ang lalim ng gawang naganap sa kanyang kaluluwa ay nakita sa kanyang bagong buhay at pag-uugali. Di nagtagal, makikita natin siyang ipinangangaral ang pananampalatayang dati'y sinikap niyang wasakin. Wala nang mas malinaw na katibayan ng pagsisisi saanman sa ating Biblia.

At ang kanyang pagbabalik-loob ang naging huwaran para sa lahat. Ang naging totoong-totoo sa kanya ang siya niyang ipinahayag sa Judio at Hentil man sa lahat ng taon ng kanyang paglilingkod. Hindi naman sa lagi niyang ginagamit ang mismong mga salitang "magsisi" o "pagsisisi." Malamang na mas madalas pang hindi niya ginagamit ang mga ito. Pero ang kanyang pangangaral ay may katangiang naglalayong kilusin ang mga nakikinig na pag-isipan ang kanilang mga lakad, harapin ang kanilang mga kasalanan sa harap ng Diyos, aminin ang kanilang kalagayang ligaw, at sa gayon ay tanggapin sa pananampalataya ang lunas na ibinigay ng Diyos.

Nang tumayo siya sa Burol ng Mars sa Atenas, na nagsasalita sa mga marurunong ng lungsod, ginamit niya mismo ang salitang sinusundan natin. Matapos niyang ipaliwanag kung sino at gaano kapangyarihan ang "Diyos na hindi kilala," at ang

pananagutan ng tao na sundin ang Kanyang tinig, inihambing niya ang kasalukuyang panahon sa "mga panahon ng kamangmangang ito na pinalampas ng Diyos," sa pagsasabing Siya ay "nag-uutos ngayon sa lahat ng tao sa lahat ng dako na magsisi: sapagkat Siya'y nagtakda ng isang araw na Kanyang hahatulan ang sanlibutan sa katuwiran sa pamamagitan ng Taong Kanyang itinalaga; na binigyan Niya ng katiyakan ang lahat ng tao, nang muli Niya Siyang buhayin mula sa mga patay" (Mga Gawa 17:30-31).

Sa bantay ng bilangguan sa Filipos, hindi niya ibinigay ang ganitong mensahe, sapagkat ang buong kilos ng lalaking iyon ay nagpapakita ng pagsisising nagawa na sa kanyang kaluluwa. Kaya para sa kanya, gaya ng sa bawat makasalanang umaamin ng kanyang pagkakasala, ang salita ay simple lamang: "Manampalataya ka sa Panginoong Jesu-Cristo, at maliligtas ka." Pero ang mga palalo at mapagmataas na manunuyang ito sa Areopago ay hindi pa handa sa mensahe ng dalisay na biyaya. Kailangan muna nilang mapagtanto ang tunay nilang kalagayan sa harap ng Diyos. Sa kanila dumating ang panawagan: "Baguhin ninyo ang inyong isip! Mali ang buong pagtingin ninyo sa mga bagay na ito. Magsisi kayo at pakinggan ang tinig ng Diyos!"

Ang sinumang nagnanais na maging marunong sa pakikitungo sa mga kaluluwa ay wala nang mas mabuting magagawa kundi sundin ang kanyang halimbawa. Kailangan munang bungkalin ang tiwangwang na lupa bago ito maging handa sa mabuting binhi ng Ebanghelyo.

Malinaw na lumilitaw ang tamang pagkakasunud-sunod ng lahat ng ito nang makatagpo ng Apostol ding iyon ang maliit na grupo ng mga alagad ni Juan sa Efeso. Ipinakita niya na ang

bautismo ng pagsisisi ni Juan ay pasimula lamang sa ganap at buong Ebanghelyo ng bagong panahon. At ang prinsipyong ito ay nananatili saanman (Tingnan ang Mga Gawa 19:1-6).

Pero may mas tiyak pang patotoo na maihaharap tungkol sa palagian niyang pagsisikap na dalhin ang mga tao sa pagsisisi upang sila'y maligtas. Sa Mga Gawa 20, mababasa natin na ipinatawag niya ang matatanda ng Efeso sa Mileto para sa isang pamamaalam. Isinalaysay niya sa kanila ang kuwento ng kanyang pagpapagal sa kanila at ang pangkalahatang katangian ng kanyang paglilingkod. Sabi niya, "Wala akong ipinagkait na anumang mapapakinabangan ninyo, kundi... tinuruan ko kayo sa harap ng madla at sa bahay-bahay, na pinatotohanan sa mga Judio at gayundin sa mga Griyego ang pagsisisi sa Diyos, at ang pananampalataya sa ating Panginoong Jesu-Cristo." Isipin mo na lang na may magsasabi pa, sa harap ng ganitong mga salita, na walang lugar ang pagsisisi sa mensahe ni Pablo, na ang panawagang magsisi ay para lamang sa mga Judio at hindi sa mga Hentil!

Walang nakitang hindi bagay si Pablo sa pagsasama ng pagsisisi at pananampalataya, at sa ganoong pagkakasunod. Ang bagong pagtingin sa Diyos ay hahantong sa personal na pagtitiwala sa Tagapagligtas na Kanyang inilaan. Ang taong nakikita ang sarili sa liwanag ng walang hanggang kabanalan ng Diyos ay hindi na kailanman magkakaroon ng kapayapaan hangga't hindi siya nakasusumpong ng kapahingahan kay Cristo sa pamamagitan ng pananampalataya sa Ebanghelyo. "Yamang tayo'y inaring-ganap sa pamamagitan ng pananampalataya, mayroon tayong kapayapaan sa Diyos sa pamamagitan ng ating Panginoong Jesu-Cristo" (Roma 5:1).

Sa kanyang mahusay na pagtatanggol sa harap ni Haring Agripa, ipinaliwanag ni Pablo kung paano niya nakatagpo ang muling nabuhay na Cristo at tinanggap mula sa Kanya ang atas na humayo bilang "isang ministro at saksi," at isinalaysay niya kung paano siya isinugo ng Panginoon sa mga bansa "upang buksan ang kanilang mga mata, upang sila'y manumbalik mula sa kadiliman tungo sa liwanag, at mula sa kapangyarihan ni Satanas tungo sa Diyos, upang kanilang tanggapin ang kapatawaran ng mga kasalanan at ang mana kasama ng mga pinabanal sa pamamagitan ng pananampalataya sa Akin" (Mga Gawa 26:18).

Ito ang huwaran para sa lahat ng mangangaral ng Ebanghelyo. Ang una nating gawain ay buksan ang mga mata ng mga tao, upang ibaling sila mula sa kadiliman tungo sa liwanag; sapagkat ang karamihan sa mga nangangailangan kay Cristo bilang Tagapagligtas ay hindi nakaaalam ng pangangailangang iyon. Gising na gising sa mga bagay ng buhay na ito, nakatuon sa pagkakamal ng kayamanan at katanyagan, sabik na naghahanap ng walang kabuluhang mga kalayawan ng sanlibutan, nagmamadali ang mga tao nang walang ingat, walang pakialam sa mga bagay na pinakamahalaga. Kailangan nila ng mensaheng gigising sa kanila, mensaheng magpapaalarma at magpapakaba, upang mapagtanto nila kahit kaunti ang kanilang pagkakasala at ang panganib na kinalalagyan nila. Hangga't hindi ito nangyayari, ang pinakamatamis na pangangaral ng Ebanghelyo ay balewala lang sa kanila; o sa pinakamabuti, ang propeta ng Panginoon ay magiging para sa kanila, gaya ni Ezekiel noong unang panahon, "gaya ng isang magandang awit" at gaya ng isang mahusay tumugtog ng instrumento.

Mahusay na ipinahayag ni Robert Murray McCheyne ang karanasan ng libu-libo sa kanyang espirituwal na awit:

*"Ako'y dating dayuhan sa biyaya't sa Diyos,
Panganib ko'y di batid, pasan ko'y di ramdam;
Bagaman ang kaibiga'y masayang nagkukuwento ng
Cristong nasa krus,
Si Jehovah-Tsidkenu ay walang halaga sa akin."*

Nang gisingin lamang siya ng malayang biyaya sa tunay niyang kalagayan, saka siya naging sabik na tanggapin ang katuwiran ng Diyos kay Cristo.

Sinabi ng ating Apostol sa matatanda ng Efeso na bilang pagsunod sa pangitaing mula sa Langit, lagi niyang sinunod ang ganitong pagkakasunod. Sa Mga Gawa 26:20, mababasa natin na siya ay "nagpahayag muna sa mga taga-Damasco, at sa Jerusalem, at sa buong lupain ng Judea, at saka sa mga Hentil, na sila'y magsisi at magbalik-loob sa Diyos, at gumawa ng mga gawang karapat-dapat sa pagsisisi." Wala bang pagkakamali rito? Wala kahit kaunti! Ang Apostol ba ng biyaya ang nagsasalita nang ganito? Walang duda. Hindi ba niya sinasalungat ang mismong mga prinsipyong inilalahad niya sa Roma at Efeso? Hindi kailanman. Iginigiit lamang niya na mahalagang kilalanin at aminin ng maysakit na ang kanyang kakila-kilabot na karamdaman ay walang lunas, kung tulong ng tao ang pag-uusapan, upang maipagkatiwala niya ang sarili sa pananampalataya sa galing ng Dakilang Manggagamot. Kaya nga sa Sulat sa mga taga-Roma, halos tatlong kabanata ang inilaan niya sa pagpapaliwanag ng pagkapahamak ng tao bago niya buksan ang katotohanan tungkol sa lunas ng Diyos. At sa

Efeso 2, ganoon din ang pagkakasunod. Walang kalituhan dito. Lahat ay ganap na magkakatugma.

Sa katunayan, habang mas maingat mong pinag-aaralan ang dalawang dakila at pundamental na Sulat na ito, lalong nagiging malinaw ito; gayunman, magkasalungat ang pananaw ng dalawa sa makasalanan, pero wala namang anumang pagsasalungatan. Sa Roma, ang tao ay nakikitang buhay sa laman, isang may-salang nagkasala, na walang maidadahilan dahil nagkasala siya laban sa liwanag, at nakalantad sa matuwid na paghatol ng Diyos. Maging siya'y mangmang na pagano gaya sa kabanata 1, edukadong pilosopo gaya sa kabanata 2:1-16, o Judiong nakatuon sa kautusan gaya sa natitirang bahagi ng ikalawang kabanata, "walang pagkakaiba: sapagkat ang lahat ay nagkasala, at hindi nakaabot sa kaluwalhatian ng Diyos."

Gayunman, dinadalaw ng Diyos ang tao sa awa, at araw-araw Niyang ibinubuhos sa kanya ang katibayan ng Kanyang kabutihan, na ang layunin ng lahat ng ito ay akayin siya sa pagsisisi (2:4). Pero sayang, napakarumi at napakamakasalanan ng likas na puso kaya, hangga't hindi ito ginigising ng Espiritu ng Diyos, hindi magbubunga ng pagsisisi ang Kanyang kabutihan, gaya rito, ni ang Kanyang poot, gaya sa Apocalipsis 16:11. Kaya kailangan ang "kamangmangan ng pangangaral." Ang katotohanan ng Diyos na ipinahahayag sa kapangyarihan ng Espiritu Santo ay nagbubunga ng pagkabagabag ng kalooban, kung hindi ito lalabanan, na humahantong sa pagsisisi. Kaya nga buong linaw na idinidiin ng Apostol ang kalagayang ligaw ng tao bago niya buksan ang maluwalhating Ebanghelyo ng biyaya, gaya sa sumunod na bahagi ng Sulat sa mga taga-Roma.

Sa Efeso naman, ang tao ay tinitingnan bilang patay sa moral at espirituwal; buhay na buhay sa takbo ng panahong ito, pero

wala ni isang pintig ng puso para sa Diyos. Mula sa kalagayang ito ng kamatayan, siya ay binuhay na kasama ni Cristo, at iyon ay walang anumang kinalaman sa sariling merito ng tao. Pero ang bagong buhay na ito ay ibinibigay, gaya ng alam natin, sa pamamagitan ng Salita, at ang Salitang iyon ay pumapatay muna bago bumuhay.

Hindi namalayan ng manlalakbay sa aklat ni Bunyan ang pasan sa kanyang likod hangga't hindi siya nagsimulang magbasa sa Aklat. Habang lalo siyang nagbabasa, lalong bumibigat ang pasan, hanggang sa, bilang tugon sa kanyang kaawa-awang pakiusap na siya'y mapalaya, itinuro siya sa Makitid na Pintuan, na tumutukoy sa pagkapanganak na muli. Kahit noon, hindi pa rin siya lubusang napalaya hanggang sa makita niya ang walang-lamang krus. Saka nga siya nakaawit:

*"Pinagpalang krus; pinagpalang libingan;
Lalong pagpalain ang Taong
Doo'y inilagay sa kahihyan dahil sa akin."*

Kahangalan ang sumigaw ng "Manampalataya! Manampalataya!" sa mga taong walang pakiramdam ng pangangailangan. Wala nang bumungkal nang mas malalim kaysa kay Pablo bago niya hikayatin ang mga tao na magpasya para kay Cristo. Nararapat na tularan ang kanyang halimbawa ng iba pang nananabik na makitang naliligtas ang mga kaluluwa at natatatag sa katotohanan.

Sa huli niyang sulat kay Timoteo, nagbabala siya laban sa mga bulaang guro, at pinayuhan ang nakababatang mangangaral na huwag sayangin ang kanyang panahon sa pakikipagtalo sa kanila, kundi hinimok siyang ipangaral nang tapat ang Salita, umaasang gagamitin ng Diyos ang Salitang iyon upang baguhin

ang pagtingin ng mga sumasalungat sa kanya. Pansinin ang kanyang payo, gaya ng nakatala sa 2 Timoteo 2:24-26: "Ang lingkod ng Panginoon ay hindi dapat makipag-away; kundi maging mahinahon sa lahat ng tao, mahusay magturo, matiisin, na may kaamuang itinutuwid ang mga sumasalungat; baka sakaling bigyan sila ng Diyos ng pagsisisi tungo sa pagkilala sa katotohanan; at upang sila'y makabalik sa katinuan mula sa bitag ng diyablo, na bumihag sa kanila ayon sa kanyang kalooban." Muli tayong pinaaalalahanan na ang pagsisisi ay hindi isang gawang may merito, gaya ng inaakala sa penitensiya, kundi isang panloob na kalagayang nilikha ng Espiritu Santo ng Diyos, at ng wala nang iba.

Baka may tumutol: "Kung gayon, sinasabi mo sa mga tao na inuutusan silang magsisi, gayong alam na alam mong hindi sila makapagsisisi malibang ang Diyos ang lumikha ng pagbabagong iyon sa kalooban nila na umaakay sa kanila sa Kanya." Makatwiran ba talaga ang pagtutol na ito? Hindi ba't ganoon din ang totoo sa pananampalataya? Hindi ba't inuutusan ang mga tao na "manampalataya sa Ebanghelyo"? Hindi ba't may pananagutan silang manampalataya kay Cristo? Gayunman, alam natin na ang kaligtasan, sa kabuuan nito, ay mula sa Panginoon.

Sa anong paraan ito totoo? "Ang pananampalataya ay nanggagaling sa pakikinig, at ang pakikinig ay sa pamamagitan ng salita ng Diyos." Kung tumanggi ang mga tao na pakinggan ang balitang ipinadadala Niya sa kanila, mamamatay sila sa kanilang mga kasalanan. Sinabi Niya, "Makinig kayo, at mabubuhay ang inyong kaluluwa." Ang tapat na pangangaral ng Ebanghelyo at ang mariing pagpapahayag ng kaawa-awang kalagayan ng tao ay naglalayong magbunga ng "pagsisisi sa

Diyos, at pananampalataya sa ating Panginoong Jesu-Cristo." Kung tumanggi ang mga tao na makinig, kung gaya ng Israel ay "lagi nilang nilalabanan ang Espiritu Santo," pababayaang sila sa katigasan ng puso at hahatulan ayon dito. Pero kung tatanggapin nila ang patotoo, gagawin nito ang sarili nitong gawain sa kanilang mga kaluluwa, sapagkat nasa Salita ang buhay.

May isang bagay na hindi dapat makaligtaang sabihin: wala nang mas mabisa sa pagbubunga ng pagsisisi kaysa sa pagtataas kay Cristo at pag-anyaya sa mga tao na masdan Siyang namamatay dahil sa kanilang mga kasalanan sa kahiya-hiyang puno. Sapagkat wala nang ibang lugar kung saan natin lubos na nauunawaan ang ating pagkakasala kundi sa liwanag ng krus na iyon. Nararapat na mapabulalas ang isa,

*"O kay sama ng ligaw kong kalagayan,
Pagkat ang pantubos sa akin ay napakadakila."*

Nang "makita ni John Newton ang Isang nakabitin sa puno" para sa kanya, saka napasuko ang kanyang palalo at mapagmataas na kalooban, at siya'y nagpatirapa, sumasamba, sa paanan ng Tagapagligtas. Si Cristong ipinako sa krus ang kapangyarihan ng Diyos at ang karunungan ng Diyos. Ang mensahe ng krus ay dudurog sa pinakamatigas na puso, kung makikinig lamang ang mga tao. Nakalulungkot, posibleng makinig gamit ang panlabas na tainga pero hindi talaga naririnig kailanman ang kuwento ng Ebanghelyo. At posible ring isalaysay ang kuwentong iyon sa paraang hahangaan at papalakpakan ng mga taong walang Cristo ang mangangaral habang tinatanggi nila ang mensahe. Kaya kailangan ang palagiang pag-asa sa Diyos upang maipangaral ng isa "hindi sa

mga kaakit-akit na salita ng karunungan ng tao, kundi sa pagpapakita ng Espiritu at ng kapangyarihan," upang ang pananampalataya ng mga nakikinig sa atin "ay huwag masalig sa karunungan ng tao, kundi sa kapangyarihan ng Diyos" (1 Corinto 2:4-5).

Hindi natin minamaliit ang husay ng tao sa pagsasalita, sapagkat sinasabi sa atin na si Apolos ay isang taong mahusay magsalita at makapangyarihan sa mga Kasulatan. Pero kailangan nating tandaan na ang husay sa pagsasalita ay hindi kapangyarihan. Ang taong ang mga labi ay nadampian ng baga mula sa dambana ang siyang handang mangaral sa paraang magdadala sa mga tao sa pagsisisi. Talagang natakot si Pablo na baka makahadlang sa Espiritu ng Diyos ang likas na kakayahan, kaya pinigilan niya ang likas niyang galing sa panghihikayat upang ang mga nakikinig sa kanya ay magtiwala sa Salita ng Diyos, at hindi sa personal niyang pang-akit bilang tagapagsalita. Gaya ni Juan Bautista, masasabi niya, "Siya'y kailangang tumaas, ngunit ako'y kailangang bumaba."

Kabanata 7: Pagsisising Hindi Pagsisisihan

Sa anumang pag-uusap tungkol sa kalikasan at kahalagahan ng pagsisisi, malaking pagkakamali kung makaliligtaan natin na ang mga anak ng Diyos ay maaaring magkaroon ng kasindaming dahilan para magsisi gaya ng sinuman. Sapagkat hindi natin dapat kalimutan na, sa kabila ng lahat, ang mga banal ay makasalanan din. Parang kakaibang kabalintunaan ito, pero kapwa pinatutunayan ng Kasulatan at ng karanasan na totoo ito. Habang lalong lumalapit sa Diyos ang lakad ng isang mananampalataya, lalo niyang mapagtatanto ang walang lunas na kasamaan ng kanyang likas na pagka-Adan. Ang pagkapanganak na muli ay hindi pagbabago ng likas na ito, ni ang pagpapabanal ay isang unti-unting proseso ng paglilinis sa likas na ito. Ang pagkapanganak na muli ay ang pagbibigay ng isang lubos na bagong likas, at ang praktikal na pagpapabanal ay ginagawa ng Espiritu Santong nananahan sa atin, sa pamamagitan ng naglilinis na kapangyarihan ng Salita ng Diyos, upang ang buong pagkatao ay maiyon kay Cristo. Sa kapangyarihan ng Espiritu, sa Cristianong sumusuko sa Diyos, ang lumang likas ay pinananatili sa lugar ng kamatayan.

Pero dahil sa kahinaan ng laman, nabibigo tayo nang paulit-ulit; sa totoo lang, lagi tayong mabibigo kapag inalis natin kay Cristo ang mga mata ng ating puso. Kaya kailangan natin ang araw-araw at palagiang paghatol sa sarili, na, gaya ng nakita na natin, ang tunay na kahulugan ng taos-pusong pagsisisi.

Ang pagkabigo rin ay maaaring sama-sama at hindi lamang pansarili, at sa gayon ay nangangailangan ng sama-samang pagsisisi. Dahil dito, isinugo ng Diyos ang Kanyang mga

propeta sa Israel at Juda upang ipakita sa Kanyang bayan ang kanilang mga kasalanan at tawagin sila sa pagsisisi bilang isang bansa. Gayundin naman, sa Bagong Tipan, tinatawagan Niya ang mga iglesya na magsisi kapag ang pagkabigo at kasalanan ay sumira sa kanilang patotoo. Makikita natin ito sa mga sulat sa pitong kapulungan sa Asia, ayon sa nakatala sa Apocalipsis, isang bahagi ng Banal na Kasulatan na susuriin natin sa isang hiwalay na kabanata. Sa ngayon, hinihiling kong pag-isipan ninyo ang kaso ng iglesya ng Diyos sa Corinto.

Nalaman natin mula sa unang sulat ni Pablo sa grupong ito ng mga mananampalataya na ito ay isang iglesyang hindi kinulang sa anumang kaloob, isang iglesyang kilala sa malaking sigla at sigasig, pero nakalulungkot na hati-hati dahil sa espiritu ng pangkatan. Ang mga pinunong tao ay labis na itinataas, ang isa laban sa iba. Laganap ang pagkakampi-kampi. Hindi pa ito humantong sa tunay na paghihiwalay sa magkakalabang denominasyon gaya ngayon, pero sa iisang kapulungan ay may nagbabanggaang mga paaralan ng kaisipan. Dumami ang mga maling aral, at si Cristo ay hindi pinararangalan.

Hindi tayo nagtataka na kasunod ng lahat ng pagkamakalaman at pagkamakamundong ito ang tahasang pagwawalang-bahala sa kasamaang moral na nakapasok na sa mismong iglesya. May isang lalaki sa kanila, at malamang ay isang taong may kaunting katanyagan, na lantarang lumabag sa mga batas ng karaniwang kagandahang-asal at pumasok sa isang ugnayang imoral sa asawa ng kanyang ama, ibig sabihin, sa kanyang madrasta. Sa gayon, ang biyaya ng Diyos ay ginagawang dahilan para sa kahalayan. Pinalampas ang ginagawa ng mangangalunyang ito at pinawalang-sala ang masama niyang pamumuhay sa

mapanlinlang na dahilang iyon daw ay kalayaan ng panahon ng biyaya.

Kumakalat ang impeksiyon sa iglesya, gaya ng lebadura sa isang masa ng harina. Nahahawa ang iba sa masamang halimbawang ito. Sa halip na harapin ang bagay na ito bilang isang mabigat na pagkakasala laban sa pamantayang moral ng Cristiano, ipinagmalaki pa ng mga taga-Corinto ang kanilang pagpaparaya, at ang gumagawa ng masama ay pinahintulutang umupo nang hindi sinasaway sa banal na hapunan ng Panginoon. Ito ay kalagayang nangangailangan ng matinding hakbang, pero napakabulag ng mga kaanib ng katawan ni Cristo sa pag-insultong ito sa kanilang Ulo, kaya hindi man lamang nila ipinanalangin na ang masamang taong iyon ay maalís sa gitna nila.

Hindi ba't maraming iglesya ngayon ang ganito rin ang kalagayan? Hindi ba't nakalulungkot na totoo na sa maraming lugar ay halos hindi na kilala ang disiplina sa bahay ng Diyos? Hindi ba't ang mga mangangalunya, mga lasenggo, mga mangingikil, mga lapastangan, at mga mapamusong ay pinahihintulutang manatiling kaanib ng mga iglesyang Cristiano at dungisan ang mga kapulungan ng mga banal sa pakikibahagi sa Hapunan ng Panginoon nang walang sumasaway? Hindi ba't isa ito sa mga pangunahing dahilan kung bakit lalong nagiging mahirap abutin ng Ebanghelyo ang mga hindi ligtas? Bagaman hindi ito katanggap-tanggap na dahilan para sa sinumang tao upang tanggihan si Cristo, hindi ba't totoo na ang mga mapagkunwaring ito ay katitisuran saanman sa landas ng mga hindi pa ipinanganak na muli? Gaano kailangan na ang panawagan sa pagsisisi ay ipahayag sa iglesya, gayundin sa sanlibutan!

Sa partikular na kasong ito, nang makarating kay Apostol Pablo ang balita tungkol sa di-banal na kalagayang naghahari sa Corinto, sumulat siya ng isang sulat ng galit na pagtutol, na tinatawagan silang hatulan ang bagay na ito sa kanilang lokal na kapulungan at alisin ang lumang lebadura sa pamamagitan ng pagtitiwalag sa masamang tao mula sa gitna nila. Malamang na may matatalik na kaibigan at iba pang malapit sa lalaking ito na maaaring magtangkang ipagtanggol siya, pero hindi dapat magpaliban. Hindi pinahihintulutan ng kasamaan ang pagpapaliban ng pagkilos. Kailangang may gawin agad upang linisin ang iglesya mula sa kalagayang parang ketong nito.

Kapag binuksan natin ang ikalawang sulat, nakahihinga tayo nang maluwag nang malaman nating may ginawa nga sila, at ginawa agad, pagkatanggap nila ng unang sulat. Itiniwalag ang mangangalunya, pero hindi sa espiritu ng pagmamatuwid-sasarili ng kanyang mga kapatid. Ang buong kapulungan, maliban sa iilan, ay nagpakumbaba sa harap ng Diyos at inamin ang pagiging makasalanan ng dati nilang pagwawalang-bahala sa kasamaan, at hinatulan nila ang kanilang sarili sa pagkunsinti, sa anumang antas, sa matinding paglabag sa kagandahang-asal na matagal nilang pinalampas.

Nakaaantig ng puso ang pagbasa sa nakapupukaw na mga salita ng Apostol tungkol sa kanilang ginawa at sa naging bunga nito. Sa kabanata 2, binuksan niya sa kanila ang kanyang buong kaluluwa. Ipinakita niya kung gaano siya kalalim na nabagabag sa bagay na ito at kung gaano kahirap para sa kanya na mapilitang sawayin nang ganito ang sarili niyang mga anak sa pananampalataya. Hindi siya isang malamig at mahigpit na hukom. Sumulat siya bilang isang amang wasak ang puso, na lubhang nag-aalala na baka lalo pa siyang makasugat gayong

ang hangad niya ay magpagaling. Halos kaaalis pa lamang ng unang sulat nang magkaroon siya ng matinding pag-aalinlangan, kaya halos pinagsisihan niyang ipinadala iyon (2 Corinto 7:8); pero nagalak siyang malaman na tinanggap nila ito nang maayos at buong tatag na kumilos ayon dito.

Ang nagkasala ay dinisiplina, at nang ayaw niyang tapusin ang kanyang di-banal na ugnayan, siya ay inalis sa pakikisama ng lokal na iglesya. Ngayon, nasa labas na siya, iniiwasan ng dati niyang mga kasama na parang tunay na ketongin sa moral, at natauhan siya. Literal na niyanig siya ng kalungkutan dahil sa kanyang masasamang lakad, at nagpakita siya ng taos-pusong pagsisisi, tumalikod sa makasalanan niyang buhay at muling lumakad nang matuwid sa harap ng Diyos. Ngayon, sulat ng Apostol, "Sapat na sa ganyang tao ang parusang ito na ipinataw ng marami; kaya sa halip ay dapat ninyo siyang patawarin at aliwin, baka sakaling ang ganyang tao ay matabunan ng labis na kalungkutan. Kaya nakikiusap ako sa inyo na patunayan ninyo ang inyong pag-ibig sa kanya" (2 Corinto 2:6-8). Bilang kinatawan ni Cristo, tiniyak niya sa kanila na kung nakikita na nilang malinaw na patawarin ang kanilang nagkasalang kapatid, makatitiyak silang buong puso siyang kasama sa pagpapatawad na iyon, gaya ng dati niyang taimtim na paghiling na itiwag ito (2:9-10).

Ang disiplina sa iglesya ay dapat laging may layuning maibalik ang nagkasala. Hindi lamang ito usapin ng pag-iingat sa mabuting pangalan ng iglesya mula sa kadustaan, o ng pagpapanatili sa karangalan ng Panginoon; ang tunay na layunin ay ang pagbabalik ng isang naligaw. Gaano kadalas natin itong nakalilimutan! Alinman sa pinalalampas natin ang kasamaan dahil hindi tayo gumagawa ng nararapat na hakbang

ng disiplina, o nagiging napakabagsik at mapagmatuwid-sa-sarili natin kaya lalo nating naitataboy palayo ang dinisiplina, sa halip na buong malasakit na hanapin ang katibayan ng kanyang pagsisisi upang maibalik natin siya sa pakikisama.

Ang paraan ng paggawa ng Espiritu ng Diyos sa mga kaluluwa ng mga taga-Corintong ito ay malinaw na inilalahad sa kabanata 7. Pansinin ang mga salita ng Apostol habang binabasa natin ang mga talata 9-12: "Ngayon ay nagagalak ako, hindi dahil kayo'y nalungkot, kundi dahil ang inyong kalungkutan ay humantong sa pagsisisi: sapagkat kayo'y nalungkot ayon sa kalooban ng Diyos, upang hindi kayo mapinsala sa anumang paraan dahil sa amin. Sapagkat ang kalungkutang ayon sa kalooban ng Diyos ay nagbubunga ng pagsisising tungo sa kaligtasan, na hindi pagsisisihan: ngunit ang kalungkutan ng sanlibutan ay nagbubunga ng kamatayan. Sapagkat tingnan ninyo ang bagay ding ito, na kayo'y nalungkot ayon sa kalooban ng Diyos, anong pagsisikap ang ibinunga nito sa inyo, oo, anong paglilinis sa inyong sarili, oo, anong galit, oo, anong takot, oo, anong matinding pananabik, oo, anong sigasig, oo, anong paghihiganti! Sa lahat ng bagay ay pinatunayan ninyong malinis kayo sa bagay na ito. Kaya, bagaman sumulat ako sa inyo, ginawa ko iyon hindi dahil sa gumawa ng masama, ni dahil sa ginawan ng masama, kundi upang mahayag sa inyo ang aming malasakit sa inyo sa paningin ng Diyos."

Napakalaking liwanag ang ibinibigay nito sa atin tungkol sa tunay na kalagayang ibinunga ng pagbasa sa sulat ni Pablo. At gaano nito idinidiin ang katotohanan ng kanilang pagsisisi. Sa katunayan, habang lalo nating tinitimbang ang bawat salita at maingat na pinag-aaralan ang matitinding pananalitang ito,

lalo nating maaarok ang lalim ng paghatol sa sarili na ibinunga sa mga puso at budhi ng mga unang Cristianong ito. Ang sa kanila ay isang lubos na pagbabago ng pagtingin bilang bunga ng pakikinig sa Salita ng Diyos at ng lubusang pagsisiyasat nito sa kanila.

Sa isang naunang kabanata, nang sinisikap nating ipakita ang pagkakaiba ng pagkalungkot sa kasalanan at ng pagsisisi, binanggit natin ang 2 Corinto 7:10. Pansinin natin ito ngayon nang mas mabuti. "Ang kalungkutang ayon sa kalooban ng Diyos," sinasabi sa atin, "ay nagbubunga ng pagsisising tungo sa kaligtasan, na hindi pagsisisihan." Ito ang kalungkutang likha ng Espiritu ng Diyos, na kaiba sa kalungkutan ng sanlibutan na pagsisisi lamang dahil sa mabibigat na bungang dulot ng masasamang lakad. Ito ay kalungkutang ayon sa kabanalan, ang pagkalungkot na nadarama ng isang taong may takot sa Diyos kapag namalayan niyang napighati niya ang Diyos na kanyang iniibig, at Siyang higit sa lahat ay nais niyang bigyang-lugod.

Pansinin ang mga salitang ginamit upang ilarawan ang pagkabagabag na ito. Sinabi niya sa kanila na sila'y "nalungkot ayon sa kalooban ng Diyos," sapagkat nakiisa sila sa isip ng Diyos tungkol sa kasalanang labis na dumungis sa Kanyang bahay. "Anong pagsisikap ang ibinunga nito sa inyo," bulalas ni Pablo. Gaya ng mga Israelitang hinalughog ang kanilang mga bahay para sa bawat posibleng piraso ng tinapay na may lebadura upang maalis ito at maipagdiwang nang wasto ang pista ng Panginoon, gayundin nila sinuri ang bagay na ito nang buong ingat, hinarap ito sa espiritu ng mga taong nagnanais na ang lahat ngayon ay maging angkop sa banal na mata ng Diyos, upang mapanumbalik ang pakikisama sa Kanya.

"Oo, anong paglilinis sa inyong sarili!" Hanggang noon, tahimik nilang pinalalampas ang pagkakasala, sa gayon ay iniuugnay ang Pangalan ng Panginoon sa kasalanan, at pinahihintulutang magpatuloy sa gitna nila ang bagay na nagpaparumi sa Kanyang tahanan. Sapagkat ang kapulungan ng Diyos ay Kanyang bahay, at sinabi Niya, "Ako'y pababanalin sa kanila na lumalapit sa Akin." Siya ang Banal at ang Totoo, at kung ipakikita Niya ang Kanyang mapagpalang presensiya sa gitna ng Kanyang iglesia, pananagutan nating umasal sa paraang magpaparamdam sa Kanya na Siya'y nasa sariling tahanan sa gitna natin. Hindi ba't lahat tayo'y nagkasala nang matindi rito, at hindi ba't ang ating pagkabigo ang nagpapaliwanag kung bakit ang patotoo ng mga iglesia sa pangkalahatan ay napakawalang-kapangyarihan at napakakaunti ang nagagawa sa pag-akay sa mga ligaw kay Cristo?

"Oo, anong galit!" Sa Efeso 4:26, mababasa natin, "Magalit kayo, at huwag magkasala." Isang matandang Puritano, sa pagbibigay-puna sa utos na ito, ang sumulat, "Ipinasiya kong magalit sa paraang hindi ako magkakasala; kaya't magagalit ako sa wala kundi sa kasalanan." Labis na tumatak sa isip ng mga mananampalataya sa Corinto ang bigat ng kasalanan kaya ngayon ay tinitingnan nila nang may lubos na pagkasuklam at pagkamuhi ang dati nilang mahinang ipinagdadahilan, na para bang, sa kabila ng lahat, iyon ay maliit na bagay lamang. Ang mababang pagtingin sa kasalanan ay nagmumula sa mababang pagtingin sa kabanalan at katuwiran ng Diyos. Ang kasalanang nakikita sa liwanag ng kung sino Siya ay pupuno sa kaluluwa ng galit at sindak. At hindi ito galit laban sa isang partikular na tao, kundi laban sa kasalanan mismo at laban sa ating sarili dahil minsan nating minaliit ito.

"Oo, anong takot!" Binabalaan tayo laban sa takot sa tao na nagdadala ng bitag. Sa kabilang dako, ang takot sa Panginoon ay ang pagkapoot sa kasamaan at sa bawat masamang lakad. Ang magalang na takot na ito, hindi takot ng isang alipin, ang humawak sa mga banal na ito. "Ang takot sa Panginoon ay pasimula ng karunungan." Kaya ngayon ay inalis nila ang kahangalan at kasamaan at nagsimulang maglinis ng bahay, wika nga, upang maluwalhati ang Diyos sa kanilang kapulungan.

"Oo, anong matinding pananabik!" Isinalin ito ng isa pang salin nang ganito: "Oo, anong masidhing pagnanasa!" na ang ibig sabihin ay pananabik na gawin ang kalooban ng Diyos. Kung saan matatagpuan ito, walang dudang ipaaalam Niya ang Kanyang isip at gagabay nang tama.

"Oo, anong sigasig!" Dito ay tinularan lamang nila Siya na nakapagsabing, "Ang sigasig sa Iyong bahay ay umubos sa Akin." Ang magkaroon ng sigasig sa isang mabuting bagay ay kapuri-puri at kalugud-lugod sa Diyos, gaya ng ang katamaran tungkol sa mga espirituwal na pananagutan ay lubhang nakasasakit sa Kanyang paningin.

"Oo, anong paghihiganti!" Hindi naman sa gusto nilang maghiiganti sa kaawa-awang lalaki at sa kanyang may-salang kalaguyo na nagdala ng ganoong kahihiyan sa Pangalan ng Panginoon, kundi ipinataw nila sa nagkasala ang kaparusahang iniutos ng Diyos sa pamamagitan ng Kanyang Apostol, na siya'y ibigay "kay Satanas sa ikapupukso ng laman, upang ang espiritu ay maligtas sa araw ng Panginoong Jesus." Pag-ibig, hindi paghihiganti, ang humarap sa kanya nang ganoon, sapagkat umabot na ang mga bagay sa puntong ang pagpapaliban ay lalo lamang magpapatibay sa kanya sa kanyang kasamaan at

magiging pagkasira ng kanilang pakikisama at patotoo bilang mga Cristiano. Nang mailagay sa labas, na para bang ibinalik sa sanlibutang nasa kapangyarihan ng masama, napunta siya sa lugar kung saan mapagtatanto niya ang kakila-kilabot na kalagayang kinahulugan niya. Sinala, gaya ni Pedro, sa salaan ni Satanas, ang ipa ay mahihiwalay sa trigo at sa wakas ay maibabalik ang kanyang kaluluwa.

Kaya sa lahat ng bagay ay pinatunayan nilang malinis sila sa bagay na ito. Malalim at totoo ang kanilang pagsisisi, at ipinakita ito ng kanilang pag-uugali. O, kung ang ganitong pagsisisi lamang ay makikita sa ating mga iglesya ngayon, ano pa kaya ang magagawa ng Diyos sa muling pagbuhay at pagpapala sa Kanyang sariling bayan at sa paggising ng isang ligaw na sanlibutan!

Ang unang hakbang tungo sa ganitong pagsisisi ay ang pagharap natin sa mga kalagayang naghahari sa lahat ng dako sa liwanag ng hindi nagkakamaling Salita ng Diyos. Sa halip na tayo ang humatol sa Salitang iyon, dapat nating hayaang ito ang humatol sa atin. Ito naman ang magbubunga ng kalungkutang ayon sa kalooban ng Diyos na humahantong sa pagsisising hindi pagsisisihan. Saka darating ang muling pagbuhay na ipinapanalangin ng marami, at pinagtatalunan naman ng iba, pero hindi maaasahan hangga't hindi natin "sinisiyasat at sinusubok ang ating mga lakad, at nanunumbalik sa Panginoon." Hindi tayo makaaaasa ng pagpapala habang kailangan pa Niyang sabihin sa atin, gaya ng sa Israel noong una, "Isinulat Ko para sa kanya ang mga dakilang bagay ng Aking kautusan, ngunit itinuring nilang isang bagay na kakaiba" (Hosea 8:12).

Sa kasaysayan ng bayan ng Diyos noong una, mababasa natin ang maraming madilim na araw nang ang Salita ay nakalimutan, ang bahay ng Panginoon ay napabayaan, at ang pagsamba sa diyus-diyosan ay pumalit sa pagsamba kay Jehovah. Pero paulit-ulit na nagkaloob ang Diyos ng muling pagbuhay sa Kanyang bayan. Sa bawat pagkakataon, ito ay bunga ng pagbabalik sa Kanyang Salita, na nagbunga ng pagsisisi ng bawat isa at ng buong bansa, at kung wala ito ay hindi magkakaroon ng muling pagbuhay. Ang mga bagay na ito ay isinulat para sa ating ikatututo. Nawa'y bigyan tayo ng biyaya na isapuso ang aral, at sa anumang bagay na tayo'y nagkasala, ay ipahayag at hatulan ang ating masasamang lakad, at manumbalik sa Panginoon, na "nalulugod sa awa," at naghihintay na marinig ang daing ng isang nagsisising iglesya.

Kabanata 8: Pagsisisi Mula sa mga Patay na Gawa

Sa napakahirap na bahagi ng Hebreo 6 na nagbababala laban sa pagtalikod sa pananampalataya, may isang pananalita na talagang dapat nating pag-isipang mabuti. Inilalahad doon ang “salita ng pasimula ni Cristo” (tingnan ang nakasulat sa gilid ng pahina), na hinihimok tayong iwan upang magpatuloy sa ganap na paghahayag ng Ebanghelyo, na tinatawag na “kasakdalan,” kabaligtaran ng Kautusan na walang anumang pinasakdal.

Doon natin makikita ang magkapares na ito: “ng pagsisisi mula sa mga patay na gawa, at ng pananampalataya sa Diyos” (t. 1). Hinihimok tayong huwag nang muling ilagay ang saligang ito, pero hindi ibig sabihin na dapat na nating balewalain ang mga naunang katotohanan para lang palakihin ang halaga ng bago. Unti-unting ibinigay ng Diyos sa tao ang Kanyang katotohanan, pero walang bagong katotohanang humihingi na itapon natin ang mga nauna rito.

Sa pananalitang “ang salita ng pasimula ni Cristo,” ang pagkaunawa ko ay ang patotoo ng Kautusan at ng mga Propeta, hanggang sa paglilingkod ng pinakahuli sa kanila, si Juan Bautista, pati na ang dagdag na turo ng ating Panginoon Mismo noong mga araw na Siya’y nasa laman. Lahat ng ito ang bumubuo sa saligang pinagpapatungan ng mas huling paghahayag.

Mapapansin na ibinigay ang saligang ito sa tatlong magkapares. Bukod sa nabanggit na, na balak kong talakayin nang mas mahaba, nariyan ang “aral tungkol sa mga bautismo, at sa pagpapatong ng mga kamay,” at ang ikatlo, “ng pagkabuhay na muli ng mga patay, at ng walang hanggang

paghuhukom.” Lahat ng anim na katotohanang ito ay tinalakay at naging bahagi ng mga naunang mensahe ng Diyos sa Kanyang bayang Israel at sa buong sanlibutan.

Walang aral tungkol sa mga bautismo, o mga paghuhugas, sa sistemang Cristiano. Ang tinutukoy dito ay ang mga seremonyal na paghuhugas ng mga Judio na nagpapabanal sa paglilinis ng laman. Ang pagpapatong ng mga kamay ay hindi tumutukoy sa ordinasyon ng mga ministro, gaya ng akala ng ilan, kundi sa pagpapatong ng kamay sa mga hayop na ihahandog. Sa ganitong paraan, nakikiisa ang naghahandog sa kanyang handog. Larawan ito ng mananampalatayang kumakapit sa pananampalataya sa natapos na gawa ng ating pinagpalang Panginoong Jesu-Cristo. Napakaganda ng pagkakasabi rito ni Isaac Watts nang isulat niya:

*“Ipapatong ng aking pananampalataya ang kamay
Sa pinagpalang ulo Mo, aking Panginoon,
Habang ako’y nakatayong nagsisisi’t nananaghoy
At doon ay ipinahahayag ang aking kasalanan.”*

Ang aral tungkol sa pagkabuhay na muli ng mga patay at sa walang hanggang paghuhukom ay makikita sa buong Kasulatan. Binanggit ito ni Pablo bilang bahagi ng pag-asa ng Israel, na dahil dito siya’y hinatulan (Mga Gawa 24:15). Halos hindi na kailangang ipaalala sa sinumang naturuan sa katotohanang Cristiano na may kawili-wiling pagsulong pa rito, kapwa sa apat na Ebanghelyo at sa mga Sulat ni Pablo. Doon natin nalalaman ang tungkol sa pagkabuhay na muli mula sa mga patay, ang unang pagkabuhay na muli tungo sa buhay, na iba sa ikalawang pagkabuhay na muli tungo sa paghuhukom.

Ngayon ay tingnan natin ang unang pares ng mga aral sa dobleng tatluhang ito. Mapapansin natin ang pagkakasunod-sunod na gaya rin sa ibang bahagi ng Kasulatan: pagsisisi muna, saka pananampalataya. Nakita na natin na ipinangaral ni Pablo ang “pagsisisi sa Diyos, at pananampalataya sa ating Panginoong Jesu-Cristo.” Ito ang buo at ganap na mensaheng Cristiano. Sa Hebreo, ang pagsisisi ay mula sa isang bagay, hindi tungo rito. Mula saan? Mula sa mismong pinagtitiwalaan nang buo ng bawat legalista: ang mga patay na gawa.

Sa Kasulatan, may tatlong uri ng gawa: mabubuting gawa, masasamang gawa, at mga patay na gawa. Ang mabubuting gawa ay bunga ng bagong buhay, at sa ating panahon, bunga ng Espiritu Santo na nananahan sa atin. Tungkol sa lahat ng hindi ligtas, ganito ang mababasa natin: “Walang gumagawa ng mabuti, wala, wala kahit isa.” Ang mga alagad naman ni Cristo ay hinihimok na lumakad at magsalita sa paraang makikita ng mga tao ang kanilang mabubuting gawa at luluwalhatiin ang kanilang Ama na nasa Langit. Tayo ay “nilalang kay Cristo Jesus para sa mabubuting gawa, na inihanda ng Diyos noon pa man upang ating lakaran.”

Tama ang sinabi ng sumulat ng himno:

*“Hindi ako gagawa upang kaluluwa’y iligtas,
Pagkat ginawa na iyon ng aking Panginoon;
Ngunit ako’y gagawa na parang aliping tapat
Dahil sa pag-ibig sa mahal na Anak ng Diyos.”*

Ang mabubuting gawa ay mga gawa ng buhay, na ginagawa sa atin ng Panginoon Mismo na kumikilos sa atin, kapwa sa pagnanais at sa paggawa ng Kanyang mabuting kalooban. Ang masasamang gawa ay ang makasalanang pamumuhay ng taong

hindi pa ipinanganak na muli. Ang mga ito ay pagpapakita lang sa panlabas na kilos ng masamang likas na malayo sa Diyos at masamang bunga lang ang kayang ibunga. Kinamuhian ng sanlibutan si Jesus dahil pinatotohanan Niya na masasama ang mga gawa nito. Ipinakita Niya na ang pinagmumulan ng lahat ng ito ay ang puso, kung saan lumalabas ang kasalanan gaya ng maruming tubig mula sa maruming bukal. Ang mabubuting pasya, ang pagsisikap na magbago, ang mga banal na balak, ay pare-parehong walang kapangyarihang baguhin ito. Ganito ang tanong ng propeta: “Mababago ba ng taga-Etiopia ang kanyang balat, o ng leopardo ang kanyang mga batik? Kung gayon ay makagagawa rin kayo ng mabuti, kayong sanay gumawa ng masama” (Jeremias 13:23). Napakalalim ng ugat ng problema para mabago ng pagsisikap ng tao. Hangga’t hindi tumatanggap ng bagong puso ang makasalanan, puro masama lang ang kanyang mga gawa sa tuwina.

Pero sa ating teksto ay mababasa natin ang “mga patay na gawa.” Ano ang ibig sabihin ng pananalitang ito, na kakaiba sa karaniwan nating pananalita? Ang mga patay na gawa ay mga gawa ng kautusan. Ito ang walang kabuluhang pagsisikap ng likas na tao na makamit ang kaligtasan ng Diyos sa pamamagitan ng pagsunod sa kautusan, gawa man ng tao o ng Diyos. Pero dahil ang tao mismo ay itinuturing ng Diyos na patay sa mga pagsalangsang at mga kasalanan, ang kanyang mga pagtatangkang makabuo ng katuwirang karapat-dapat sa buhay na walang hanggan ay itinuturing ding mga patay na gawa. Nang ibigay ng Diyos ang Kautusan, ipinahayag Niya, “Ang taong gumagawa ng mga bagay na ito ay mabubuhay sa pamamagitan ng mga ito.” Pero wala ni isang taong natagpuang nakatupad sa banal na Kautusang ito, at kamatayan ang parusa sa paglabag sa mga utos nito. “Ang kaluluwang nagkakasala ay

mamamatay.” Ang hatol na ito ay ipinataw sa lahat ng tao. “Ngayon ay alam natin na anumang sinasabi ng kautusan ay sinasabi nito sa mga nasa ilalim ng kautusan, upang matikom ang bawat bibig, at ang buong sanlibutan ay magkasala sa harap ng Diyos. Kaya sa pamamagitan ng mga gawa ng kautusan ay walang laman na aariing-ganap sa Kanyang paningin, sapagkat sa pamamagitan ng kautusan ay nakikilala ang kasalanan” (Roma 3:19-20).

Ito ang ipinahayag ng Diyos Mismo, pero iilan lang ang tumatanggap nito bilang totoo. “Sapagkat hindi nila nalalaman ang katuwiran ng Diyos, at pinagsisikapang itatag ang sarili nilang katuwiran, hindi sila nagpasakop sa katuwiran ng Diyos” (Roma 10:3). Totoo ito sa Israel ayon sa laman. Totoo rin ito sa milyun-milyong Hentil na, sa kabila ng taimtim na patotoo ng Salita ng Diyos tungkol sa lubos na pagkaligaw ng tao, ay patuloy pa ring nagsisikap na makabuo ng sarili nilang katuwiran. Nalinlang sila ng Kaaway at naniwalang kaya nilang paglubagin ang loob ng Diyos na kanilang ginalit, at gawin Siyang may utang sa kanila para kanilang makamtan ang Kanyang kaligtasan. Sinasabi sa atin ni Isaias na “tayong lahat ay naging gaya ng maruming bagay, at ang lahat ng ating katuwiran ay gaya ng maruming basahan; at tayong lahat ay nalalanta na gaya ng dahon; at ang ating mga kasamaan, gaya ng hangin, ay tinangay tayo” (Isaias 64:6). Ang mismong pagtatangkang ito na makabuo ng katuwiran ng tao ayon sa kautusan ang tinatawag ng Salita ng Diyos na “mga patay na gawa.”

Kung gayon, ano ang ibig sabihin ng “pagsisisi mula sa mga patay na gawa”? Ito ay lubos na pagbabago ng isip, kung saan ang makasalanang nakumbinsi sa kanyang kasalanan ay

tumatalikod sa lahat ng isiping kaya niyang paglubagin ang loob ng Diyos sa sarili niyang pagsisikap, at inaamin niyang kasingsama siya ng sinasabi ng Salita. Tumatalikod siya at humaharap sa kabilang direksyon. Sa halip na umasa sa mga akala niyang sariling kabutihan, bumabaling siya sa Panginoon para iligtas, at humihingi ng awa sa pamamagitan ng Tagapagligtas na inilaan ng Diyos.

Noong panahon ng Lumang Tipan, ibinigay ang kodigo ng kautusan kasama ang mga ritwal at seremonya nito, hindi bilang paraan para ariing-ganap ang tao, kundi bilang pagsubok sa pagsunod. Totoo noon gaya ng ngayon na ang matuwid na hinihingi ng Kautusan ay natutupad lang (at siyempre, bahagya lamang) sa mga ipinanganak nang muli. Hindi kailanman nagkaroon ang Diyos ng dalawang paraan ng pagliligtas sa tao. Pero iba't ibang pangangasiwa, o dispensasyon, ang ipinagkatiwala sa Kanyang bayan bilang pamantayan ng pamumuhay sa iba't ibang panahon. Wala ni isang naligtas dahil sa pagtupad sa kautusan o sa pag-aalay ng mga handog. Walang mapapala ang pagtitiwala sa mga bagay na ito. Hindi mga hain o mga handog, kundi isang bagbag at nagsisising puso, ang kalugud-lugod sa Diyos. Lahat ng panlabas na ritwal o pagsisikap ayon sa kautusan, kung walang pananampalataya, ay mga patay na gawa lamang, at mula sa mga ito ay patuloy na nananawagan ang mga propeta sa mga tao na magsisi.

Baka makatulong ang isang personal na karanasan para luminaw ito at tumatak sa isip ng mambabasa. Minsan, nang anyayahan akong mangaral sa isang iglesya sa probinsya, sumilip ako sa isang Bible class na pinangungunahan ng isang mabait at masigasig na lalaki, pero nakalulungkot na kakaunti

ang kanyang alam sa Kasulatan. Habang nag-uusap sila, nagtanong siya, “Paano naligtas ang mga tao bago dumating si Jesus sa sanlibutan para mamatay dahil sa ating mga kasalanan at tubusin tayo para sa Diyos?” Mahiyaing sumagot ang isang babae, “Sa pagtupad sa kautusan ni Moises.” “Tama,” sabi ng guro. “Kung tinupad nila ang mga utos, tumanggap sila ng buhay na walang hanggan.”

Walang tumutol, kaya napilitan akong magtanong, “Kung gayon, ano ang masasabi ninyo sa Galacia 3:11, ‘Ngunit maliwanag na walang taong inaaring-ganap sa harap ng Diyos sa pamamagitan ng kautusan, sapagkat ang matuwid ay mabubuhay sa pananampalataya. At ang kautusan ay hindi sa pananampalataya; kundi, Ang taong gumagawa ng mga ito ay mabubuhay sa mga ito’? At sa talata 21 ng kabanata ring iyon, sinasabi sa atin, ‘Kung may kautusang ibinigay na makapagbibigay ng buhay, tunay na ang katuwiran ay manggagaling sana sa kautusan.’ Hindi ba malinaw na ipinapakita ng mga talatang ito, at marami pang maidadagdag, na kailangan munang magkaroon ng buhay mula sa Diyos ang isang tao bago niya magawa ang iniuutos ng Kautusan, at na wala ni isang inaring-ganap dahil sa pagtupad dito?”

Saglit na naguluhan ang namumuno, pero magiliw siyang sumagot, “Sa palagay ko ay tama ang ating bisita. Hindi natin napansin ang mga talatang ito. Sino pa ang makapagmumungkahi kung paano naligtas ang mga tao bago dumating si Cristo?” Nangahas magtanong ang isa pa, “Hindi ba sa pamamagitan ng paghahandog ng mga hayop? Kapag nilabag nila ang Kautusan, hindi ba sila nagbabayad-sala para sa kanilang pagkakasala sa pagdadala ng handog para sa

kasalanan?” Lubos itong ikinasiya ng guro. “Sa tingin ko ay malinaw na malinaw na iyan, hindi ba?” sabi niya.

Pero kinailangan na namang tumutol ng bisita, “Ano ang pagkaunawa ninyo sa taimtim na mga salita ng Hebreo 10:4, ‘Sapagkat hindi maaaring maalis ng dugo ng mga toro at ng mga kambing ang mga kasalanan?’” Tapat niyang inamin, “Mahirap nga iyan. Kung gayon, ano po ang masasabi ninyo, ginoo?”

Bilang sagot, sinikap kong ipakita na sa lahat ng panahon, naliligtas ang mga tao kapag bumabaling sila sa Diyos bilang mga makasalanang nagsisisi at sumasampalataya sa Kanyang patotoo. Si Abraham ang pinakamalinaw na halimbawa nito. Sumampalataya siya sa Panginoon, at ibinilang Niya iyon sa kanya na katuwiran. At ipinapakita ni David na ipinagkakaloob ang kapatawaran at natatakpan ang kasalanan kapag inaamin ng isang tao ang kanyang pagkakasala sa harap ng Diyos at nagtitiwala sa Kanyang biyaya, gaya ng nakasaad sa Awit 32. Naligtas sila nang kasing-tunay natin, sa pamamagitan ng gawang pagtubos ni Cristo Jesus. Ang kaibhan lang, tumanaw sila sa krus na darating pa, samantalang tayo ay lumilingon sa krus na naganap na. Napakalinaw nito sa Roma 3:24-26: “Na inaaring-ganap nang walang bayad sa pamamagitan ng Kanyang biyaya, sa pamamagitan ng pagtubos na na kay Cristo Jesus: na Siyang inilagay ng Diyos na pampalubag-loob sa pamamagitan ng pananampalataya sa Kanyang dugo, upang ipakilala ang Kanyang katuwiran sa pagpapatawad sa mga kasalanang nakaraan, sa pagtitiis ng Diyos; upang ipakilala, sinasabi ko, sa panahong ito ang Kanyang katuwiran: upang Siya’y maging matuwid, at tagapag-aring-ganap sa sumasampalataya kay Jesus.”

Itinuro ko ang alam ng bawat maingat na nag-aaral ng Kasulatan, na ang pananalitang ginamit sa talata 25, “mga kasalanang nakaraan,” ay hindi tumutukoy sa ating mga nakaraang kasalanan bago tayo nagbalik-loob, kundi sa mga kasalanang ginawa ng mga mananampalataya sa mga nakaraang panahon, bago namatay si Cristo para alisin ang mga ito. Maaaring isalin ang sugnay na ito nang ganito: ‘upang ipakilala ang Kanyang katuwiran sa pagpapalampas sa mga kasalanan.’ Pagkatapos, sa sumunod na talata, dumarating ang kasalukuyang pagkakapit ng gawa ng krus, “Upang ipakilala, sinasabi ko, sa panahong ito ang Kanyang katuwiran,” sa pag-aaring-ganap sa mga makasalanang walang pagkadiyos sa pamamagitan ng pananampalataya kay Jesus.

Talagang nakatutuwang makita kung gaano kasabik na tinanggap ng maliit na grupong iyon ang katotohanan at kung gaano sila kasaya habang naiintindihan nila ito.

Kung gayon, ang mga patay na gawa ay mga gawa ng laman, pero mga gawang ginagawa na may layuning makamit ang kaligtasan ng Diyos. Noong una, maaaring ito ang pagsisikap na tuparin nang lubos ang Sampung Utos at gampanan ang lahat ng hinihingi ng seremonyal na kautusan. Pero kung walang buhay ang tao mismo, patay ang lahat ng kanyang gawa at hindi matatanggap ng Diyos. Sa katunayan, kailangan niyang magsisi mula sa ganoong mga patay na gawa, at kilalanin ang kahangalan ng pagsisikap na makamit ang kaligtasan sa mga gawa ng Kautusan. Kailangan niyang malinis mula sa lahat ng ganoong patay na gawa, gaya rin ng pangangailangan niyang malinis mula sa kanyang napakaraming kasamaan. At lahat ng ito ay inilaan na sa krus. Sa Hebreo 9:13, mababasa natin: “Sapagkat kung ang dugo ng mga toro at ng mga kambing, at

ang abo ng dumalagang baka na iwinisik sa mga marumi, ay nagpapabanal sa paglilinis ng laman [Pansinin ito, sapagkat hanggang dito lang ang kayang abutin ng Kautusan. Panlabas na paglilinis ang ibinibigay nito, hindi panloob.]: gaano pa kaya ang dugo ni Cristo, na sa pamamagitan ng walang hanggang Espiritu ay inihandog ang Kanyang sarili na walang dungis sa Diyos, ang maglilinis ng inyong budhi mula sa mga patay na gawa upang maglingkod sa buhay na Diyos?”

Ito ang Ebanghelyong inihayag kay Saulo ng Tarso, na bumago sa kanya at ginawa siyang Apostol Pablo. Nakalista ang kanyang mga “patay na gawa” sa Filipos 3:4-6: “Bagaman ako’y may dahilan ding magtiwala sa laman. Kung ang sinumang iba ay nag-aakalang may dahilan siyang magtiwala sa laman, lalo na ako: tinuli sa ikawalong araw, mula sa lahi ng Israel, sa lipi ni Benjamin, Hebreo sa mga Hebreo; tungkol sa kautusan, isang Fariseo; tungkol sa sigasig, umuusig sa iglesia; tungkol sa katuwirang nasa kautusan, walang kapintasan.” Pero nagsisi siya mula sa mga ito nang tumalikod siya sa sarili at bumaling kay Cristo. Itinapon niya ang lahat ng pagtitiwala sa katuwirang ayon sa kautusan, at nakapagsabi siya: “Ngunit ang mga bagay na pakinabang sa akin, ay itinuring kong kalugihan alang-alang kay Cristo. Oo nga, at itinuturing kong kalugihan ang lahat ng bagay dahil sa kadakilaan ng pagkakilala kay Cristo Jesus na aking Panginoon: na alang-alang sa Kanya ay tiniis ko ang pagkawala ng lahat ng bagay, at itinuturing kong dumi ang mga ito, upang makamtan ko si Cristo, at masumpungan ako sa Kanya, na walang sariling katuwiran na mula sa kautusan, kundi ang katuwirang sa pamamagitan ng pananampalataya kay Cristo, ang katuwirang mula sa Diyos sa pamamagitan ng pananampalataya.”

Noong nagsasagawa sina Moody at Sankey ng kanilang masisiglang kampanya ng pag-eebanghelyo sa England, madalas gamitin ni G. Sankey ang himnong sumasagot sa tanong na, “Ano ang dapat kong gawin upang maligtas?”

“Wala, malaki man o maliit, wala, makasalanang, wala; Namatay si Jesus at ginawa ang lahat noon pang una. “Nang Siya’y bumaba mula sa mataas Niyang trono upang gumawa’t mamatay, Lahat ay lubos nang natapos; pakinggan ang Kanyang sigaw—

“Naganap na!’ oo nga, tapos ang bawat tuldok at kudlit, Makasalanang, ito lang ang kailangan mo, hindi ba’t sakdal at sapat?

“Hangga’t sa gawa ni Jesus ay hindi ka kumakapit sa simpleng pananampalataya, Ang paggawa’y nakamamatay, kamatayan ang dulo ng paggawa.

“Ihagis ang nakamamatay mong paggawa sa paanan ni Jesus.

Tumayo sa Kanya, sa Kanya lamang, maluwalhati at lubos.”

Sinabi ni James Anthony Froude, ang kilalang manunulat ng sanaysay, na ang himnong ito ay “lubos na imoral.” Para sa kanya, wala itong iniwang puwang para sa mabuting asal sa plano ng kaligtasan. Pero mali siya. Kapag nagsisi ang mga tao mula sa mga patay na gawa at nanampalataya sa Diyos, nagpapahinga sa gawang pagtubos ng Kanyang pinagpalang Anak, saka pa lang sila tunay na nagsisimulang mabuhay para sa Kanya. Saka nila ipinapakita sa kanilang pamumuhay ang mabubuting gawa na likas na bunga ng bagong likas na

tinanggap nila nang sila'y ipanganak mula sa itaas, at sa gayon ay ginawang bahagi ng bagong nilalang na ang Ulo ay ang Cristong Nabuhay na Muli.

*“Ano ang dapat kong gawin?” madalas itanong,
Buhay na walang hanggan upang makamantan;
Tila sabik ang tao sa anumang gawain
Kung ito'y kanyang makakamantan.
“Ngunit lahat ng gawain ay nagawa na,
Gaya ng malinaw na ipinakita ng Diyos,
Nang sa paghahandog ng Kanyang Anak,
Ang Kanyang layunin ay ipinakilala Niya.
“Ipinasan Niya sa Kanya ang sala ng makasalanang
Nang dumating ang araw na itinakda;
At sa dugong iyon na sa Kalbaryo ay nabuhos,
Ang lahat ng ating sala'y inaalís Niya.”*

Mapalad ang taong nakikita ang wakas ng lahat ng laman sa krus ni Cristo, at tumatalikod sa lahat ng pag-aangkin ng sariling kabutihan, tumatalikod sa lahat ng uri at anyo ng mga patay na gawa, at nagpapahinga lamang sa natapos na gawa ni Jesus. “Naganap na,” paulit-ulit na sabi ng isang banal na naghihingalo, at saka niya idinagdag, “Doon ko isinasabit ang aking walang hanggan.”

Kung gayon, ang “pagsisisi mula sa mga patay na gawa” ay nangangahulugan ng pagtalikod sa lahat ng pagtitiwala sa laman, at pagkilala na wala akong magagawa kahit isang bagay para maibalik ang aking nahulog na kalagayan. Bilang makasalanang patay, wala akong magagawa kahit isa para maging karapat-dapat sa pabor ng Diyos. Ang aking mga panalangin, ang aking mga luha, ang aking pagkakawangagawa,

ang aking pagkarelihiyoso, lahat ay walang halaga pagdating sa pagkamit ng kaligtasan. Ligaw ako at kailangan ko ng Tagapagligtas. May sakit ako at kailangan ko ng Manggagamot. Bangkarote ako at kailangan ko ng Kamag-anak na Manunubos. Patay ako at kailangan ko Siya na Siyang Pagkabuhay na Muli at ang Buhay. Lahat ng kailangan ko ay nasusumpungan ko kay Cristo, na alang-alang sa Kanya ay itinuturing kong basura ang lahat ng iba pa.

Kabanata 9: Pagsisisi sa Aklat ng Apocalipsis

Angkop na ang aklat ng Apocalipsis ni Jesu-Cristo ang nagsasara sa Banal na Kasulatan. Tinatalakay nito ang kasalukuyang panahon at ang panahong darating, ang kasukdulan ng lahat ng pakikitungo ng Diyos sa tao, at inilalantad sa atin ang walang hanggang kahihinatnan ng mahabang labanan ng mabuti at masama. Ito ang huling salita ng Panginoon sa sangkatauhan hanggang marinig mula sa langit ang tinig ng nagbabalik na Tagapagligtas, na tumatawag sa Kanyang mga tinubos na salubungin Siya sa himpapawid, bilang paghahanda sa paggamit Niya ng Kanyang dakilang kapangyarihan upang ang mga kaharian ng sanlibutan ay maging Kaharian ng ating Diyos at ng Kanyang Cristo. At kapansin-pansin na naglalaman ito ng isang napakaapurahang panawagan sa pagsisisi. Sa katunayan, pitong beses na makikita ang panawagang magsisi sa mga sulat sa pitong iglesya, at apat na beses na sinasabi sa atin ang tungkol sa mga taong dinalaw ng Diyos sa biyaya at sa paghatol pero hindi nagsisi, at sa gayon ay tumangging magbigay sa Kanya ng kaluwalhatian.

May panahon na kakaunting Cristiano lang ang nagbibigay ng pansin sa aklat ng Apocalipsis. Pero hindi na ganoon ngayon. Pinag-aaralan na ngayon ng mga tao ang Apocalipsis, sabik na naghahanap dito ng paliwanag sa mahihirap na panahon ngayon at ng malinaw na liwanag tungkol sa nalalapit na hinaharap.

Marami ang naniniwala na sa mga sulat sa pitong iglesya, hindi lang nagbigay ang Diyos ng mensaheng direktang tumutukoy

sa mismong mga kapulungang binanggit noong panahon ni Juan. Naniniwala rin sila na may nakatagong kahulugang propetiko ang mga ito, na napakalinaw na naglalarawan sa kalagayan ng iglesya mula sa panahon ng mga apostol hanggang sa wakas ng pagpapatotoo nito sa lupa. Pero hindi lahat ay sang-ayon dito.

Pero may isang bagay na napakalinaw. Sa mga sulat na ito, ibinigay sa atin ng Panginoon ang pagsusuri sa bawat kalagayang maaaring kasadlakan ng Kanyang mga iglesya sa anumang panahon sa buong kapanahunang Cristiano.

Kung titingnan sa ganitong paraan, makikita natin sa Efeso ang isang iglesyang lubos na tama ang doktrina pero nabigo dahil iniwan nito ang kasariwaan ng kanyang unang pag-ibig. Ang Smirna ay isang iglesyang nagdurusa, tapat kay Cristo sa kabila ng pag-uusig at kahirapan. Ang Pergamo ay isang makamundong iglesya, pero medyo matino pa sa doktrina, bagaman pinahihintulutan ang maraming bagay na lubhang mali sa gawa. Sa Tiatira, naghahari ang pamahiin at ang matinding imoralidad, maliban sa napakaliit na grupong nalulungkot sa kalagayan pero tila walang magawa para ayusin ito. Ang Sardis ay malamig at puro pormalidad, napakakaunti ng palatandaan ng buhay mula sa Diyos, pero kahit doon ay may iilang natagpuang hindi dinumhan ang kanilang mga kasuotan. Ang Filadelfia ay isang tunay na iglesyang nakasalig sa Biblia, kung saan kinikilala ang awtoridad ng Panginoon at iginagalang ang Kanyang pangalan. Kaya may bukas na pinto para sa pagpapatotoo, at makikita ang katapatan sa pag-iingat ng katotohanan ng Diyos. Ang Laodicea ay maligamgam at maluwa sa paniniwala. Pinaglalaruan ng mga kaanib nito ang mga walang hanggang katotohanan, at bagaman sinasabi

nilang si Cristo ay nasa gitna nila, ang totoo ay nasa labas Siya ng pinto.

Sa lahat ng iglesyang ito ay dumarating ang tinig ng Panginoon, na nagsasabing, “Nalalaman Ko ang iyong mga gawa.” Lahat ay hayag sa Kanyang mapanuring titig.

Mapapansin na pare-pareho ang pagkakasunod-sunod sa bawat sulat. Una, ipinakikilala ng Panginoon ang Kanyang sarili sa isang natatanging paraang angkop sa espirituwal na kalagayan ng iglesyang sinusulatan. Ikalawa, ibinibigay Niya ang Kanyang sariling pagsusuri sa kalagayan ng partikular na kapulungang iyon. Ikatlo, may natatanging pangaral o babala, ayon sa pangangailangan ng bawat isa. Ikaapat, nariyan ang pangako sa magtatagumpay at ang panawagang pakinggan ang sinabi. Pero sa unang tatlong sulat, nauuna ang panawagang makinig bago ang pangako. Kabaligtaran naman ito sa huling apat. Malinaw na may dahilan ang Diyos dito, pero hindi na natin kailangang pagtagalan iyon ngayon.

Sa lima sa pitong sulat, makikita natin ang pangaral na magsisi. Walang saway sa Smirna at sa Filadelfia, kaya walang ganoong utos sa kanila. Pero pansinin nating mabuti ang sinasabi sa iba pang lima.

Sinaway ang Efeso dahil iniwan nito ang kanyang unang pag-ibig. Tama hanggang buto ang doktrina ng iglesyang ito, at tila ipinagmamalaki pa nito ang pagiging masigasig sa pagtatanggol sa mga pangunahing aral. Pero maaaring napakalaki ng sigasig para sa tamang doktrina kahit kakaunti ang makikitang pag-ibig ng Espiritu. Malaking pagkakamali na isiping natutuwa ang Panginoon sa tamang aral at binabalewala Niya ang kawalan ng pag-ibig. Ang malamig, matigas at mapanghusgang pagkapit sa isang kredo, gaano

man ito katama, ay hindi kailanman makapupuno sa kawalan ng kabaitang pangkapatiran at ng magiliw na espiritung gaya ng kay Cristo. Kaya ganito ang pangaral: “Alalahanin mo kung saan ka nahulog, at magsisi ka, at gawin mo ang mga unang gawa; o kung hindi ay paparito Ako sa iyo agad, at aalisin Ko ang iyong ilawan sa kanyang kinalalagyan, malibang ikaw ay magsisi” (2:5). Napakataimtim nito! Hindi ito usapin ng isang dating Cristiano na mawawalan ng kaluluwa, kundi ng isang iglesyang dati’y buong tapang na nagpapatotoo para kay Cristo pero ngayon ay nanganganib na mawalan ng patotoo.

Hindi sapat ang basta tamang doktrina para manatiling maliwanag ang ilaw ng Ebanghelyo. Kapag ibinubuhos ng Espiritu Santo sa ating mga puso ang pag-ibig ng Diyos, saka nagkakaroon ng bigat sa iba ang ating mga salita. Minsang sinabi ni Emerson, “Napakalakas ng sinasabi ng kung sino ka, kaya hindi ko marinig ang sinasabi mo.” At ang isang iglesyang salungat ang buhay sa sinasabi, at hindi tulad ni Cristo, ay magtutulak sa sanlibutan na tumalikod nang may pangungutya sa kanyang mensahe. Kaya nananawagan ang Panginoon ng pagsisisi. Malinaw na higit pa ito sa basta pagbabago ng opinyon, sapagkat idinagdag Niya, “at gawin mo ang mga unang gawa.” Nais Niyang tumalikod sila sa kanilang mapagmataas na kasiyahan sa sarili at bumalik sa pag-ibig at sigasig ng kanilang mga unang araw, noong mahalaga Siya sa kanilang mga kaluluwa, at dahil sa pag-ibig sa Kanya ay handa silang magpagal at magdusa upang makilala rin Siya ng iba. Tiyak na sa marami sa atin ngayon ay dumarating ang ganito ring panawagan, kasama ang babala na malibang magkaroon ng bagong saloobin, isang pagbabalik sa Panginoon nang may pagsisisi at pag-amin, aalisin Niya ang ilawan, at wala na

tayong silbi pagdating sa pagpapatotoo para sa Kanya sa isang madilim na sanlibutan.

Mas malala pa ang kalagayan ng iglesya sa Pergamo. Doon ay pinahihintulutan ang talagang masasamang bagay at bumubuo sila ng mga di-banal na pakikipag-isa, na isang pang-iinsulto sa Kanya na sinasabi nilang pinaglilingkuran nila. Muling dumarating ang panawagang magsisi. Pansinin ang mga salita: “Magsisi ka; o kung hindi ay paparito Ako sa iyo agad, at makikipaglaban Ako sa kanila sa pamamagitan ng tabak ng Aking bibig” (t. 16). Napakataimtim na pagpipilian! Magsisi ka, o makikipaglaban Ako sa iyo! Hindi Niya kayang tiisin ang kasamaang hindi hinahatulan sa mga nagsasabing sila’y Kanyang bayan. Pakababalanin Siya sa mga lumalapit sa Kanya. Kasuklam-suklam sa Kanya ang pagmamalaki tungkol sa kaligtasan sa biyaya habang namumuhay sa kasalanan. Ang tabak ng Kanyang bibig ay ang Kanyang Salita. Tiyak na laban ang Salitang iyon sa lahat ng nagkukunwaring maka-Diyos habang lumalakad sa mga di-banal na daan.

May mas kailangan pa ba tayo ngayon kaysa sa ganitong mensahe? Hindi ba sa maraming lugar ay kumportableng nakatira ang iglesya sa trono ni Satanas, nakatira na nang panatag sa sanlibutan, at walang isip na humiwalay para kay Cristo? Noong unang panahon, itinuro ni Balaam kay Balak na kung magigiba niya ang pader na naghihiwalay sa kanyang masasamang Moabita at sa Israel, mapipilitan ang sariling Diyos ng Israel na parusahan sila dahil sa kanilang pagtalikod. Ang kasamaan sa Baal-Peor ang nakagawa ng hindi nagawa ng pagtatangka ni Balaam na sumpain sila. Napakabigat kapag napipilitan ang Panginoon na pumanig, wika nga, laban sa Kanyang bayan. Pero tumatanggi Siyang palampasin ang

kasalanan sa Kanyang mga banal. Tiyak na kailangan nating lahat na pakinggan ang panawagang magsisi.

Kapag tiningnan natin ang iglesya sa Tiatira, sasalubong sa atin ang kalagayang napakabigat at kasamaang nakagigimbal, kaya natural lang na mag-alinlangan tayong kilalanin itong iglesya ng Diyos. Pero kinakausap ito ng Panginoon bilang iglesya. Dala nito ang Kanyang pangalan. Sinasabi nitong kinakatawan nito Siya sa sanlibutan. Pero pinalalampas nito ang masasamang gawaing mas mababa pa sa karaniwang kagandahang-asal. Sa kabilang banda, dati ay nakilala ang iglesyang ito sa pag-ibig at debosyong di-pangkaraniwan ang taas, at mayroon pa ring tapat na nalabi roon na nagdadalamhati sa nahulog nitong kalagayan, at sila ang nagsilbing asin na nag-iingat dito mula sa lubos na pagkabulok.

Hindi ba marami ang ganitong iglesya sa ngayon? Hindi ba totoo na sa napakaraming pagkakataon, ang alam na kasamaang pinakamarumi ay pinahihintulutan sa mga pamayanang Cristiano, at walang pagtatangkang linisin ang bahay na may ketong? Gaano kadalas na ang kayamanan at katanyagan ang nagtatanggol sa mga gumagawa ng masama at tila ginagawang imposibleng harapin sila, sa takot na mapahiya ang buong pamilya o tuluyang mahati ang iglesya. Pero ang malulubhang sakit ay nangangailangan ng matinding lunas. Patuloy pa ring nananawagan ang tinig ng Diyos sa pagsisisi. Hangga't hindi nagbabago ang saloobin sa mga di-banal na gawain, hindi darating ang pagpapala.

Sa Tiatira ay may lantarang imoralidad, at iyon ay sa pinakanakasusuklam na uri. Gaya ng mahahalay na pagdiriwang ng mga paganong sumasamba sa kalikasan,

madalas itong ginagawa sa ilalim ng balatkayo ng kunwaring kabanalan.

Ang masamang prinsesang si Jezebel, na nagdala ng kanyang kasuklam-suklam na pagsamba sa diyus-diyosan ng Fenicia sa Israel at inihugpong ito sa baluktot na pagsamba kay Jehova, ang ginamit na sagisag ng pumasok sa iglesyang ito. Sa gayon, ang nakabababa at nakasusuklam na asal ay naiugnay sa banal na Pangalan ni Cristo.

Umabot na ito nang ganoon kalayo, at napakatiyaga at napakadeterminado ng mga nagtataguyod ng kabulukang ito, kaya sinabi ng Panginoon, “Binigyan Ko siya ng panahong makapagsisi sa kanyang pakikiapid; at hindi siya nagsisi. Narito, ihahagis Ko siya sa isang higaan, at ang mga nakikiapid sa kanya ay sa malaking kapighatian, malibang sila’y magsisi sa kanilang mga gawa” (Apocalipsis 2:21-22). Ipinapakita ng mga huling salita na may pag-asa pa. Hindi pa Niya sila lubos na itinakwil. Pero nakasalalay sa pagsisisi ang pagpapala at pagpapanumbalik. Napakahanga ng mahabang pagtitiis ng Espiritu ng Diyos na nalulumbay at nasasaktan! At kung ngayon ay pakikinggan ng mga iglesya ang panawagan at magsisisi, tapat na hinaharap ang bawat masamang bagay sa liwanag ng Salita ng Diyos, tiyak na darating ang muling pagkabuhay at pagpapanibago na gagawing buhay na saksi para kay Cristo sa sanlibutan ang mga kapulungang dati’y walang kapangyarihan.

Sa iglesya sa Sardis, ibang-iba ang kalagayang makikita natin. Doon, tama ang lahat sa panlabas. Walang pahiwatig na may anumang maruruming gawaing pinahihintulutan. Pero malamig at puro pormalidad ang lahat. Ito ang kagalang-galang na anyo ng espirituwal na kamatayan. Pero malinaw na may

panahong nag-aalab ang iglesyang ito sa masidhing debosyon kay Cristo. Kaya ganito ang paalala: “Alalahanin mo nga kung paano mo tinanggap at narinig, at ingatan mo, at magsisi ka. Kaya kung hindi ka magbabantay, paparito Ako na gaya ng magnanakaw, at hindi mo malalaman kung anong oras Ako darating sa iyo” (Apocalipsis 3:3).

Naiisip natin ang maraming iglesyang itinatag noong mga araw ng muling pagkabuhay o panahon ng repormasyon, kung saan maliwanag na nagniningning ang ilaw ng katotohanan at kilala ang mga kaanib sa matinding sigasig at lakas. Ang pag-eebanghelyo sa mga ligaw at ang pagpapatibay sa mga mananampalataya ang naging katangian nila sa ilalim ng paglilingkod na puspos ng Espiritu, na ginawa ang mga iglesyang iyon na sentro ng pagpapala sa paligid na milya-milya ang layo. Pero unti-unting nagbago ang lahat ng ito. Pormalidad na ang pumalit sa buhay na kapangyarihan. Lamig na ang sumunod sa dating espirituwal na sigla. Ang pangangaral na akademiko na ang pumalit sa pangangaral ng Biblia noong unang panahon. At ang kampanteng kasiyahan sa sarili na ang naghahari ngayon kung saan dati ay makikita ang malalim na malasakit sa kaluluwa ng iba. O, sana sa mga dating moog na ito ng ebanghelikal na pananampalataya at masiglang pag-eebanghelyo ay magkaroon ng malaking pagbabalik sa Diyos, isang pagsisisi na muling pupuno sa halos bakanteng mga silid-panalanginan at magpapaluhod sa mga iglesya nang may bagbag na espiritu, hanggang buksan ng Diyos ang mga dungawan ng langit at ibuhos ang mga ulang nagbibigay-buhay upang buhayin ang mga tigang na lupain, at muling makita ng sanlibutan ang isang makapangyarihang pagkilos ng Kanyang Espiritu Santo.

*“Buhayin Mo ang Iyong gawa, O Diyos,
Gambalain ang tulog na ito ng kamatayan.
Paalabin ang mga бага na halos patay na, Panginoon,
Sa pamamagitan ng Iyong makapangyarihang hininga.”*

Kailangang-kailangan ang ganitong muling pagkabuhay, pero darating lang ito kasunod ng tapat na pagsisisi.

Sa iglesya sa Filadelfia, walang nakitang mali ang Panginoon. Pinupuri Niya ito sa katapatan nito at nangangako ng masaganang gantimpala, kaya dito, gaya sa sulat sa Smirna, walang panawagang magsisi.

Pero iba ang sa maligamgam na Laodicea. Sinabi ni Russell Elliot na “ang maligamgam na kalagayan ay hindi paglipat mula sa malamig tungo sa mainit, kundi mula sa mainit tungo sa malamig” (sa *A Last Message*). At ito nga ang madalas mangyari. Madaling mahulog sa ganitong kalagayan. Alam ng karamihan sa atin na ang tunay na espirituwal na sigla ay napapanatili lang kung palagi nating nadarama ang ating kahinaan, at ang pangangailangan ng maraming panalangin at ng pagpapakain sa kaluluwa sa Salita ng Diyos. Kapag pinabayaan ang pansariling debosyon, hindi magtatagal ay magiging maligamgam tayo, at ang iglesya mismo ay kung ano lang ang ginagawa rito ng mga kaanib nito. Tila hindi alam ng mga taga-Laodicea na ang kanilang kalagayan ay nangangailangan ng anumang saway. Gaya ng Israel noong panahon ni Hosea, masasabi ito: “Ang mga uban ay narito’t naroon sa kanya, gayunma’y hindi niya nalalaman.” Gaya ni Samson, nawala na ang kanilang lakas pero hindi nila ito namalayan.

Napakapalihin ng simula ng pagtalikod, kaya maaaring napakalayo na ng isang tao sa Diyos sa puso at isip bago siya

masaway at magising ng isang matinding pagkabigo. Kaya kailangan ang palaging pagbabantay.

Ang mananampalatayang wala sa pakikisama sa Diyos ay maaaring kuntentong-kuntento sa loob ng ilang panahon, ipinagmamalaking siya'y mayaman at nagpakayaman at wala nang kailangan. Pero sa buong panahong iyon, nakikita ng Panginoon ang malungkot na kakulangan ng halos lahat ng bumubuo sa buhay na pagkamaka-Diyos. Sa Kanyang biyaya, nagpapadala Siya ng pagsubok at kapighatian para ibalik sa Kanya ang pusong naligaw. “Ang lahat ng Aking iniibig ay Aking sinasaway at pinarurusahan: kaya maging masigasig ka, at magsisi” (3:19). Walang hatinggaling hakbang na uubra. Kailangan ang tiyak at taimtim na pagsisikap na tuntunin ang kasamaan hanggang sa pinagmulan nito, at magkaroon ng tamang saloobin dito at sa Kanya na labis na nasaktan. Nakatayo Siya sa labas ng pinto, at pansinin na ito ay pinto ng iglesya, hindi lang ng isang tao, kumakatok at naghahangad na manumbalik ang pakikisama. Nabubuksan lang ang pinto sa pamamagitan ng pagsisisi; wala nang ibang paraan para mabuksan ito. Hangga’t may kapalaluan at kayabangan, nananatili Siya sa labas. Sinabi Niya, “Sa taong ito Ako titingin, sa kanya na dukha at may nagsisising espiritu, at nanginginig sa Aking salita” (Isaias 66:2). Natutuwa Siyang manahan kasama ng mga natatakot sa Kanya at kumakapit sa Kanyang katotohanan, pero ang mga palalo ay kilala Niya lang mula sa malayo.

Napakamagiliw ng pakikipag-usap Niya sa Kanyang mga alagad, gaya ng nakatala sa Juan 14:23: “Kung ang isang tao ay umiibig sa Akin, iingat na niya ang Aking mga salita: at siya’y iibigin ng Aking Ama, at Kami ay pupunta sa kanya, at gagawa

Kami ng Aming tahanan sa kanya.” Madalas nang itinuturo na ang salitang isinaling “tahanan” dito ay siya ring salitang isinaling “mga silid” sa talata 2. Bumalik Siya sa kaluwalhatian upang maghanda ng tahananang mananatili para sa atin. Samantala, natutuwa ang Ama at ang Anak na makasumpong ng tahanan sa mga puso ng mga tinubos habang sila’y nasa sanlibutang ito na tulad ng ilang.

O, kahiya-hiya na panatilihin Siya sa labas ng pinto! Gaya ng kasintahang lalaki sa Awit, sumisigaw Siya, “Pagbuksan mo ako, kapatid ko, sinta ko, kalapati ko, walang dungis ko: sapagkat ang aking ulo ay puno ng hamog, at ang aking buhok ng mga patak ng gabi” (Awit ni Solomon 5:2). Pero malamig tayong patuloy na natutulog, o kung bahagya mang nagising, naghahanap ng mahinang dahilan para hindi Siya papasukin.

“Kaya maging masigasig ka, at magsisi.” Mas malala ang kalagayan kaysa sa alam natin. Pinurol ng katamaran at antok ang ating pakiramdam. Huli na ang oras. Papalapit na ang wakas ng panahon. At wala pa rin tayong pakialam at maligamgam pa rin. Kung magiging makabuluhan ang pagsisisi, dapat itong dumating agad. Kung hindi, huli na ang lahat, at sasabihin Niya tungkol sa atin gaya ng sa Tiatira, “Binigyan Ko siya ng panahong makapagsisi...at hindi siya nagsisi.”

O, ano pa kaya ang magagawa ng Diyos sa isang iglesyang tunay na nagsisisi, nag-aalab sa mapagmahal na debosyon sa kanyang kaibig-ibig na Panginoon!

Si G. Billy Sunday, ang kakaibang ebanghelista, ay madalas magkuwento ng isang buhay na buhay na kuwento tungkol sa isang kilalang ateista sa nayon na nakitang tumatakbo nang mabilis papunta sa isang nasusunog na gusali ng iglesya, para tumulong sa iba sa pag-apula ng apoy. Nakita siya ng isang

kapitbahay at pabirong sinabi, “Bago ito para sa iyo! Ngayon lang kita nakitang papunta sa iglesya.” Sumagot ang ateista, “Kasi ngayon lang ako nakakita ng iglesyang nag-aapoy.” Sino ang makapagsasabi kung ilan ang maaakit sa bayan ng Diyos kung sila lang ay nag-aapoy para kay Cristo at nag-aalab sa sigasig na maabot ang mga ligaw?

*“O paalabin sa amin ang banal na pagnanasa
Gaya ng nasumpungan sa Iyong bayan noong una,
Na nagpahalaga sa Iyong pag-ibig at nag-aalab ang puso,
Habang matiyagang naghihintay na makita ang Iyong
mukha.”*

Ang maligamgam na iglesya ay iglesyang walang kapangyarihan. Wala itong anumang makapagpapaniwala sa mga taong hindi ligtas na mahalaga ang patotoo nito. Pero ang iglesyang kilala sa maalab na pag-ibig kay Cristo, at masiglang umaabot sa mga ligaw, ay nag-iiwan ng impresyong mahirap balewalain kahit ng pinakamasasamang tao. Kapag ang mga iglesya mismo ay sumunod sa utos na magsisi at nagkaayos sa Diyos, maaasahan nating makikita ang mga nagsisising makasalanan na dumadagsa sa kanilang mga pinto.

Kabanata 10: Hindi Sila Nagsisi

Higit sa isang beses na malinaw na sinasabi sa atin ng Banal na Kasulatan na nangungusap ang Diyos sa tao sa pamamagitan ng mga kababalaghan ng nilikha. “Ipinahahayag ng kalangitan ang kaluwalhatian ng Diyos; at ipinakikita ng kalawakan ang gawa ng Kanyang mga kamay. Araw-araw ay nagbubuhos ito ng pananalita, at gabi-gabi ay nagpapakita ng kaalaman. Walang pananalita ni wika; hindi naririnig ang kanilang tinig” (Awit 19:1-3, ARV). Ngunit ang kalikasan mismo, gaano man kaganda sa ilang bagay at gaano man kakila-kilabot sa iba, ay hindi sapat para dalhin sa pagsisisi ang taong may sala. Ang mga kahanga-hangang bagay sa sansinukob ay dapat sanang kumumbinsi sa sinumang nag-iisip na sa likod ng lahat ng kamangha-manghang makinaryang ito ay may isang Manlilikha at isang Kamay na namamahala, na dapat paglingkuran at sundin ng bawat nilalang na may isip. Ngunit may kailangan pang higit para mapasuko ang mapagmataas na espiritu ng makasalanan at mapayuko ang kanyang matigas na kalooban, at dito na pumapasok ang gawa ng Espiritu Santo, na kumikilos nang may kapangyarihan sa budhi ng kaluluwang walang Diyos.

Nakita na natin na bagaman ang kabutihan ng Diyos ay nilayong umakay sa tao sa pagsisisi, gayunman, habang tinatamasa ng mga tao ang lahat ng pakinabang ng kabutihang iyon, lalo pa silang napapalayo sa pababang daan na sa huli ay patungo sa walang hanggang kapahamakan. Isa ito sa mga bagay na pinakamahirap ipaliwanag: ang mga taong marunong magpasalamat sa kapwa kahit sa pinakamaliit na pabor ay araw-araw na tumatanggap ng kabutihan ng Diyos, sa

sampung libong iba't ibang paraan, at gayunma'y lubusang binabalewala ang Nagbibigay ng lahat ng mabuti.

Nakakalimutan nila na “Ang bawat mabuting kaloob at bawat ganap na kaloob ay mula sa itaas, na bumababa mula sa Ama ng mga ilaw, na sa Kanya'y walang pagbabago, ni anino man ng pag-iiba.”

Kaya hindi na tayo dapat magtaka na, sa kabilang banda, ang mga paghatol ng Diyos na dumarating sa pamamagitan ng itinuturing ng marami na mga likas na kalamidad lamang ay hindi rin, sa ganang sarili nila, nagbubunga ng pagsisisi, kahit punuin pa nila ng takot at pangamba ang mga tao. Ang ating Panginoon, nang ihula Niya ang kalagayang mangingibabaw bago mismo ang Kanyang pagbabalik, ay naglarawan ng isang sanlibutang lubhang nagugulo. Babangon ang bansa laban sa bansa, magkakaroon sa lupa ng kapighatian ng mga bansa, na may pagkalito, mga lindol sa maraming dako, ang ugong ng dagat at ng mga alon, nanlulupaypay ang puso ng mga tao dahil sa takot—ngunit walang anumang palatandaan ng pagsisisi dahil sa kasalanan at ng pagbaling sa Diyos para maligtas.

Ganito rin noon. Binibigyan tayo ni Amos ng isang tumatagos na larawan ng matitinding kalagayang dinanas ng Israel noong mga araw ng kanyang pagtalikod. Ngunit ang lagim ng taggutom, ang nakapandidiring salot, at ang pagkawasak na dulot ng apoy, bagyo at lindol, lahat ng ito ay hindi nakapagbunga ng pagsisisi. Kaugnay nito, wala nang mas mabuti pa kaysa basahin nang maingat ang bahagi ng kanyang ikaapat na kabanata, mga talata 6-12:

“At binigyan Ko rin kayo ng kalinisan ng ngipin sa lahat ng inyong mga lungsod, at ng kakulangan ng tinapay sa lahat ng inyong mga dako: *gayunma'y hindi kayo nanumbalik sa Akin,*

sabi ng Panginoon. At pinigil Ko rin sa inyo ang ulan, nang may tatlong buwan pa bago ang anihan: at pinaulan Ko sa isang lungsod, at hindi Ko pinaulan sa ibang lungsod: ang isang bukid ay inulan, at ang bukid na hindi inulan ay natuyo. Kaya't ang dalawa o tatlong lungsod ay gumala patungo sa isang lungsod upang uminom ng tubig; ngunit hindi sila nasiyahan: *gayunma'y hindi kayo nanumbalik sa Akin*, sabi ng Panginoon. Sinaktan Ko kayo ng pagkalanta at ng amag: nang dumami ang inyong mga halamanan, ang inyong mga ubasan, ang inyong mga puno ng igos at ang inyong mga puno ng olibo, nilamon ang mga ito ng uod: *gayunma'y hindi kayo nanumbalik sa Akin*, sabi ng Panginoon. Nagpadala Ako sa gitna ninyo ng salot na gaya ng sa Egipto: ang inyong mga binata ay pinatay Ko sa tabak, at kinuha Ko ang inyong mga kabayo; at pinaakyat Ko sa inyong mga ilong ang baho ng inyong mga kampo: *gayunma'y hindi kayo nanumbalik sa Akin*, sabi ng Panginoon. Ibinagsak Ko ang ilan sa inyo, gaya ng pagbagsak ng Diyos sa Sodoma at Gomorra, at kayo'y naging gaya ng isang dupong na inagaw mula sa apoy: *gayunma'y hindi kayo nanumbalik sa Akin*, sabi ng Panginoon. Kaya't ganito ang gagawin Ko sa iyo, O Israel: at dahil gagawin Ko ito sa iyo, humanda kang humarap sa iyong Diyos, O Israel.”

Ang mabibigat na paghatol na ito ay kahawig sa uri, bagaman hindi kasintindi, ng mga inihulang babagsak sa Sangkakristiyanuhan sa mga huling araw, kapag lubos nang napuno ang mga pagsalangsang. At sa araw na iyon, gaya noong sa pagtitiis ng Diyos sa Tiatira ay “binigyan Niya siya ng panahon upang magsisi” at hindi siya nagsisi, gayundin, tatlong ulit nating makikita ang ganito ring pahayag tungkol sa mga dadanas ng mga kapighatian sa panahon ng malaking kapighatian. Sa Apocalipsis, paglampas natin sa ikatlong

kabanata, may sunod-sunod na mga pangitain na buháy na buháy na naglalarawan sa sukdulan ng mahabang labanan sa pagitan ng mga puwersa ng kasamaan at ng mga puwersa ng katuwiran. Madalas na sa mga nag-aalinlangan at sa mga malamig ang puso, parang hindi na kailanman makakamit ang tagumpay laban sa kasalanan, at sa halip ay lalo pang lumalakas ang mga kapangyarihan ng kadiliman. Ngunit ang pananampalataya ay nakatitingin nang may pag-asa sa tagumpay ng Kordero at ng Kanyang mga hukbo laban sa dragon at sa kanyang mga nalinlang na tagasunod. Sa dakilang mga pangitaing ito, malinaw ang huling kalalabasan: “Isang hari ang maghahari sa katuwiran.” Sa katunayan, tatakpan ng katuwiran ang lupa gaya ng pagtakip ng tubig sa malalim na dagat.

Ngunit bago dumating ang panahong iyon, darating ang huli at kakila-kilabot na labanan, kapag ang poot ng Diyos at ng Kordero ay mahahayag mula sa langit, at ang poot ng diyablo ay maipapakita sa lupa nang higit kaysa kailanman. Ang mga taong walang Diyos, na maiipit sa ipu-ipo ng matinding banggaan ng magkasalungat na puwersang ito, ay daranas ng hirap na hindi mailarawan, kung magpupumilit sila sa lantarang paglaban sa Kaharian ng Diyos. Ngunit ang lahat ng kanilang titiisin ay hindi magbubunga ng pagsisisi sa kanilang mga puso.

Paano man ipaliwanag ng isang tao ang ikasiyam na kabanata ng Apocalipsis, walang duda na ito ay babala ng isang kalagayang di-masukat ang sama na mangingibabaw sa lupa nang ilang panahon, na magpaparanas ng matinding hirap sa katawan at isip ng mga tao, at pupuksa sa milyun-milyong tao. Pansinin kung gayon ang taimtim na mga salita sa mga talata

20 at 21: “At ang ibang mga tao na hindi pinatay ng mga salot na ito ay hindi pa rin nagsisi sa mga gawa ng kanilang mga kamay, upang huwag nang sumamba sa mga demonyo, at sa mga diyus-diyosang ginto, at pilak, at tanso, at bato, at kahoy: na hindi nakakakita, ni nakaririnig, ni nakalalakad: ni hindi rin sila nagsisi sa kanilang mga pagpatay, ni sa kanilang mga pangkukulam, ni sa kanilang pakikiapid, ni sa kanilang mga pagnanakaw.” Malinaw na ang paghihirap ay hindi tiyak na nagbubunga ng pagsisisi. Dalawang beses itong sinabi sa dalawang talatang ito.

Ang mga nagtataguyod ng tinatawag na “mas malawak na pag-asa” at ang mga Unibersalista ay karaniwang nagpupumilit na ang lahat ng parusa ay panlunas, at na sa huli ay gagawing ganap ng Diyos sa pamamagitan ng paghihirap ang lahat ng tumatanggi ngayon sa Kanyang biyaya. Hindi sumusuporta ang talatang ito sa kanyang mapanlinlang na pangarap. Ang mga daranas ng lagim ng mga paghatol na inilalarawan dito ay hindi naaakay nito na ipagtapat ang kanilang mga kasalanan at hanapin ang kapatawaran ng Diyos. Sa halip, pinatitigas nila ang kanilang sarili laban sa Diyos at nagpapatuloy sa kanilang imoral at makasalanang pamumuhay.

Hindi maikakaila na ang paghihirap ay nagkaroon ng napakabuting epekto sa maraming tao; ngunit hindi nito pinabubulaanan ang paninindigang sinabi sa itaas. Kapag ang biyaya ng Diyos ay kumikilos kasabay ng mabibigat na kalagayan upang ipadama sa isang tao ang kanyang sariling pangangailangan, ang kanyang pagiging di-karapat-dapat sa pabor ng Diyos, at ang kanyang pag-asa sa Diyos para sa tanging bagay na makapagpapabangon sa kanya sa gitna ng mahihirap na kalagayang kinasasadlakan niya, gagamitin ang

paghihirap upang magbunga ng pagsisisi. Ngunit kung hindi ganito, lalo lamang titigas ang puso, gaya ng iisang araw na nagpapalambot sa kandila ay nagpapatigas naman sa luwad.

Isang kahawig na talata ng ating pinag-aaralan ay ang Apocalipsis 16:10-11: “At ibinuhos ng ikalimang anghel ang kanyang mangkok sa trono ng halimaw; at ang kanyang kaharian ay napuno ng kadiliman; at kinagat nila ang kanilang mga dila dahil sa sakit, at nilapastangan nila ang Diyos ng langit dahil sa kanilang mga sakit at sa kanilang mga sugat, at hindi sila nagsisi sa kanilang mga gawa.” Dito makikita natin na ang pinakamatinding hirap, sa halip na magbunga ng pagsisisi, ay lalo lamang nagpapatigas sa mga tao sa kanilang mga kasalanan, at sa katunayan ay umaakay pa sa kanila na dagdagan ang bigat ng kanilang sala sa pamamagitan ng lapastangang pagsisi sa Diyos mismo sa kapighatiang idinulot ng sarili nilang masasamang gawi.

Paulit-ulit na nating nakita ang prinsipyong ito sa tunay na buhay. Maaalala ng nag-aaral ng kasaysayan kung paanong sa mga nakaraang siglo, kapag ang digmaan, taggutom at salot ay umubos sa malaking bahagi ng buong mga bansa, ang mga nakaligtas ay kadalasang lalong sumama sa halip na bumuti. Naiisip ng isa ang mga araw ng salot sa Paris noong ikalabimpito at ikalabingwalong siglo, nang sakmalin ng takot ang taumbayan, ngunit lumayo sila sa Diyos sa halip na lumapit sa Kanya, at ang mga nagwawalang mamamayan ay sumuong sa lahat ng uri ng karumal-dumal na pagmamalabis at kahalayan para makalimutan nila ang panganib na laging nakaamba.

Kung may iilang naghanap sa Diyos at kumilala na ang salot ay ang Kanyang tinig na tumatawag sa kanila sa pagsisisi, iyon ay

dahil lamang sa Kanyang biyayang kumikilos sa kanilang mga puso. At ngayong naipakita na ng agham na kayang talunin ang matitinding salot gaya ng yellow fever, kolera at bubonic plague sa pamamagitan ng wastong kalinisan at pagpuksa sa mga peste, ang nakararami—sa halip na may pasasalamat na kilalanin ang kabutihan ng Manlilikha sa pagpapaalam ng ganitong mga bagay sa Kanyang mga nilalang, upang maipagtanggol nila ang kanilang sarili laban sa sakit at paghihirap ng katawan—ay kinukutya pa ang relihiyon at hinahamak ang Salita ng Panginoon, sa pag-aakalang dahil sa paglago ng kaalamang siyentipiko ay hindi na kailangan, kung hindi man lubos na kahangalan, ang paniniwala sa isang matalinong Manlilikha at isang Diyos na naghahari sa lahat.

Dahil sa kilalang kasabihan na “ang pagkatao ay may hilig na manatili,” madali nating makikita kung anong lugar ang dapat ibigay sa mga bagay na ito habang pinag-iisipan natin ang inihahayag ng Banal na Kasulatan tungkol sa walang hanggang hantungan ng mga umaalis sa mundong ito nang hindi nagsisisi at hindi nakipagkasundo sa Diyos. Gusto nating lahat na maniwala na may nakalilinis sa dakilang pagbabagong tinatawag na kamatayan, kaya sa huli ay makakamit ng lahat ng tao ang maluwalhating pagkakita sa Diyos at magiging dalisay at banal, nalinis sa lahat ng dumi ng lupa at angkop na sa pakikisama sa Isang walang hanggang matuwid. Ngunit tiyak na sinasabi ng Kasulatan ang mismong kabaligtaran. Doon natin natututuhan na may dalawang paraan ng pagkamatay at dalawang hantungan pagkatapos nito, ayon sa kalagayan ng mga lumilipat mula sa panahon tungo sa walang hanggan. Ang Panginoong Jesus mismo ang nagsabi, “Kung hindi kayo sumasampalataya na Ako nga, mamamatay kayo sa inyong mga kasalanan” (Juan 8:24). At sa talata 21, sinabi Niya, “Kung saan

Ako pupunta, hindi kayo makararating.” Sa Apocalipsis 14:13, mababasa natin: “At narinig ko ang isang tinig mula sa langit na nagsasabi sa akin, Isulat mo, Mapapalad ang mga patay na namamatay sa Panginoon mula ngayon: Oo, sabi ng Espiritu, upang sila’y makapagpahinga sa kanilang mga pagpapagal; at ang kanilang mga gawa ay sumusunod sa kanila.”

Pansinin ang matitingkad na pagkakaiba rito. Ang ilan ay namamatay sa kanilang mga kasalanan; ang iba ay namamatay sa Panginoon. Ang mga namamatay sa kanilang mga kasalanan ay hindi kailanman makararating sa kinaroroonan ni Cristo; ang mga namamatay sa Panginoon ay pumapasok sa kapahingahan at ginagantimpalaan sa kanilang pagtatalaga sa kanilang Manunubos. Walang anumang pahiwatig na may matatagpuang paraan ng paglilinis pagkatapos ng kamatayan na sa pamamagitan nito ay madadala sa pagsisisi ang unang pangkat at sa gayo’y babaling kay Cristo para sa kaligtasang tinanggihan nila sa lupa. At ang mga nasa Panginoon ay hindi kailanman malalagay sa panganib na tumalikod sa pananampalataya at sa huli ay mawalan ng katiyakan na sila’y kinalulugdan ng Diyos.

Ang taimtim na mga salita sa Apocalipsis 22:11, “Ang liko, ay magpakaliko pa: at ang marumi, ay magpakarumi pa: at ang matuwid, ay magpakatuwid pa: at ang banal, ay magpakabanal pa,” ay lalong nagpapatibay sa paninindigang ito. Sa halip na ang kamatayan ay humantong sa patuloy na panahon ng pagsubok, makikita natin na ito pa nga ang nagtatakda magpakailanman sa kalagayan ng mga ligtas at gayundin ng mga napapahamak. Hindi na nagbabago ang pagkatao pagkatapos nito. Ang matuwid ay nananatiling matuwid. Ang di-matuwid ay nananatili sa kanilang kalikuan. Ang banal ay

nananatiling banal magpakailanman. Ang marumi ay marumi magpakailanman. At ang dahilan ay sapagkat ang mga ligtas ay lubos nang maitutulad sa larawan ng Anak ng Diyos, ang ating pinagpalang Panginoong Jesu-Cristo, samantalang ang mga hindi ligtas, dahil sa sarili nilang pagtanggong pakinggan ang mensahe ng biyaya, ay tumigas na sa kanilang kasalanan kaya wala na silang anumang posibilidad na makapagsisi.

*“Maghasik ng gawa, aanihin mo'y ugali;
Maghasik ng ugali, aanihin mo'y pagkatao;
Maghasik ng pagkatao, aanihin mo'y hantungan.”*

Ang kuwento ng ating Panginoon tungkol sa mayaman at kay Lazaro ay itinuturing ng ilan na isang talinghaga lamang, at ng iba naman ay ganap na literal; samantalang marami ang nakakakita rito ng isang tunay na kuwento na gumagamit ng bahagyang matalinghagang pananalita sa paglalarawan ng dinakikitang daigdig. Ngunit paano man ito unawain, ang taimtim na larawan ng “isang malaking bangin na nakalagay,” na magpakailanman ay hindi matatawid ng mga nais pumunta mula sa impiyerno patungo sa paraiso, o mula sa paraiso patungo sa impiyerno, ay nananatiling nakapangingilabot na pahiwatig. Tiyak na nilayon nitong ituro na imposibleng anumang daranasin ng masasama sa kabilang buhay ay umakay sa kanila na pagsisihan ang kanilang mga kasalanan at hangaring maging matuwid sa harap ng Diyos. Ang dakilang aral na nais itanim ng Panginoon sa bawat nakikinig ay ang kahalagahan ng pagsisisi dito at ngayon, at ang hindi pagkapit sa walang kabuluhan pag-asa ng isang uri ng paglilinis pagkatapos ng kamatayan, gaya ng purgatoryo, na gagawa para sa taong namatay nang hindi nagsisisi ng maaaring malaman

ng mananampalataya rito sa lupa kapag pinaniwalaan niya ang Diyos sa Kanyang Salita. “Kung hindi nila pinakikinggan si Moises at ang mga propeta, hindi rin sila mahihikayat kahit may isang bumangon mula sa mga patay.” At kung hinahamak ngayon ng mga tao ang biyaya ng Diyos, niyuyurakan ang dugo ni Cristo, at hinahamak ang Espiritu Santo, mukhang ang Diyos mismo ay wala nang ibang mapagkukunan, wala nang ibang paraan para dalhin sa pagsisisi ang matitigas na makasalanang, maliban sa mga kumikilos na ngayon.

Ito ang paliwanag kung bakit iilan lamang sa matatandang tumatanggi kay Cristo ang nagsisisi bago sila tawagin upang magsulit sa Diyos. Walang sinumang naglingkod sa mga ospital ng pamahalaan, mga bilangguan at iba pang pampublikong institusyon, kung saan kailangan niyang humarap sa napakaraming makasalanang uban na ang buhok, ang hindi makadarama kung gaano kahirap kausapin sila tungkol sa mga bagay na walang hanggan. Madalas, parang nagyeyelo ang dugo sa aking mga ugat kapag minumura ako ng ilang matandang lapastangan dahil sa aking kapangahasang subukang sabihin sa kanya ang tungkol kay Cristo. Kailanman ay hindi pa ako nakarinig ng ganoong bugso ng maruruming salita mula sa bibig ng tao gaya noong lantaran nilang ipinahayag ang kanilang pagkapoot sa Diyos at ang kanilang paghamak sa lahat ng bagay na banal. Ang tanging mahihinuha ay pinatigas ng maraming taon ng pagpupumilit sa kasalanan ang kanilang puso at sinunog ang kanilang budhi na parang ng mainit na bakal, kaya ang lahat ng pagnanais sa anumang mas mabuti ay tila naglaho na, na nagpapaalala sa nakakikilabot na paglalarawan sa mga kaluluwang napahamak sa Apocalipsis 18:14, kung saan ang literal na salin ay ganito: “ang panahon ng bunga ng pagnanasa ng iyong kaluluwa ay lumayo na sa iyo.”

Dahil sa mga bagay na ito, gaano kataimtim dapat tayong nakakikilala kay Cristo na hanapin ang mga naliligaw at pagsikapan ngayon, habang nagtatagal pa ang araw ng biyaya, na madala ang mga tao sa pagsisisi upang makarating sila sa nakapagliligtas na pagkakilala sa Panginoong Jesus, at sila naman ay maging Kanyang mga mensahero sa iba. Ngunit kung nais nating gawin ito, dapat tayong maging marurunong na ebanghelista, na hindi pinatutulog ang mga makasalanang hindi nagsisisi sa isang “simpleng Ebanghelyo” na walang puwang para ipakita sa kanila ang kanilang malaking pangangailangan, bago subukang iharap ang Lunas.

Kay Jeremias ay sinabi ng Diyos, gaya ng napansin natin kanina, “Bungkalin ninyo ang inyong tiwangwang na lupa, at huwag kayong maghasik sa gitna ng mga tinik.” Kailangang bungkalin ng araro ng katotohanan ng Diyos ang matitigas na puso kung nais nating marinig ang mga taong sumisigaw sa pagkabalisa, “Ano ang dapat kong gawin upang maligtas?” Kapag nakita nila ang kanilang kalagayang napapahamak, handa na silang pahalagahan ang kaligtasang inilaan sa biyaya.

Ito ang tinatawag ng ating mga ninuno sa paglilingkod sa Ebanghelyo na “pangangaral ng kautusan.” Ito ay ang paglalapat ng matuwid na mga utos ng Diyos sa mga kaluluwa ng kanilang mga tagapakinig, upang “sa pamamagitan ng utos ang kasalanan ay maging lubhang makasalanan.” Maaaring mas malinaw ang ating pagkaunawa sa “pangangasiwa ng biyaya ng Diyos” kaysa sa ilan sa kanila, ngunit nakakakuha ba tayo ng kasimbuting bunga mula sa ating tinatawag na “malinaw na mga sermon ng Ebanghelyo” gaya ng nakuha nila mula sa kanilang mas mahigpit na pangangaral? Madalas tayong abalang-abala sa doktrinal na paglalahad ng katotohanan ng

Biblia tungkol sa pag-aaring-ganap sa pananampalataya lamang kaya nakakalimutan natin ang pagwawalang-bahala ng karamihan sa mensaheng ito o sa anumang mensaheng mula sa itaas, kaya ang totoo'y nabibigo tayo kung saan inaasahan nating makatulong. Huwag kailanman matakot na idiin ang pananagutan ng tao na luwalhatiin ang Diyos, at itanim sa kanyang budhi ang katotohanan ng kanyang napakalaking kabiguan. Kung saan walang pagkadama ng kasalanan, walang pagpapahalaga sa biyaya. Huwag ninyong tapalan ng di-wastong halong argamasa. Huwag kayong magmadali nang husto na makarating sa Roma 3:21 na anupa't madali at pahapyaw ninyong nilalampasan ang dakilang paratang laban sa buong sangkatauhan sa mga naunang kabanata. Napakalalim ng kahulugan ng mga salita ni Maria: “Binusog Niya ng mabubuting bagay ang mga nagugutom; at ang mayayaman ay pinaalis Niyang walang dala.” Ang mga “dukha sa espiritu” ang nagpapahalaga sa “kayamanan ng kaluwalhatian ng Kanyang mana sa mga banal.”

Ang ating Panginoon mismo ang nagsabi sa atin, “Hindi nangangailangan ng manggagamot ang mga walang sakit; kundi ang mga maysakit. Hindi Ako naparito upang tawagin ang mga matuwid, kundi ang mga makasalanan sa pagsisisi.” At makatitiyak tayo na tanging ang pagkadama ng kanilang pagiging makasalanan ang aakay sa sinuman na lumapit sa husay ng Dakilang Manggagamot. Nasabi ko na na hindi ito nangangahulugan na kailangang dumaan ang tao sa isang tiyak na sukat ng bagabag ng kaluluwa o makadama ng ganito karaming pagsisisi sa kasalanan bago siya maligtas. Ngunit ang ibig sabihin nito ay ang mga taong nagkasala nang walang pakundangan, na lumimot sa Diyos, na kumutya sa Kanyang biyaya, o nagtiwala sa haka-hakang sarili nilang katuwiran, ay

dapat madala, sa pamamagitan ng Salita at Espiritu ng Diyos, sa isang nabagong saloobin na magpapasabik sa kanila sa kaligtasang iniaalok nang walang bayad.

May isang ebanghelistang nakapansin sa isang pabayang dalaga na sa buong pangangaral niya ay humahagikgik at nakikipagdaldalan sa isang binatang kasing-walang-isip niya. Sa pagtatapos, isang sobrang sigasig at lubhang di-marunong na “personal worker” ang humarang sa dalaga sa may pinto at nagtanong, “Hindi ka ba magtitiwala kay Jesus ngayong gabi?” Nagulat siya at sumagot, “Opo, magtitiwala ako.” Itinuro nito sa kanya ang kilalang talata, Juan 3:16, at binasa sa kanya:

“Sapagkat gayon na lamang ang pag-ibig ng Diyos sa sanlibutan, na ibinigay Niya ang Kanyang bugtong na Anak, upang ang sinumang sumampalataya sa Kanya ay hindi mapahamak, kundi magkaroon ng buhay na walang hanggan.” “Naniniwala ka ba ryan?” tanong nito. “Siyempre, naniniwala ako sa lahat ng iyan,” ang mabilis na sagot. “Kung gayon, hindi mo ba nakikita, sinasabi ng Diyos na mayroon kang buhay na walang hanggan?” “Ay, oo, siguro nga mayroon na ako,” sagot niya nang walang anumang pakialam, at lumabas na ng pinto. Tuwang-tuwa, nagmadali ang batang manggagawa sa ebanghelistang para ibalitang ang dalaga ay “nakasumpong ng kapayapaan ngayong gabi.” “Kapayapaan!” bulalas ng mangangaral. “Nakasumpong ba muna siya ng kabagabagan?” Magandang tanong iyon. Napakarami ang nakukumbinsi sa isang huwad na kapayapaan ng mga taong kulang sa turo, na hindi makauunawa sa ibig sabihin ni David nang sumigaw siya, “Hinawakan ako ng mga hira ng impiyerno: nakasumpong ako ng kabagabagan at kalungkutan” (Awit 116:3). Ang nababagabag na kaluluwa ang lumalapit kay Cristo para sa kapahingahan.

Napakahalaga na ang ganitong mga tao ay himuking magpasya agad, baka sa paglaban nila sa Espiritu ng Diyos habang nakikipagpunyagi Siya sa kanila ay humantong sila sa huli sa kalagayang ibinigay na sila sa katigasan ng puso at “wala nang masumpungang pagkakataon ng pagsisisi,” kahit hanapin pa nila ito nang may luha. Hindi sa tatanggi ang Diyos na magbigay ng pagsisisi, kundi may dumarating na panahon na huli na para subukang baguhin ang mga kalagayang naitakda na.

Kabanata II: Nagsisisi ba Kailanman ang Diyos?

Sa pakikitungo ni Jehova sa bayang Israel, marahil wala nang kuwentong mas tumatama sa punto kaysa sa pagsisikap ni Balak na himukin si Balaam na sumpain sila habang nakahimpil sila sa kapatagan ng Moab. Ang di-tapat na propetang ito, na umibig sa upa ng kalikuan, ay sabik na sundin ang hiling ng masamang hari, ngunit sa bawat pagtatangka niyang sumpain ang bayan ay pinipigilan siya ng Espiritu ng Diyos. Sa huli, inamin niyang hindi niya kayang gawin ang mismong dahilan kung bakit siya ipinatawag sa Moab. Sa halip na sumpain ang Israel ay pinagpala niya sila, at inihula ang kanilang maluwalathing kinabukasan sa paraang nagpaalab sa galit ni Balak, at nagpakilos sa puso ng mga banal ng Diyos sa taimtim na pasasalamat. Ang kanyang paglalahad ng layunin ng Diyos tungkol sa mga lipi ng Israel ay nagsisimula sa kahanga-hangang mga salitang ito: “Ang Diyos ay hindi tao, upang Siya'y magsinungaling; ni anak ng tao, upang Siya'y magsisi: nagsalita ba Siya, at hindi Niya gagawin? o nangusap ba Siya, at hindi Niya tutuparin? Narito, ako'y tumanggap ng utos na magpala: at Siya'y nagpala; at hindi ko ito mababago” (Bilang 23:19-20).

Ito ay isang kamangha-manghang pahayag. Sinasabi nito sa atin na kapag pumasok na ang Diyos sa isang walang kondisyong tipan sa anumang bayan, hindi na Niya kailanman babawiin ang Kanyang mga salita. At tiyak na pinagtibay Niya ang ganitong tipan kay Abraham. Nangyari ito bago pa ibinigay ang Kautusan. Sa tipan ng kautusan ay may bahagi sila, at nabigo silang tuparin ang kanilang ipinangako. Ilang araw lamang pagkatapos, mababasa natin ang kakila-kilabot na

kasalanan sa Baal-peor. Batay sa kautusan, naiwala nila ang lahat, at ang tipang iyon ay pinawalang-bisa ng Diyos mismo. Ngunit ang Kanyang tipan kay Abraham ay dalisay na biyaya. Siya lamang ang nakipagtipan. Anuman ang mga kabiguan ng Israel, hindi Niya masisira ang Kanyang pangako. Itinali Niya ang Kanyang sarili sa isang sumpa, at hindi Siya magsisisi at hindi Siya maaaring magsisi, ni babaguhin ang Kanyang pasya. Ang Kanyang saloobing puno ng biyaya sa ipinangakong binhi ay mananatili sa lahat ng panahon.

Napakalaking aliw nito sa puso ng sinumang lumapit sa Kanya para manganlong. Makatitiyak siya na “ang mga kaloob at pagtawag ng Diyos ay walang pagsisisi” (Roma 11:29). Ang maingat na pagbasa sa bahagi ng Roma tungkol sa mga dispensasyon (mga kabanata 9, 10, at 11), kung saan makikita natin ang nakaraan, kasalukuyan at hinaharap na pakikitungo ng Diyos sa Israel, ay lalong magpapalinaw nito. Gayunman, kataka-taka kung gaano karami ang bumabasa nang may bulag na isip at hindi nakukuha ang katotohanang nais ihayag ng Espiritu Santo. Kamakailan lamang, may nagpadala sa akin sa koreo ng isang polyeto tungkol sa kaligtasan. Sinikap ng sumulat na ipakita na, bagaman noong mga nakaraang panahon, maging sa tinawag niyang “ang Pentecostal na dispensasyon sa unang bahagi ng aklat ng Mga Gawa,” ay may lugar ang pagsisisi sa pangangaral ng Ebanghelyo ayon sa pagkakahayag nito noon, isang lubhang naiibang Ebanghelyo ang inihayag kay Pablo sa kanyang huling mga taon, kung saan walang bahagi ang pagsisisi. At para patunayan ang kanyang nakagugulat na teorya, sinipi niya bilang patunay ang mga salitang nabanggit sa itaas, “ang mga kaloob at pagtawag ng Diyos ay walang pagsisisi.”

Ang paliwanag na ibinigay niya sa talatang ito ay ngayon daw ay nagbibigay ang Diyos ng kaligtasan sa mga mananampalatayang tinatawag Niya sa Kanyang biyaya, batay lamang sa Kanyang soberanong awa, at lubos na hiwalay sa anumang pagsisisi sa panig nila. Mapapabulalas ba ang aking mga mambabasa, 'Halos hindi kapani-paniwalang kamangmangan!'? Ngunit nakarinig na ako ng iba na nagsasabi rin ng ganito. Ipinakikita nito kung gaano kapabaya kung minsan bumasa ng teksto ng Kasulatan kahit ang mabubuting tao.

Malinaw ang pangangatwiran ng Apostol. Gumawa ang Diyos ng ilang pangako kay Abraham. Hinanap ng Israel ang mga pagpapalang iyon sa pamamagitan ng mga gawa ng kautusan at nabigo, kaya naiwala nila ang lahat sa batayang iyon. Pansamantala, isinantabi ang bansa, at bahagyang nabulag sa tunay na kahulugan ng mismong mga Kasulatang kanilang ipinagmamalaki. Samantala, kumikilos ang Diyos sa biyaya sa mga Gentil, at inililigtas ang lahat ng sumasampalataya. Sa ganito ring paraan, inililigtas Niya ngayon ang bawat Judio, bagaman ang bansa bilang bansa ay wala na sa lugar ng tipan. Ngunit kapag nanumbalik ang Israel sa Panginoon, muli silang ihuhugpong sa sarili nilang puno ng olibo at dadalhin sa kapuspusan ng pagpapala. Ito ang patunay na kailangang mangyari ito: Kapag nagbigay ang Diyos ng kaloob o gumawa ng pangako, hindi Niya kailanman babawiin ito. Hindi Niya babaguin ang Kanyang saloobin, sapagkat ang Kanyang mga kaloob at pagtawag ay walang pagsisisi. Kapareho ito ng pahayag ni Balaam, "Siya'y hindi tao upang magsinungaling ni anak ng tao upang magsisi."

Kung gayon, ano ang masasabi natin sa isang talata gaya ng Genesis 6:5-7, “At nakita ng Diyos na malaki ang kasamaan ng tao sa lupa, at ang bawat haka ng mga isipan ng kanyang puso ay pawang masama lamang palagi. At nagsisi ang Panginoon na nilikha Niya ang tao sa lupa, at ikinalungkot Niya ito sa Kanyang puso. At sinabi ng Panginoon, Lilipulin Ko ang tao na Aking nilikha mula sa ibabaw ng lupa; ang tao, at ang hayop, at ang gumagapang, at ang mga ibon sa himpapawid; sapagkat Ako'y nagsisisi na Aking ginawa sila”? Dito ay malinaw na sinasabing nagsisi ang Diyos, at lubos na nagbago ang Kanyang saloobin sa tao. Sa halip na matiising awa, kumilos Siya sa nararapat na paghatol, at pinawi ang kabulukan at karahasan ng sanlibutan bago ang Baha sa pamamagitan ng paglipol sa sangkatauhan sa isang baha, maliban kay Noe at sa kanyang sambahayan na naligtas sa daong. May pagkakasalungatan ba rito? Magkasalungat ba ang itinuturo ng Genesis at ng Bilang? Makatitiyak tayo na hindi.

Una, kailangan nating tandaan na iisang taong manunulat, si Moises, ang sumulat ng dalawang aklat. Maliwanag na wala siyang nakitang di-pagkakatugma, walang anumang di-angkop o magkasalungat, sa dalawang pahayag. At ikalawa, sa likod ni Moises ay ang Diyos. Nagsalita ang taong manunulat ayon sa pagkilos sa kanya ng Espiritu Santo. Kaya alam natin na walang maaaring pagkakamali o maling konklusyon.

Hindi ba ang paliwanag ay simpleng ganito: Sa Genesis ay may isang tayutay kung saan inilalarawan ang Diyos na nangangatwiran gaya ng tao. Ito ang tinatawag ng mga teologo na *anthropomorphism*, ibig sabihin, ang Diyos na kumikilos sa paraan ng tao. At ang tinutukoy nito ay hindi isang pangakong ginawa o isang tipan ng biyayang ibinigay, kundi ang Kanyang

saloobin sa isang makasalanang lahi. Lumubog sila sa kasamaang pinakakasuklam-suklam, hanggang sa ang Diyos mismo ay nasuklam sa kanila. Nagbago Siya sa Kanyang pakikitungo sa kanila at nilipol sila sa halip na ingatan sila sa kanilang kabulukan. Ganito rin ang Kanyang pakikitungo sa mga makasalanang bansa at mga indibiduwal.

Ngunit kung saan naibigay na Niya ang Kanyang ipinangakong salita, hindi Siya kailanman nagsisisi. “Ako ang Panginoon, hindi Ako nagbabago; kaya kayo, mga anak ni Jacob, ay hindi nalilipol.” Kahanga-hanga ang biyayang nagniningning sa mga salitang ganito! Kahit ang lahat ng pagkaligaw ng Kanyang bayan ay hindi makapagpapabago sa Kanyang isip, kapag naibigay na Niya ang Kanyang pangako, o makapagpapaiba sa Kanyang saloobin sa kanila kapag nakipagtipan na Siya sa kanila.

Dahil kay Cristo at sa Kanyang gawaing pagtubos kaya ang Banal ay nakapagpapala nang ganito sa isang makasalanang bansa. At tungkol kay Cristo mismo, na naging Tagapamagitan ng Bagong Tipan, ipinahahayag Niya: “Sumumpa ang Panginoon, at hindi magsisisi, Ikaw ay saserdote magpakailanman ayon sa pagkasaserdote ni Melquisedec” (Awit 110:4). Sa gayon ay pinagtibay ang ating pinagpalang Panginoon bilang “tagapanagot ng isang lalong mabuting tipan” kaysa sa tipan ng mga gawa ng kautusan. Siya ang Tao ng layunin ng Diyos, na kumakatawan sa lahat ng Kanyang bayan sa harap ng trono sa langit, at sa Kanya ang lahat ng pangako ng Diyos ay “oo at amen.”

Ang ating Panginoong Jesu-Cristo ang “eksaktong larawan ng Kanyang [ibig sabihin, ng Diyos] pagkatao” (Hebreo 1:3, literal na salin); kaya hindi na tayo nagtataka na walang anumang

pagsisisi sa Kanyang saloobin sa Ama o sa sangkatauhan. Si Horace Bushnell, sa kanyang *Character of Jesus*, ay nagturo ng mahalagang pagkakaiba ng Kanyang kabanalan sa kabanalan ng lahat ng iba pang nagpapahayag ng Kanyang Pangalan. Tayo ay mga makasalanang, at dapat tayong lumapit sa Diyos bilang ganoon kung nais nating maligtas. Kaya lumalapit tayo sa Kanya na ipinagtatapat ang ating mga kasamaan at yumuyukod sa harap Niya sa pagsisisi. Ganito lumapit ang maniningil ng buwis sa talinghaga. “Diyos ko,” bulalas niya, “maging mapagpalubag-loob Ka sa akin na makasalanan.” Ang pampalubag-loob ay nagawa na sa krus. Ngunit ang saloobin ng ating kaluluwa ay dapat pa ring kagaya ng sa kanya. Lumalapit tayo na inaaming wala tayong anumang karapatan, at nagtitiwala sa Kanya na siyang pampalubag-loob para sa ating mga kasalanan. Hangga’t hindi natin kinukuha ang ganitong lugar sa harap ng Diyos, hindi natin Siya tunay na makikilala bilang Ama, at hindi tayo makapapasok sa pakikisama sa Kanya.

Ngunit ang kabanalan ni Jesus ay nasa ganap na ibang batayan. Hindi Siya kailanman nagtapat ng kasalanan laban sa Diyos o sa tao, sa isip, salita o gawa. Tinuruan Niya ang iba na manalangin, “Patawarin Mo kami sa aming mga utang, gaya ng pagpapatawad namin sa mga may utang sa amin.” Ngunit hindi Siya kailanman makasasama sa kanila sa paggamit ng ganitong mga salita. Sa katunayan, walang nagpapakita nang mas malinaw ng mahalagang pagkakaiba Niya at natin kaysa sa kamangha-manghang katotohanan na hindi Siya kailanman makikitang nananalanging kasama ng sinuman. Ang ilan sa ating pinakapinagpalang karanasan ay kapag magkakasama tayong yumuyukod nang may paggalang sa harap ng Diyos kasama ng kapwa mananampalataya, na sama-samang

kinikilala ang ating mga pangangailangan at ipinagtatapat ang ating mga kasalanan. Ngunit hindi Siya kailanman nagkaroon ng ganitong karanasan. Nanalangin Siya para sa iba, hindi kasama nila, sapagkat iba ang Kanyang kaugnayan kaysa sa atin. Siya ang “bugtong na Anak ng Ama, puspos ng biyaya at katotohanan.” Nanalangin Siya bilang Anak na naging tao, na gayunma'y laging nananahan sa kandungan ng Ama. Kaya hindi Siya kailanman lumuha ni minsan dahil sa sarili Niyang mga kasalanan o pagkukulang, sapagkat wala Siya ng mga ito. Iniyakan Niya ang kasalanan ng iba, ngunit kailanman ay hindi ang sa Kanya. Ang Kanya ay “kabanalang walang kahit isang patak ng pagsisisi,” kung sisipiin muli si Bushnell. Hindi Siya kailanman humingi ng kapatawaran. Sapagkat Siya ay laging walang kapintasan, walang dungis na Kordero ng Diyos, ganap sa labas at sa loob, na naparito sa sanlibutan upang ihandog ang Kanyang sarili nang walang dungis sa Diyos para sa ating pagtubos.

Kung may ilan pang hindi nakadarama ng napakalawak na bangin na naghihiwalay sa Kanyang banal na pagkatao sa ating kaawa-awa, nahulog at makasalanang kalikasan, timbangin nilang mabuti ang mga bagay na ito. “Kung sinasabi nating wala tayong kasalanan, dinadaya natin ang ating sarili, at wala sa atin ang katotohanan” (1 Juan 1:8). Ngunit tiyak na hinamon Niya ang Kanyang pinakamapait na mga kaaway na magpakita ng katibayan na nagkulang Siya sa anumang bagay. “Sino sa inyo ang makapagpapatunay na Ako'y may kasalanan?” Hanggang ngayon, wala pang sinumang nakasagot sa hamong ito sa pamamagitan ng pagtuturo ng kahit isang kapintasan sa Kanyang buhay, isang depekto sa Kanyang pagkatao, o isang pagkakamali sa Kanyang paghatol. Hindi Siya kailanman bumawi ng anuman. Hindi Siya kailanman nagsabi ng,

“Patawad, nagkamali Ako.” Hindi Siya kailanman humingi ng paumanhin sa anumang nagawang pagkakasala. Masasabi Niya, “Lagi Kong ginagawa ang mga bagay na nakalulugod sa Kanya.” At ang mismong kasakdalan ng Kanyang pagkatao ang naging dahilan kung bakit Siya karapat-dapat na magbayad-sala para sa ating kasalanan. Ang Diyos ay “ginawa Niyang kasalanan para sa atin Siya na hindi nakakilala ng kasalanan; upang tayo'y maging katuwiran ng Diyos sa Kanya” (2 Corinto 5:21).

Totoo na, bilang Kapitan ng ating kaligtasan, Siya ay ginawang sakdal sa pamamagitan ng mga paghihirap (Hebreo 2:10). Tungkol sa Kanyang kalikasan, Siya ay sakdal mula simula hanggang wakas. Mula pagkasanggol hanggang sa Kanyang kamatayan sa krus, Siya ang Banal. Ngunit kung Siya ay magiging ating Manunubos, kailangan Niyang makamit ang titulong iyon sa pamamagitan ng Kanyang mga paghihirap. Sa ganitong diwa lamang masasabing Siya ay ginawang sakdal. Siya na laging nag-uutos ay nagpakababang tanggapin ang anyo ng alipin at “matuto ng pagsunod” habang lumalakad Siya sa mundong ito sa banal na pagpapasakop sa kalooban ng Ama. “Naparito Ako,” sabi Niya, “hindi upang gawin ang sarili Kong kalooban, kundi ang kalooban Niya na nagsugo sa Akin.” At ganoon na lamang ang kaluguran ng Ama sa ganap na pagtatalagang ito ni Jesus kaya dalawang beses Niyang binuksan ang kalangitan upang ipahayag, “Ito ang Aking minamahal na Anak, na Siyang Aking kinalulugdan; Siya ang pakinggan ninyo.”

Tiyak na habang lalo nating pinagbubulayan nang may sumasambang pag-ibig ang Kanyang walang kapantay na kasakdalan, lalo tayong yuyukod sa kababaang-loob sa harap Niya, na ipinagtatapat ang ating mga kasalanan at nagsisisi,

gaya ni Job, sa sako at abo. Ang pagkakahayag ng karunungan at kamahalan ng Diyos ang nagdala sa matandang patriyarka sa ganoong kalagayan. Gaano pa kaya tayo dapat magpakumbaba habang nakikita natin ang Kanyang pag-ibig at kabanalan na nagtatagpo kay Cristo. Sa Kanya, “Ang awa at katotohanan ay nagtagpo; ang katuwiran at kapayapaan ay naghalikan.” Ang Kanyang krus ay naghahayag, gaya ng walang ibang makagagawa, ng ating pagiging makasalanang at ng Kanyang banal na pag-ibig. Kung gayon na lamang tayo inibig ng Diyos na ibinigay Niya ang Kanyang Anak upang alisin ang kasalanan sa pamamagitan ng paghahandog sa Kanyang sarili, paano pa natin pagdududahan ang Kanyang hangaring iligtas magpakailanman ang lahat ng yumuyukod sa pagsisisi sa harap Niya at dumudulog bilang mga makasalanang, na nagtitiwala sa Kanyang walang kapantay na biyaya?

Yamang “hindi Niya ipinagkait ang Kanyang sariling Anak, kundi ibinigay Siya para sa ating lahat, paanong hindi Niya ibinigay sa atin nang walang bayad ang lahat ng bagay kasama Niya?” Alam Niya ang lahat ng kung ano tayo, at ang lahat ng kung ano tayo kailanman, nang ilagay Niya tayo kay Cristo. Wala nang anumang makapagpapasisi sa Kanya o makapagpapabago sa Kanyang saloobin sa atin. Hindi kababaang-loob ang pagdudahan Siya, at mag-isip kung talagang dadalhin Niya tayo hanggang sa Langit sa huli. Sa kabaligtaran, iyon ay tahasang kawalan ng pananampalataya. “Nagsalita ba Siya, at hindi Niya gagawin?” Tinatatakan ng pananampalataya ang sinabi ng Diyos at payapang nagpapahinga sa di-malalabag na pangakong iyon, sa kaalamang “ang Diyos ay hindi tao, upang Siya’y magsinungaling, ni anak ng tao, upang Siya’y magsisi.”

Totoo; hindi Siya magwawalang-bahala sa ating mga kasalanan bilang mga mananampalataya. “Ang iniibig ng Panginoon ay Kanyang dinidisciplina, at hinahampas ang bawat anak na Kanyang tinatanggap.” “Ang lahat ng Aking iniibig ay sinasaway Ko at dinidisciplina: kaya magsikap ka, at magsisi.” Ngunit hindi Niya tayo kailanman itatakwil, gaano man kabigat ang disiplinang kailangan Niyang ibigay sa atin kung magpupumilit tayong sadyang suwayin ang Kanyang Salita.

Ang prinsipyong ginagamit Niya sa pakikitungo sa mga nagkakamaling mananampalataya ay malinaw na inilalahad sa Awit 89:27-36: “Gagawin Ko rin Siyang Aking panganay, lalong mataas kaysa sa mga hari sa lupa. Ang Aking awa ay iingatan Ko para sa kanya magpakailanman, at ang Aking tipan ay mananatiling matatag sa kanya. Ang kanyang binhi naman ay pananatilihin Ko magpakailanman, at ang kanyang trono gaya ng mga araw ng langit. Kung pabayaang ng kanyang mga anak ang Aking kautusan, at hindi lumakad sa Aking mga kahatulan; kung labagin nila ang Aking mga palatuntunan, at hindi ingatan ang Aking mga utos; dadalawin Ko nga ng pamalo ang kanilang pagsalangsang, at ng mga hampas ang kanilang kasamaan. Gayunma'y hindi Ko lubos na aalisin sa kanya ang Aking kagandahang-loob, ni pababayaang mabigo ang Aking katapatan. Hindi Ko sisirain ang Aking tipan, ni babaguhin man ang lumabas sa Aking mga labi. Minsan Akong sumumpa sa Aking kabanalan, na hindi Ako magsisinungaling kay David. Ang kanyang binhi ay mananatili magpakailanman, at ang kanyang trono ay gaya ng araw sa harap Ko.”

Ipinangako Niya sa Kanyang Anak na dadalhin sa kaluwalhatian ang lahat ng nagtitiwala sa Kanya. Didisiplinahin Niya sila kung sila'y maligaw; ngunit hindi Niya sila kailanman itatakwil,

sapagkat naayos na magpakailanman ng dugo ng krus ang usapin ng kasalanan para sa lahat ng sumasampalataya.

Pakinggan ang masayang-masayang mga salita ni Pablo (Roma 8:38-39): “Sapagkat ako'y lubos na naniniwala na kahit ang kamatayan, kahit ang buhay, kahit ang mga anghel, kahit ang mga pamunuan, kahit ang mga kapangyarihan, kahit ang mga bagay na kasalukuyan, kahit ang mga bagay na darating, kahit ang kataasan, kahit ang kalaliman, kahit ang anumang ibang nilalang, ay hindi makapaghihiwalay sa atin sa pag-ibig ng Diyos, na nasa kay Cristo Jesus na ating Panginoon.” Ano pa ang hindi kabilang sa mga bagay na kasalukuyan, ni sa mga bagay na darating? Ano pa ang hindi kasama sa buhay ni sa kamatayan? May mas matibay pa bang mga salitang magagamit para tiyakin sa atin na hindi kailanman magsisisi ang Diyos sa Kanyang layunin kay Cristo?

Ang kailangan nating makita, kung gayon, ay na Siya na lumikha sa tao ay may dahilan talagang magsisi na ginawa Niya ito nang makita Niya ang lalim ng kasamaang kinahulugan ng sangkatauhan, kaya nagpasya Siyang pawiin sila sa paghatol ng baha, gaya nang pagkatapos ay naubos ang Kanyang pagtitiis sa mga bulok na naninirahan sa Sodoma at Gomorra at sa mga lungsod sa kapatagan matapos Siyang (kung gagamit ng isa pang anthropomorphism ng Biblia) bumaba upang tingnan kung sila nga ay kasingsama ng ibinalita. Ibinigay Niya ang Canaan sa pitong dakila at makapangyarihang bansa, ngunit nang sa wakas ay napuno na ang kasamaan ng mga Amorreo, ginamit Niya ang mga hukbo ng Israel upang lipulin sila. Bilang Moral na Tagapamahala ng sansinukob, ginamit Niya ang isang bansa upang parusahan ang isa pa, at pagkatapos ay pinarusahan naman ang bayang ginamit Niya, nang sila rin ay

naging kasingsama, o mas masama pa, kaysa sa mga nilipol nila. Sa lahat ng ganitong pangyayari, masasabing “nagsisi ang Panginoon na nilikha Niya ang tao,” o na pinahintulutan Niyang ibuhos sa kanya ang ilang pagpapala. Ngunit kapag ibinigay Niya ang Kanyang ipinangakong salita na magliligtas at magpapala, hindi Siya kailanman nagsisisi. Ang Kanyang mga pangako ay hindi na mababawi, nakasalig sa kung sino Siya, hindi sa kung ano ang nararapat sa tao.

Sa nakapupukaw na maliit na aklat ni Hosea, inilalarawan ang Diyos na nananabik pa rin sa Israel, kahit naipasya na Niya ang kanilang paghatol. Inihahambing sila sa mga lungsod ng kapatagan na nilipol kasama ng Sodoma, sumigaw Siya, “Paano kita pababayaan, Efraim? paano kita isusuko, Israel? paano kita gagawing gaya ng Adma? paano kita ilalagay na gaya ng Zeboim? Ang Aking puso ay nagbago sa loob Ko, ang Aking mga pagsisisi ay sabay-sabay na nag-aalab. Hindi Ko isasagawa ang bagsik ng Aking galit, hindi Ako babalik upang lipulin ang Efraim: sapagkat Ako'y Diyos, at hindi tao; ang Banal sa gitna mo: at hindi Ako papasok sa lungsod” (Hosea 11:8-9). Lubhang nakaaantig ito ng puso. Siya na hindi kailanman magsisisi kapag nangako ng pagpapala ay inilalarawang nagsisisi tungkol sa inihulang kapahamakan ng Kanyang bayan. Wika nga, babaguhin Niya ang Kanyang saloobin sa kanila kung babaguhin lamang nila ang kanilang saloobin sa Kanya. Sapat na ito para pukawin ang kaluluwa hanggang sa kaibuturan nito. Ngunit sa panig ng Israel ay walang tugon, at kinailangang tumuloy ang paghatol.

Ngunit ang hinaharap ay may pangako ng isang maluwalhating panunumbalik. Ang lahat, maging sa itinakwil na bansa, na personal na humanap sa Kanyang mukha para sa pagpapala ay

makababahagi sa kaluwalhatian ng pagkabuhay na muli. Kaya ibinibigay ng Diyos ang mapagbiyayang katiyakan sa Hosea 13:14: “Tutubusin Ko sila mula sa kapangyarihan ng libingan; ililigtas Ko sila mula sa kamatayan: O kamatayan, Ako ang magiging iyong salot; O libingan, Ako ang magiging iyong pagkawasak: ang pagsisisi ay ikukubli sa Aking mga mata.” Walang anumang mangyayari sa lahat ng darating na panahon na magpapawalang-bisa o magbabago sa Kanyang matatag na layunin ng biyaya. Hindi Niya kailanman, sa anumang paraan, babaguhin ang Kanyang saloobin sa mga tinubos Niya para sa Kanyang sarili.

*“Kanya'y pag-ibig na di nagbabago,
Mataas pa sa kaitaasan ng langit,
Malalim pa sa kalaliman sa ilalim,
Tunay at tapat, malakas gaya ng kamatayan.”*

Kabanata 12: Imposibleng Panibaguhin sa Pagsisisi

Sa ikalawang sulat ni Pedro, sa palagay ko'y ipinakikilala niya sa atin kung sino, sa ilalim ng Diyos, ang sumulat ng Sulat sa mga Hebreo. Binanggit niya ang isang sulat na isinulat para sa mga mananampalatayang Judio ng "ating minamahal na kapatid na si Pablo," "na doo'y may ilang bagay na mahirap unawain, na pinipilit ng mga walang pinag-aralan at ng mga hindi matatag...sa kanilang sariling kapahamakan" (2 Pedro 3:15-16). Alam nating ang natatanging paglilingkod ni Pedro ay sa mga tuli, at ang kanyang mga sulat ay para sa mga Cristianong Judio ng Diaspora, ibig sabihin, yaong mga nakakalat sa gitna ng mga Hentil. Kaya ang sulat sa mga Hebreo ang tiyak na tinutukoy sa mga talatang binanggit, sapagkat wala nang iba pang sulat ni Pablo na para sa mga mananampalatayang Hebreo. At tunay ngang walang ibang sulat sa Bagong Tipan na may mas maraming mahihirap na pahayag kaysa rito.

Gaano kadalas na ang mga banal na kulang sa kaalaman at hindi gaanong naturuan ay hindi nakaunawa nang tama sa mga talatang gaya ng unang bahagi ng kabanata 6 at ng huling kalahati ng kabanata 10. Dahil natakot sa isang bagay na babala lamang laban sa pagtalikod sa pananampalataya, may mga tunay na nagmamahal kay Cristo na nag-akalang nagawa na nila ang kasalanang hindi mapapatawad, at na sa muling pagpapako sa Anak ng Diyos ay inilagay na nila ang sarili sa labas ng abot ng awa. Halos mabaliw sila nang sakmalin ng kakila-kilabot na kaisipang wala na silang pag-asa, sapagkat sa bigat ng kanilang kasalanan, ayon sa takot nila, imposible nang "panibaguhin silang muli sa pagsisisi."

Iba't ibang paliwanag, o pagtatangkang magpaliwanag, ang ibinigay tungkol sa mga talatang ito, at malaki ang pagkakaiba ng mga banal na tao kung paano ito dapat ilapat. Hindi man natin ito pag-aaralan nang malawakan, mabuti pa ring sikapin nating maunawaan nang tunay kung ano ang nasasangkot sa dalawang mabibigat na babalang ito. Pansinin nang mabuti ang eksaktong mga salita ng Hebreo 6:1-13. Medyo mahaba ang talata, pero kailangan yatang makita natin itong lahat kung nais nating maunawaan nang wasto ang kahulugan nito.

"Kaya nga, iwan na natin ang mga unang aral tungkol kay Cristo, at magpatuloy tayo sa kasakdalan; huwag na nating muling ilagay ang pundasyon ng pagsisisi mula sa mga patay na gawa, at ng pananampalataya sa Diyos, ng aral tungkol sa mga bautismo, at ng pagpapatong ng mga kamay, at ng pagkabuhay na muli ng mga patay, at ng walang hanggang paghuhukom. At ito'y gagawin natin, kung itutulot ng Diyos.

"Sapagkat imposible para sa mga minsang naliwanagan, at nakatikim ng kaloob na mula sa Langit, at naging kabahagi ng Espiritu Santo, at nakatikim ng mabuting Salita ng Diyos, at ng mga kapangyarihan ng panahong darating, kung sila'y tumalikod, na panibaguhin silang muli sa pagsisisi; yamang muli nilang ipinapako sa ganang kanilang sarili ang Anak ng Diyos, at inilalagay Siya sa hayag na kahihiyang.

"Sapagkat ang lupang umiinom ng ulang madalas bumubuhos dito, at nagbubunga ng mga halamang kapaki-pakinabang sa mga nagsasaka nito, ay tumatanggap ng pagpapala mula sa Diyos: ngunit ang lupang nagbubunga ng mga tinik at dawag ay itinatakwil, at malapit nang sumpain; at ang wakas nito ay ang pagsunog.

"Ngunit, mga minamahal, kahit ganito ang aming pananalita, natitiyak namin ang mas mabubuting bagay tungkol sa inyo, mga bagay na kasama ng kaligtasan. Sapagkat ang Diyos ay hindi di-makatarungan para kalimutan ang inyong gawa at pagpapagal sa pag-ibig na ipinakita ninyo sa Kanyang pangalan, sa paglilingkod ninyo sa mga banal, at patuloy pa ninyong paglilingkod. At hangad naming ang bawat isa sa inyo ay magpakita ng gayunding sigasig hanggang sa lubos na katiyakan ng pag-asa hanggang sa wakas: upang huwag kayong maging tamad, kundi tularan ninyo ang mga sa pamamagitan ng pananampalataya at pagtitiis ay nagmamana ng mga pangako. Sapagkat nang mangako ang Diyos kay Abraham, dahil wala Siyang maisusumpaang mas dakila, sa Kanyang sarili Siya sumumpa."

Sa naunang kabanata, nasulyapan na natin ang mga talata 1-3. Doon ay nakita natin na ang "mga unang aral tungkol kay Cristo," o ayon sa nasa gilid ng pahina, "ang salita ng pasimula ni Cristo," ay tumutukoy sa paghahanda o pundasyong aral ng nakaraang panahon, na kung wala ito ay halos imposibleng tunay na maunawaan ang tunay na aral Cristiano. Ang "kasakdalan" dito ay hindi tungkol sa karanasan, kundi sa kabuuan ng aral ng Bagong Tipan na, para sa mananampalatayang mahusay na naturuan, ay pumapalit sa pundasyong aral ng nakaraang panahong iyon. Ang hilig ng mga Hebreong ito na nanampalataya, o ng mga kabilang sa kanila na nagsabing nanampalataya sila sa pamamagitan ng mensahe ng Ebanghelyo, ay ang lumingon nang may pananabik sa mga ritwal at sa bahagyang pahayag ng Lumang Tipan, sa halip na magpatuloy sa lubos na pagkaunawa at pagpapahalaga sa katotohanan sa kasalukuyan. Ang buong sulat ay isang babala laban sa posibleng pagtalikod kung saan may

pagkukunwari, at isang panawagan na "magpatuloy" sa mas mabubuting bagay ng Bagong Tipan, kung ihahambing sa mas mabababang bagay ng Luma.

Bago natin suriin ang mabibigat na pahayag ng mga talata 4-6, tingnan muna natin ang huling bahagi ng seksiyong ito, ang mga talata 9-13. Walang pag-aalinlangan ang sumulat ng Hebreo tungkol sa huling kahihinatnan ng mga tunay na naligtas, bagaman binabalaan niya sila tungkol sa panganib ng espirituwal na katamaran at pagwawalang-bahala. Ngunit matapos niyang ilarawan ang walang pag-asang kalagayan ng mga tumalikod na inilarawan sa mga talata 4-8, sinabi niya, "Ngunit, mga minamahal, kahit ganito ang aming pananalita, natitiyak namin ang mas mabubuting bagay tungkol sa inyo, mga bagay na kasama ng kaligtasan."

Napakahalaga nito. Kung may kahulugan man ang mga salitang ito, tiyak na sinasabi nila sa atin na maaaring maranasan ng tao ang lahat ng binanggit sa mga talata 4 at 5 nang hindi naman siya naligtas. Pansinin ito nang mabuti; ililigtas ka nito sa kalituhan ng isip: Anuman ang iba pang kahulugan ng limang pahayag na nakalista sa mga talatang ito, hindi ito laging kasama ng kaligtasan. Maaaring totoo ang lahat ng ito, at gayunma'y nananatili pa ring nasa labas ni Cristo ang kaluluwa.

Ang mga katibayan ng buhay na mula sa Diyos ay ibinigay sa mga sumusunod na talata. Nakita sa mga Hebreong ito na nanampalataya ang tunay na pagtatalaga sa Panginoon Mismo at ang di-makasariling pagmamalasakit sa Kanyang mga taong naghihirap. Hindi lamang ang pagtanggap sa ilang aral, gaano man katotoo, kundi ang tunay na pagtitiwala sa isang buhay na Tagapagligtas ang gumawa sa kanila na mga bagong nilalang, kaya't ang kanilang panlabas na pamumuhay ay nagpatunay sa

panloob na pagbabagong naganap. Ang Diyos, ang Matuwid, ay hindi magwawalang-bahala sa lahat ng ito sa araw na hahatulan Niya ang bansang kinabibilangan ng mga mananampalatayang ito ayon sa kapanganakan. Hindi Niya hahayaang mag-alinlangan ang sinumang tunay na nagpapahinga kay Cristo tungkol sa katotohanan ng kanilang pagkakumberte, kahit binabalaan Niya ang posibilidad na ang ilang nagkukunwaring mananampalataya na nakapasok sa gitna nila ay tumalikod sa bandang huli. Ngunit nais Niyang suriin ng lahat nang mabuti ang pundasyon ng kanilang pag-asa sa kaligtasan.

Kung malinaw na ito ngayon, balikan at basahin muli ang babala: "Sapagkat imposible para sa mga minsang naliwanagan, at nakatikim ng kaloob na mula sa Langit, at naging kabahagi ng Espiritu Santo, at nakatikim ng mabuting Salita ng Diyos, at ng mga kapangyarihan ng panahong darating, kung sila'y tumalikod, na panibaguhin silang muli sa pagsisisi; yamang muli nilang ipinapako sa ganang kanilang sarili ang Anak ng Diyos, at inilalagay Siya sa hayag na kahihiyan." Sino ang mga taong tinutukoy dito? Ayon sa talata 9, hindi sila mga taong ligtas. Sa ibang salita, hindi sila kailanman ipinanganak na muli sa pamamagitan ng Salita at Espiritu ng Diyos.

Kung gayon, sino sila? Malinaw ang sagot. Sila'y mga nagsabing nanampalataya at sumama sa Cristianismo, na nakasaksi ng marami sa makalangit at kahanga-hangang katangian ng bago at mapagbiyayang kilusang ito, ngunit hindi nila kailanman tunay na nakilala si Cristo. Katulad sila ng mga tao noong panahon ng ating Panginoon na naniwala sa mga himala, pero hindi nakilala ang Gumawa ng mga ito. Ano ang sinasabi tungkol sa kanilang nakaraan? May limang pahayag.

Una, sila'y naliwanagan. Totoo ito sa bawat isang nakikinig nang may pag-iisip sa pangangaral ng Ebanghelyo. Nabibigyan siya nito ng liwanag na hindi niya kilala noon. "Ang pagbubukas ng Iyong mga salita ay nagbibigay ng liwanag; nagbibigay ito ng unawa sa mga walang muwang." Ngunit nakalulungkot na marami ang naliwanagan nang ganito pero ayaw lumakad sa liwanag.

Natutunan natin sa 1 Juan 1:7 na, "Kung tayo'y lumalakad sa liwanag, gaya Niyang nasa liwanag, may pakikisama tayo sa isa't isa, at nililinis tayo ng dugo ni Jesu-Cristo na Kanyang Anak mula sa lahat ng kasalanan." Pansinin na ito'y tungkol sa kung saan ka lumalakad, hindi kung paano. "Kayo'y dating kadiliman, ngunit ngayo'y liwanag na kayo sa Panginoon." Ang taong lumalakad sa liwanag, sa nagbubunyag na kapangyarihan ng katotohanan ng Diyos, ay hindi umiiwas sa ipinapakita nito o tumatalikod sa matindi at nagbubunyag na liwanag nito. "Ang Diyos ay liwanag, at sa Kanya'y walang anumang kadiliman." Sa pagharap sa liwanag at paglakad dito, natututunan niyang nakawisik ang dugo sa luklukan ng awa na pinagmumulan ng liwanag. Hindi na siya natatakot sa ningning nito, kundi hinahayaan niya itong saliksikin siya hanggang sa kaibuturan ng kanyang pagkatao, sapagkat alam niyang tinutugunan ng dugo ang bawat masamang bagay na nabubunyag. Ibang-iba ito sa basta pagkaliwanagan lamang.

Ikalawa, sila'y nakatikim ng kaloob na mula sa Langit. Ngayon, isipin man natin na ang kaloob na ito ay ang Panginoong Jesus Mismo, na ibinigay ng Diyos Ama upang maging pampalubag-loob para sa ating mga kasalanan, o isipin man natin na ito ang buhay na walang hanggan na tahasang tinatawag na "kaloob ng Diyos," maliwanag na marami ang, sa loob ng ilang panahon, ay

lubhang humahanga sa kamangha-manghang katotohanan na gayon na lamang ang pag-ibig ng Diyos sa sanlibutan kaya't isinugo Niya ang Kanyang Anak sa sanlibutan upang bigyan ng buhay na walang hanggan ang lahat ng nagtitiwala sa Kanya; gayunma'y hindi sila kailanman tunay na kumain ng Tinapay ng Buhay na bumaba mula sa Langit upang magbigay-buhay sa lahat ng sumasampalataya sa Kanyang Pangalan. Iba ang tumikim; ibang-iba ang kumain. Napakaraming tao ang minsang tila nagpahalaga kay Cristo, ngunit kalaunan ay napatunayang hindi nila Siya tunay na nakilala, na ang pagkakilala sa Kanya ay buhay na walang hanggan.

Ikatlo, sila'y "naging kabahagi ng Espiritu Santo." Tiyak na nangangahulugan ito ng isang bagay na tunay, sasabihin mo. Paano magiging kabahagi ng Espiritu ng Diyos ang isang tao at hindi naman ligtas?

Ang sagot ko: si Balaam ay gayon; at gayundin si Judas. Gayunma'y kapwa sila napahamak. Ang Espiritu ng Diyos ay may ganap na kapangyarihan sa Kanyang paggawa. Gayunma'y wala Siyang pinipilit na sumuko kay Cristo, bagaman walang sinumang susuko kung hindi dahil sa Kanyang mapagbiyayang paglukob sa kanilang puso. Ngunit maaaring maranasan ng tao ang malaking bahagi ng Kanyang kapangyarihang sumusumbat at lubhang maantig habang ipinapakita Niya kung gaano kahalaga si Cristo, at gayunma'y labanan pa rin ang Kanyang pagsuyo at tumangging pakinggan ang Kanyang mensahe.

Pansinin nang mabuti na hindi sinasabi sa atin na ang mga tumalikod na iyon ay minsang binago ng Espiritu, o tinatakan, o pinahiran, o binautismuhan, o pinuspos. Naging kabahagi lamang sila ng Kanyang kapangyarihan; ngunit hindi sila nagpatuloy hanggang sa tunay na makilala ang Panginoon.

Isang malungkot na halimbawa nito si Balaam, na nadama ang kapangyarihan ng Espiritu sa kanya, ngunit "inibig ang upa ng kalikuan" at hindi kailanman nagsisi sa kanyang mababang hangarin, kahit hindi siya pinahintulutang gawin ang mga ito. Hindi ba't si Judas ay gumawa rin ng mga himala kasama ng iba sa lakas ng Espiritu? Mukhang oo, sapagkat ang Labindalawa ay nagkuwento kung paanong nagpapasakop sa kanila ang mga demonyo, ngunit sinabi ng ating Panginoon na siya'y isang diyablo; at sinasabi sa atin na nagpakamatay siya at napunta sa sarili niyang lugar.

Ikaapat, sila'y "nakatikim ng mabuting Salita ng Diyos." Malapit ito sa unang pahayag ng kinasihang manunulat tungkol sa kanila, pero hindi ito eksaktong pag-uulit. Narinig nila ang pangangaral ng Salita. Naakit sila nito. Nadama nilang ito ang kailangan nila. Ngunit kahit natikman nila ang kahalagahan nito, hindi nila ito kinain nang may buhay na pananampalataya.

At sa wakas, may nalaman sila tungkol sa "mga kapangyarihan ng sanlibutan [o panahon] na darating." Ang tinutukoy dito ay ang mga himalang tanda na ibinigay ng Panginoon upang patunayan ang mensahe ng mga unang Cristiano. Sa darating na panahon, ang mga himala ay magiging pangkaraniwan na lamang. Sa pasimula ng panahong ito ng biyaya, ibinigay ang mga ito ng ating maawaing Diyos upang ang mga tao ay mawalan ng dahilan sa pagtanggì sa Kanyang Salita. At ang mga Hebreong ito ay nakakita ng maraming tanda at kababalaghan, kaya't, kahit sa loob man lang ng ilang panahon, sila'y nakumbinsi sa isip na totoo ang bagong aral. Ngunit ang katotohanang iyon ay hindi tinanggap sa puso. Marami silang alam tungkol kay Jesus, ang Propetang makapangyarihan sa salita at gawa, ngunit hindi nila Siya nakilala bilang

Tagapagligtas at Panginoon sa pamamagitan ng pagpapasakop sa Kanyang kapangyarihan. Noong narito sa lupa ang ating Panginoon, marami ang pansamantalang sumunod na sumampalataya sa Kanya nang makita nila ang mga himalang ginawa Niya, ngunit pagkatapos ay umurong at hindi na sumama sa Kanya. Ang pagpapatuloy ang patunay na tunay ang pananampalataya.

Mabuting tanungin natin ang sarili nating puso kung tayo ba'y nasa mas mabuting kalagayan kaysa sa kanila. Nagkalat sa paligid ang mga taong pormalidad lamang ang relihiyon at ang mga mapagpaimbabaw. Kung sinasabi nating nagtitiwala tayo sa Kanya, iniibig ba natin Siya at sinisikap ba nating luwalhatiin Siya sa ating buhay? Walang naililigtas ang isang hungkag na pagsasabing nananampalataya.

Sa oras ng pagsubok, bumalik ang mga Hebreong ito sa Judaismo. Mukhang hindi sila handa sa paghihirap na kailangang pagdaanan ng mga Cristiano alang-alang sa Pangalan ng Panginoong Jesus. Kaya tinalikuran nila ang Cristianismo at bumalik sa Judaismo. Sa paggawa nito, tinanggihan nila ang bawat patotoong maibibigay sa kanila ng Diyos Mismo. Wala na Siyang itinatagong anumang reserba. Ibinuhos na Niya ang buong puso Niya nang magsalita Siya sa pamamagitan ng Kanyang Anak. Para sa mga sadya at tiyak na tumangging tanggapin ang patotoong iyon, wala nang ibang masasabi ang Diyos. Imposible nang panibaguhin silang muli sa pagsisisi. Tahasan at may paghamon silang pumanig sa mga pumatay sa Kanya, kaya't muli nilang ipinako ang Anak ng Diyos at inilagay Siya sa hayag na kahihiyang.

Hindi sinasabi sa atin na tatanggi ang Diyos na iligtas sila kung sa huli ay aaminin nila ang kanilang pagkakasala, gaano man ito

kasama, at hihingi ng Kanyang kapatawaran. Ang sinasabi sa atin ay nagkasala sila nang gayon laban sa lahat ng liwanag at lahat ng kaalaman kaya wala nang iba pang maihaharap sa kanila ang Diyos. Pinabayaan na sila ng Espiritu ng Diyos, at lumipas na ang araw ng pagsisisi. Hindi sa tatanggi Siyang pakinggan ang kanilang daing kung sila nga'y magsisisi; kundi alam Niyang hindi sila magsisisi. Ibinigay na sila sa katigasan ng puso at sa manhid na budhi.

Isang maikling talinghaga ang sumusunod sa mga talata 7 at 8 bago ang nakapagpapatibay-loob na mga salita sa dulo ng talata na natingnan na natin. Dalawang bukid ang makikitang magkatabi. Pareho ang lupa sa bawat bukid; iisang araw ang sumisikat sa dalawa; iisang ulan ang nagpapasariwa sa kanila. Ngunit pagdating ng anihan, ang isa ay nagbubunga ng magandang ani na nagpapagalak sa puso ng magsasaka; ang isa naman ay mga tinik at dawag lamang ang bunga, na bagay lamang sa apoy. Ano ang dahilan ng pagkakaiba?

Sa isa, tinanggap ang mabuting binhi, ngunit hindi sa isa. Madali ang paglalapat nito. Dalawang batang lalaki ang magkasamang lumaki. Iisang sinagoga ang kanilang pinupuntahan; kalaunan, kapwa sila naimpluwensiyahan ng mga Cristiano; iisang pulong ang kanilang dinadaluhan; iisang pangangaral ang kanilang naririnig; iisang mga tanda at kababalaghan na ginawa ng Espiritu ng Diyos ang kanilang nakikita; kapwa nila nadarama ang Kanyang kapangyarihang sumusumbat; kapwa nila sinasabing sumasampalataya sila sa Kanyang Pangalan; kapwa sila binautismuhan; kapwa sila nakikisalo sa Hapunan ng Panginoon. Ngunit nang sumiklab ang mabangis na pag-uusig laban sa batang iglesya, ang isa ay duwag na iniwan ang adhikain, samantalang ang isa ay

nanindigang matatag na parang bato. Madaling makita ang dahilan. Tinanggap ng isa ang mabuting binhi sa isang tapat na puso. Ang isa naman ay sa labi lamang nagsabing nananampalataya, batay lamang sa kaalaman ng isip at damdamin tungkol sa katotohanang Cristiano.

Ganito rin sa Hebreo 10, mga talata 26-35: "Sapagkat kung tayo'y sadyang magkakasala pagkatapos nating tanggapin ang pagkakilala sa katotohanan, wala nang natitirang hain para sa mga kasalanan, kundi isang tiyak at nakatatakot na paghihintay sa paghuhukom, at sa nag-aalab na poot na lalamon sa mga kaaway. Ang sinumang nagwalang-halaga sa kautusan ni Moises ay namatay nang walang awa sa patotoo ng dalawa o tatlong saksi: gaano pa kaya kabigat na parusa, sa palagay ninyo, ang nararapat sa kanya na yumurak sa Anak ng Diyos, at itinuring na isang bagay na hindi banal ang dugo ng tipan na sa pamamagitan nito'y siya'y pinabanal, at hinamak ang Espiritu ng biyaya? Sapagkat kilala natin Siyang nagsabi, Akin ang paghihiganti, Ako ang gaganti, sabi ng Panginoon. At muli, Hahatulan ng Panginoon ang Kanyang bayan. Nakatatakot na bagay ang mahulog sa mga kamay ng buhay na Diyos.

"Ngunit alalahanin ninyo ang mga nakaraang araw, nang kayo, pagkatapos maliwanagan, ay nagtiis ng isang malaking pakikibaka sa mga paghihirap; kung minsan ay ginawa kayong panoorin ng madla, sa mga paglait at mga paghihirap; at kung minsan nama'y naging kasama kayo ng mga pinakitunguhan nang gayon. Sapagkat nahabag kayo sa akin sa aking mga tanikala, at may galak ninyong tinanggap ang pagsamsam sa inyong mga ari-arian, yamang alam ninyo sa inyong sarili na mayroon kayo sa Langit ng isang mas mabuti at nananatiling

kayamanan. Kaya huwag ninyong itapon ang inyong pagtitiwala, na may malaking gantimpala."

Dito rin, sa huling bahagi ng talata, tinitiyak ng sumulat ng Hebreo sa mga sinusulatan niya na tunay ang kanilang pananampalataya. Hindi niya ginagamit ang ganito kabigat na pananalita upang matisod ang sinuman. Kahit ang pinakamahinang sanggol kay Cristo ay ligtas sa Kanya. Dahil naliwanagan ng Diyos, nagdusa at nagtiis ang mga Hebreong ito, hindi lamang bawat isa sa kanila, kundi pinalakas din nila ang mga kamay ng iba. Tiyak ang kanilang gantimpala kung magpapatuloy sila nang matatag, sapagkat alam nilang may tahanan sila sa Langit na ligtas magpakailanman. Basahin muli nang mabuti ang mga talata 32-36, at tandaan na ang kaligtasan ay sa pamamagitan ng biyaya, at ang gantimpala ay para sa paglilingkod.

Pagkatapos ay pansinin ang babala sa mga naunang talata. Ang sadyang pagkakasala ay, siyempre, ang pagtalikod sa pananampalataya. Ito ang pagtalikod kay Cristo matapos makilala nang tiyak ang Kanyang katotohanan. Sadyang niyurakan ng ganitong mga tao ang Anak ng Diyos at itinuring ang Kanyang mahalagang dugo, na batay rito ay maaari silang ituring ng Diyos na ibinukod para sa pagpapala, na isang pangkaraniwan o hindi banal na bagay, na wala nang higit na halaga kaysa sa dugo ng mga hayop noong unang panahon. Ano ang magagawa ng Diyos sa, o para sa, mga nagtatakwil nang ganito sa Kanyang biyaya? Tinatanggihan nila ang Kanyang kagandahang-loob. Kaya't ang Kanyang poot ang kailangan nilang makilala.

Maaaring ganito ang katwiran ng mga Hebreong ito: 'Kahit mula sa Langit pa ang Cristianismo, ganoon din naman ang

Judaismo. Kung tatalikuran natin si Jesus, hindi naman natin tinatalikuran ang Diyos. Kung tatanggihan natin ang Kalbaryo, makababalik naman tayo sa hain sa Templo.' Ngunit hindi, "wala nang natitirang [ibig sabihin, wala nang ibang] hain para sa mga kasalanan." Hindi na ngayon matatanggap ng Diyos ang mga hain ng mga toro at mga kambing, yamang tinupad na ng Kanyang sariling Anak ang lahat ng larawan sa pag-aalay ng Kanyang sarili nang walang dungis, bilang pantubos para sa lahat ng nagtitiwala sa Kanya. Ang tanggihan Siya at talikuran ang Kanyang iisang hain para sa mga kasalanan ay paglalantad ng sarili sa nakatatakot na paghihintay sa paghuhukom at sa nag-aalab na poot na tiyak na lilipol sa Kanyang mga kaaway.

Bagaman ang karamihan sa mga nagsabing kilala nila si Jesus bilang Tagapagligtas at Mesiyas ay tunay, laging may posibilidad, gaya ngayon, na ang ilan ay hindi tapat. Kaya sa kabanata 12 ay inulit ang babala, ngunit mula sa medyo ibang pananaw. Pansinin ang mga talata 15-17: "Mag-ingat kayong mabuti na baka may sinumang mabigo sa biyaya ng Diyos; na baka may anumang ugat ng kapaitan na sumibol at gumulo sa inyo, at sa pamamagitan nito'y madungisan ang marami; na baka may sinumang mapakiapid, o lapastangan, gaya ni Esau, na dahil sa isang subo ng pagkain ay ipinagbili ang kanyang karapatan bilang panganay. Sapagkat alam ninyo na pagkatapos, nang nais niyang manahin ang pagpapala, siya'y itinakwil: sapagkat wala siyang nasumpungang puwang para sa pagsisisi, kahit hinanap niya ito nang masikap na may mga luha."

Si Esau ang natatanging halimbawa ng isang lubos na nakaaalam ng tipan ng biyaya, ngunit sa oras ng kagipitan ay mas pinahalagahan ang sariling ginhawa kaysa sa pagpapala ng

Panginoon. Nang sa wakas ay namulat siya at nakita kahit papaano ang kanyang kahangalan, umiyak siya at nagmakaawa para sa pagpapalang minsan niyang ipinagpalit; ngunit huli na ang lahat. Naibigay na ng kanyang ama ang pagpapala kay Jacob, at hindi na ito mababawi.

Ito, ayon sa pagkaunawa ko, ang kahulugan ng mabibigat na salitang, "wala siyang nasumpungang puwang para sa pagsisisi, kahit hinanap niya ito nang masikap na may mga luha." Hindi sa hindi siya makapagsisi sa dati niyang kapabayaang at kalapastanganan; kundi wala siyang nasumpungang puwang para sa pagbabago ng isip ng kanyang ama. Gaano man kasama ang ginawa ni Jacob, alam na ngayon ni Isaac na kalooban ng Diyos na ang pagpapala ni Abraham ay ibigay sa nakababatang anak. Seryoso ang aral na ito. Hindi dapat paglaruan ang mga bagay ng Diyos. Ang mga awang hinamak sa isang panahon ay maaaring hanapin nang walang kabuluhan sa bandang huli. Nararapat sa ating lahat na maging tapat, na maging seryoso sa mga bagay na espirituwal habang tinatawag pang ngayon. Sa ganitong diwa ay isinulat ng makata:

*"Seryoso ang panahon, mabilis na lumilipas,
Seryoso ang kamatayan, papalapit ang wakas.
Makasalanan, ikaw ba'y magwawalang-bahala?
Panahon at kamatayan, sa iyo'y nagsasalita."*

Kabanata 13: Pagsisisi at Kapatawaran

Matututo tayo tungkol sa kung paano at kailan nagpapatawad ang Diyos kung pag-iisipan nating mabuti ang itinuturo ng Kasulatan tungkol sa ating sariling pakikitungo sa mga kapatid nating nagkakasala. Muli nitong bibigyang-diin ang paulit-ulit nang lumitaw sa mga pag-aaral na ito. Bagaman ang Diyos ay nagbibigay ng kapatawaran ng mga kasalanan batay sa dalisay na biyaya, salig sa gawang tinapos ng ating Panginoong Jesus nang sa krus ay naglaan Siya ng matuwid na batayan upang ang Diyos ay maging makatarungan at gayunma'y umaaring-ganap sa mga makasalanang nagtitiwala sa Kanyang Anak, gayunpaman ang kapatawarang ito ay hindi ibinibigay sa mga makasalanang ayaw magsisi. Ang Kanyang puso ay laging nakaukol sa lahat ng tao, ngunit hindi Niya ipinipilit ang Kanyang mapagpatawad na biyaya sa sinuman. Sa sandaling lumapit sa Kanya ang nanginginig na makasalanan, inaamin ang kanyang pagkakasala at hinahatulan ang sarili bilang lubos na napahamak at hindi karapat-dapat, at sa gayon ay tumatayo sa lugar ng pagsisisi, ang Diyos ay nagsasalita ng kapayapaan sa pamamagitan ni Jesu-Cristo.

*"Ang makasalanang sumampalataya'y malaya,
Masasabing ang Tagapagligtas ay namatay para sa kanya,
Maituturo niya ang dugong pantubos,
At masasabing, Ito ang nagbigay sa akin ng kapayapaan sa
Diyos."*

Ang taong napatawad nang ganito ay tinatawagan namang magpatawad sa mga nagkakasala sa kanya. Ang panalanging, "Patawarin Mo kami sa aming mga utang, gaya ng

pagpapatawad namin sa mga may utang sa amin," ay hindi panalangin para sa labi ng isang makasalanang hindi pa ligtas. Ito ang daing ng isang alagad. Bagaman napatawad na magpakailanman, kailangan pa rin ng mananampalataya ang araw-araw na kapatawaran kapag, bilang isang anak ng Diyos na nagkakamali, ay napapalungkot niya ang Espiritu Santo sa pagpapahintulot ng anumang bagay na hindi banal sa kanyang buhay. Kaya't pinapayuhan siyang magpatawad gaya ng pagpapatawad sa kanya ng Diyos kay Cristo. Ang ayaw magpakita ng biyaya sa isang kapatid na nagkamali ay hindi makapapasok sa kagalakan ng sarili niyang kapatawaran mula sa Diyos.

Mahirap itong maunawaan ni Pedro, at tiyak na ganoon din ng ibang mga apostol. Bilang tagapagsalita nilang lahat, nagtanong si Pedro, "Panginoon, makailang ulit ba magkakasala sa akin ang aking kapatid, at patatawarin ko siya? Hanggang pitong ulit ba?" Para kay Pedro, ang pito ang bilang ng espirituwal at mahiwagang kasakdalan, ngunit gaano kahina ang pagkaunawa niya sa kasakdalan ng biyayang dapat makita sa anak ng bagong paglalang. Ang sagot ni Jesus ay hamon dahil sa lawak nito, sapagkat ipinakikita nito hindi lamang kung hanggang saan dapat ang ating pagpapatawad sa pakikitungo sa ating kapwa makasalanang, kundi tiyak na ipinahihiwatig din nito ang walang hanggang awa na ipinakikita sa atin ng Diyos na ating Ama. Sumagot Siya, "Hindi Ko sinasabi sa iyo, Hanggang pitong ulit; kundi Hanggang pitumpung ulit na pito" (Mateo 18:21-22). Ito ay mula sa salaysay na nasa Ebanghelyo ni Mateo, at kasunod nito agad ang talinghaga ng lingkod na walang awa na, bagaman siya mismo ay pinatawad, ay tumangingging magpakita ng awa sa kapwa niya lingkod at napabigay sa mga tagapagpahirap; sapagkat ang kapatawaran sa pamamahala sa

sambahayan ng Diyos ay maaaring bawiin kung ang pinatawad ay kumilos nang hindi karapat-dapat pagkatapos. Sa bagay na ito, ibang-iba ito sa walang hanggang kapatawaran.

Ibinibigay ni Mateo ang lawak ng kapatawaran, ngunit wala siyang sinasabi tungkol sa saloobin ng kapatid na nagkasala na tatanggap ng ganitong biyaya. Kapag binuksan natin ang Lucas 17:3-4, malalaman natin ang mga kondisyon kung kailan dapat ibigay ang kapatawarang ito. "Mag-ingat kayo sa inyong sarili: Kung magkasala sa iyo ang iyong kapatid, sawayin mo siya; at kung siya'y magsisi, patawarin mo siya. At kung pitong ulit sa isang araw siyang magkasala sa iyo, at pitong ulit sa isang araw siyang bumalik sa iyo, na nagsasabing, Nagsisisi ako; patatawarin mo siya." Hindi dapat ipagkamali ang pagpapatawad na Cristiano sa pagwawalang-bahala sa masama. Ang kapatid na nagkakasala ay dapat sawayin, at iyon ay para sa sarili niyang kabutihan. Nakasulat sa Kautusan, "Tunay na sasawayin mo ang iyong kapwa, at huwag mong hayaang magkasala siya" (Levitico 19:17). Maaaring mas madaling basta na lamang balewalain ang maling nagawa at huwag nang pansinin ang gumawa ng masama. Ngunit hindi ito ang paraan ng Diyos. Nais Niyang maging tagatulad sa Kanya ang Kanyang mga anak. Ipinadarama Niya sa kanila ang kanilang mga kasalanan, sa gayon ay sinisikap na gisingin ang budhi at lumikha ng pakiramdam ng pangangailangan; sapagkat hangga't hindi nila namamalayan ang kasalanan, hindi sila maghahangad ng kapatawaran, ni ng tunay na paghatol sa sarili.

Kapag hinarap na ng nagkasala ang kanyang kasalanan, idinagdag ni Jesus, "Kung siya'y magsisi, patawarin mo siya." Muli, hayaan ninyong idiin ko ang paulit-ulit nang lumitaw sa

pag-uusap na ito. Walang anumang karapat-dapat na gantimpala sa pagsisisi; ito ay simpleng pagkilala sa tunay na kalagayan. Hangga't binabalewala ito, hindi hihingi ng tawad ang nagkasala. Kapag tapat niyang hinarap ang mga bagay kung ano talaga ang mga ito at lumapit siyang ipinagtatapat ang kanyang kasalanan, dapat siyang patawarin.

Ngunit pansinin ang lawak ng lahat ng ito; halos nakagugulat kung gaano karaming ulit maaaring kailanganing ipakita ang ganitong biyaya. Mababasa natin sa talata 4, "At kung pitong ulit sa isang araw siyang magkasala sa iyo, at pitong ulit sa isang araw siyang bumalik sa iyo na nagsasabing, Nagsisisi ako; patatawarin mo siya." Kung tayo, sa kabila ng lahat ng ating sariling pagkamakasalanan at pagkukulang, ay dapat magpatawad nang ganito, gaano pa kaya kalawak ang biyayang hinihintay ng ating Diyos na ibuhos nang sagana sa mga lumalapit sa Kanya na nagsasabing, "Nagsisisi ako." Walang hangganan ang Kanyang awang nagpapanumbalik.

Hindi ba't tayong lahat ay nahihilig na limitahan Siya rito? Hindi ba't nasabi na natin sa ating puso, kung hindi man sa ating labi, 'Napakadalas ko nang nabigo. Napakadalas ko nang nagkasala. Nahihiya na akong lumapit muli sa Kanya para humingi ng tawad, gayong napatunayan ko nang hindi ako karapat-dapat sa Kanyang mapagmahal na kagandahang-loob noon.' Ngunit kung patutunayan mong karapat-dapat ka, hindi na biyaya ang Kanyang kapatawaran. Nagpapatawad Siya dahil sa pagiging karapat-dapat ni Cristo. Hinihintay lamang Niya ang Kanyang anak na nagkasala na magsabing, "Nagsisisi ako."

Ngunit kung gayon kadalas nating kailangang lumapit sa Kanya kapag namamalayan nating nailagay natin sa kahihyan ang Kanyang banal na Pangalan, gaano dapat kamapagbiyaya ang

pakikitungo natin sa iba. Kumbinsido ako na maraming mahal na anak ng Diyos ang kakaunti ang alam sa tunay na pakikisama sa Ama dahil lamang iniingatan nila sa alaala ang mga pagkakamaling ginawa sa kanila, totoo man o guni-guni lamang, na ayaw nilang patawarin. 'Naku,' sabi ng isa, 'kung alam mo lang kung gaano niya ako kalubhang sinaktan, hindi ka magtataka kung bakit hindi ko siya mapatawad. Kung hindi lang siya nagsalita nang ganoon kasama tungkol sa akin o kumilos nang ganoon kasama, madali sanang magpatawad; pero napakabigat ng kasalanan niya.' Anong kakatwang kalokohan ito para sabihin ng isang anak ng biyaya! Aba, kung hindi ka ginawan ng mali, wala nang dahilan para magpatawad. Dahil nga nagkasala sila sa iyo kaya ka tinatawagang ipakita ang biyaya ng Diyos sa nagkasala.

Ngunit marahil mas dapat nating isipin ang kabilang panig ng usaping ito. Ako ba ang gumawa ng mali? At ayaw ko bang magsisi? Kung gayon, wala akong karapatang umasa ng kapatawaran, at ang aking Ama Mismo ay hindi magbibigay nito hanggang masabi ko mula sa puso, "Nagsisisi ako." Hindi lamang iyon, ang mismong mga handog ko ay nadungisan nang gayon kaya hindi matanggap ng Diyos ang aking mga pagtatangkang sumamba at magpuri hangga't hindi ako nagsisisi. Sinabi ng Tagapagligtas, "Kaya kung dinadala mo ang iyong handog sa dambana, at doo'y naalala mong may sama ng loob sa iyo ang iyong kapatid, iwan mo roon ang iyong handog sa harap ng dambana, at umalis ka; makipagkasundo ka muna sa iyong kapatid, at saka ka bumalik at ihandog ang iyong handog" (Mateo 5:23-24). Ito ay isang nananatiling prinsipyo na lumalampas sa lahat ng panahon. Gayunma'y gaano kadalas itong binabalewala.

Sa maraming kapulungan ng mga banal ng Diyos, may mga kapatid na lalaki, at mga kapatid na babae rin, na ilang taon nang hindi nagkikibuan. Nakalilimutan nilang ang kasalanan ay hindi kailanman namamatay sa katandaan, kaya sinisikap nilang balewalain ang mga pagkakamaling ginawa maraming taon na ang nakararaan, at ipagmatuwid ang sarili sa isang saloobing hindi katulad ni Cristo sa isa't isa. Habang hindi ipinagtatapat ang mga kasalanan at pagkukulang sa isa't isa at sa Diyos, naghahandog sila ng ibang apoy sa Kanyang dambana at inaakalang tinatanggap Niya ang perang ibinibigay nila na sinasabing para sa Kanyang gawain at ang pagsambang iniaalay nila sa Kanyang bahay.

Ngunit hindi Niya ito tatanggapin. Para sa Kanya, kasuklam-suklam ang lahat ng ito. Ang Kanyang mga mata ay napakadalisay para tumingin sa kasamaan. Siya'y pababanalin sa mga lumalapit sa Kanya. Sinasabi Niya, "Humayo kayo, at alamin ninyo kung ano ang kahulugan nito, Awa ang ibig Ko, at hindi hain." Kapag naituwid na ang mga mali, kapag naipagtatapat na ang mga kasalanan, kapag ang mga luha ng pagsisisi ang pumalit sa pormal na paglilingkod sa labi, tatanggapin Niya ang mga handog na dinadala sa Kanyang dambana at magbibigay ng "ganda kapalit ng abo, at ng langis ng kagalakan kapalit ng pagdadalamhati, at ng damit ng papuri kapalit ng diwa ng kabigatan."

Pinag-uusapan natin ang pangangailangan ng muling pagbabangon, umaawit tayo tungkol sa muling pagbabangon, nananalangin tayo para sa muling pagbabangon; ngunit ang langit sa ibabaw ng ating ulo ay tila tanso. Maaari tayong magkaroon ng muling pagbabangon at pagpapala bukas kung

handa tayong magbayad ng halaga. "Kaya magsikap ka, at magsisi."

Isa pang praktikal na halimbawa, isang tunay na tunay na salaysay na ikinuwento sa akin ng mga nakakita at nakarinig mismo na nakibahagi sa muling pagbabangong ilalarawan, ang marahil ay magpapaliwanag nito nang mas malinaw kaysa sa iba pang pagtatangkang magturo. Sa isang komunidad na hindi ko na papangalanan, nagkaroon ng mahabang panahon ng espirituwal na taggutom at tagtuyot. Maraming taon bago iyon, isang iglesya ang isinilang doon sa panahon ng isang malaking paggising, nang ang Espiritu ng Diyos ay kumilos nang makapangyarihan at daan-daan ang naakay sa pagsisisi at nakasumpong ng kapayapaan sa Diyos. Pinagbuklod ng pag-ibig ng Espiritu, sila'y naging isang kapulungang nagpapatotoo na ang patotoo ay nagbunga nang sagana sa buong lalawigan. May mga misyonerong lumabas mula sa kanilang gitna na may pusong nag-aalab at dilang parang apoy upang dalhin ang Ebanghelyo sa mga kalapit na rehiyon at maging sa malalayong lupain.

Ngunit matagal nang nakaraan ang lahat ng ito. Isang panahon ng panlalamig at kawalan ng kapangyarihan ang sumunod sa init ng mga unang araw, at bagaman ang mga tao ring iyon ay nagtitipon para sa mga regular na ipinapahayag na pulong, ang lahat ay pormal at walang buhay, maliban sa isang maliit na grupong nagdadalamhati sa bumagsak na kalagayan ng iglesya na paminsan-minsang nagtitipon upang tumangis sa harap ng Diyos at makiusap sa Kanya na paginhawahin ang Kanyang nauuhaw na mana. Tiyak na bilang sagot sa kanilang mga panalangin kaya dalawang tapat na lingkod ng Diyos ang dumating sa kanila para sa tinatawag na "mga pulong ng

muling pagbabangon," bagaman di nagtagal ay naging maliwanag na ang tunay na diwa ng muling pagbabangon ay lantarang wala roon. Gayunpaman, sa loob ng tatlong linggo ay dinagsa ng mga tao ang pinakamalaking gusaling makukuha, kung saan masigla ang awitan at malinaw at nakakukumbinsi ang pangangaral. Gayunma'y walang makikitang nanampalataya, kahit nakiusap ang mga ebanghelista sa mga tao na makipagkasundo sa Diyos at buong katapatang nagsikap na akayin ang mga napahamak kay Cristo.

Sa wakas, dahil nabibigatan ang kalooban sa kalagayang tila hindi maipaliwanag, ipinahayag na pansamantalang wala nang pangangaral, kundi sa halip ay isang araw ng pag-aayuno at pananalangin, na susundan pa ng iba kung kinakailangan hanggang ang Diyos Mismo ang maghayag ng mga hadlang at mag-alis sa mga ito.

Imposibleng ilarawan ang nangyari sa araw na iyon ng paghihintay sa Diyos. Marami ang personal na pagtatapat at pagdaing sa Kanya na ilantad ang Kanyang bisig sa pagpapanumbalik ng mga banal na tumalikod at sa paggising ng mga wala kay Cristo. Sa pulong nang gabi, punung-puno ang gusali, ngunit walang mensahe. Isa-isang nanalangin ang mga tao, ang ilan ay may matinding hrap ng kalooban, na pumasok sana ang Diyos. Biglang naputol ang isang sandali ng taimtim na katahimikan ng malakas na paghikbi, at isang malakas na lalaki, isa sa matatanda ng iglesia, ang tumayo. "Mga kapatid," sigaw niya, "ako ang humahadlang sa pagpapala. Ako ang batong katitisan sa komunidad na ito." Pagkatapos ay hayagan niyang ipinagtapat na maraming taon na niyang kinikimkim sa puso ang sama ng loob at pagkapoot sa isang kapwa niya matanda na dati niyang matalik na kaibigan.

Nagkaroon sila ng alitan tungkol sa hangganan ng lupa kung saan sinabi niyang dinaya siya ng ilang talampakan ng lupa. Ang pagtatalo ay nagpalala ng kapaitan. Ilang buwan nagpatuloy ang alitan, at nang sa wakas ay naayos ang usapin sa korte, naiwan siyang may pusong puno ng pagkapoot sa kanyang kapatid.

Malalaki ang hakbang na tumawid siya sa harapan ng gusali at iniabot ang kanyang kamay sa lalaking ito na tumayo na rin, at sa gitna ng mga luha ay sinabi nitong siya ang may kasalanan at hindi ang isa. Magkasama silang pumunta sa paanan ng plataporma ng tagapagsalita at lumuhod, ipinagtatapat ang kanilang mga kasalanan at pinatatawad ang isa't isa.

Kamangha-mangha ang epekto nito sa napakaraming tao. Iyon ang pasimula ng isang makapangyarihang gawa ng biyaya sa bayang iyon, na ang mabubuting bunga ay kinilala sa loob ng maraming taon pagkatapos. Marami sa mga lubhang sinusumbatan ng budhi, ngunit natisod dahil sa hindi karapat-dapat na asal ng dalawang pinunong ito, ang di nagtagal ay sumama sa kanila sa harapan, at ang malaking bulwagan ay umalingawngaw sa mga daing ng mga nagsisisi at sa masasayang awit ng mga naakay na magalak sa kaligtasan ng Diyos. Sa dalawang matagal nang naging hadlang sa iba at ang buhay ay naging tigang at walang bunga ay dumating ang mga bagong karanasan ng pagpapanumbalik at pagiging kapaki-pakinabang nang manumbalik ang dati nilang espirituwal na sigla. Hindi ito kathang-isip na kuwento, at kumbinsido ako na sa maraming lugar ay magkakaroon ng katulad, o mas dakila pang pagpapala, kung may lubos na katapatan sa pakikitungo sa Diyos at sa isa't isa.

Madalas kong marinig na pinag-uusapan ang tanong, May posibilidad pa ba ng isa pang malaking muling pagbabangon sa buong mundo bago ang pagbabalik ng Panginoon? Iginiit ng ilan na masyado na tayong malapit sa wakas ng panahon para umasa ng ganoong bagay. Ang iba naman ay mas positibo ang pananaw, at sinasabing naaayon sa awa ng Diyos na magbigay ng isang huling makapangyarihang patotoo sa Kanyang biyaya bago ang pagdating ng ating Panginoong Jesu-Cristo at ang ating pagtitipon sa Kanya. Ngunit sa kabila ng lahat, hindi na natin kailangang pagtalunan ang mga katwiran para at laban sa isang muling pagbabangon sa buong mundo. Mas dapat nating pagmalasakitan ang muling pagbabangon sa sarili nating buhay, at sa ating mga lokal na kapulungan. At tiyak na hindi kailanman huli ang lahat para hanapin ito. Naghihintay ang Diyos na marinig ang daing ng mga pusong nagsisisi at magbigay ng masaganang ulan ng pagpapala kung saan kinikilala ang pangangailangan at may kahandaang sumunod sa Kanyang Salita.

Ang mga hadlang ay nasa panig nating lahat, hindi kailanman sa Kanya. Ang malaking problema ay napakadaya natin, napakakuntento sa sarili, at kakaunti ang pagkabahala tungkol sa tunay nating kalagayan sa Kanyang paningin. Hindi ba tayo lalapit sa Kanya bilang mga nagsisising nagsusumamo, na dumadaing kasama ng mang-aawit, "Hindi Mo ba kami bubuhayin muli, upang ang Iyong bayan ay magalak sa Iyo?" Kung magkagayon, kapag naitakwil na ang bawat kahina-hinalang bagay, kapag naipagtapat at nahatulan na ang bawat kilalang kasalanan, mapatutunayan natin ang katotohanan ng mga salitang, "Ang kagalakan ng Panginoon ang inyong lakas." At habang tayo'y nagagalak sa Kanya at Siya'y sa atin, maipagmamalaki natin sa iba ang Kanyang kagandahang-loob

at magkakaroon pa ng karagdagang kagalakan na maakay ang mga nangangailangang makasalanan sa Kanyang paanan.

"Saliksikin at suriin natin ang ating mga lakad, at manumbalik tayo sa Panginoon." Naghihintay Siyang maging mapagbiyaya. Ninanakawan natin Siya ng nararapat na sa Kanya kung may ipinagkakait tayong anuman. Sinabi Niya, "Dalhin ninyo ang buong ikapu sa kamalig, upang magkaroon ng pagkain sa Aking bahay, at subukin ninyo Ako ngayon sa bagay na ito, sabi ng Panginoon ng mga hukbo, kung hindi Ko bubuksan para sa inyo ang mga dungawan ng Langit, at ibuhos sa inyo ang pagpapala, na hindi kayo magkakaroon ng sapat na lugar upang tanggapin ito. At sasawayin Ko ang manlalamon alang-alang sa inyo, at hindi niya sisirain ang mga bunga ng inyong lupa; ni malalaglag man ang bunga ng inyong puno ng ubas bago ang panahon sa bukid, sabi ng Panginoon ng mga hukbo. At tatawagin kayong mapalad ng lahat ng bansa: sapagkat kayo'y magiging isang kaaya-ayang lupain, sabi ng Panginoon ng mga hukbo" (Malakias 3:10-12).

Ang matutupad nang literal para sa Israel, kapag sa wakas ay natugunan nila ang Kanyang mga kondisyon, ay maaari nating maranasan nang espirituwal sa kasalukuyan kung ibibigay natin sa Kanya ang lugar na nararapat sa Kanya at haharapin nang buong pasya ang bawat masamang bagay sa ating puso at buhay habang inihahayag ito sa atin ng Kanyang nagsasaliksik na liwanag.

Kabanata 14: Pagsisising Walang Pag-asa

Ang trahedya ni Judas ay walang alinlangang ang pinakamalungkot na kuwento ng kasalanan at pagtataksil ng tao na naitala kailanman. Halos hindi kapani-paniwala na ang isang tao ay mapabilang sa piniling grupo ng malalapit na kaibigan at mga alagad ni Jesus nang mahigit tatlong taon, nakikinig sa Kanyang pagtuturo, nakikita ang mga makapangyarihang gawang ginawa Niya, at napagmamasdan ang ganap at banal na kabanalan ng Kanyang buhay, at pagkatapos ay magiging Kanyang tagapagkanulo. Pero naroon ang tala sa Banal na Salita ng Diyos, at mananatili iyon magpakailanman: "Si Judas ay nahulog dahil sa pagsalangsang, upang pumunta sa kanyang sariling lugar" (Mga Gawa 1:25).

Wala tayong alam tungkol sa kanyang kabataan maliban na siya ay taga-Kerioth, sapagkat iyon talaga ang kahulugan ng Iscariote. Ang Kerioth ay isang lungsod sa Judea, kaya natututunan natin dito na hindi siya taga-Galilea gaya ng iba pa sa Labindalawa. Siya ay taga-Judea, at malamang ay may kaunting pinag-aralan at kapinuhan na higit kaysa sa grupo ng mga mangingisda at taganayon mula sa hilaga na, kasama niya, ang bumuo sa pangkat ng mga apostol. Gaya ng iba, ang una niyang hayag na pagsunod sa tawag ng Diyos ay ang pagtugon niya sa pangangaral ni Juan Bautista tungkol sa pagsisisi. Nang ang mga maniningil ng buwis at mga makasalanan ay kumilala sa katuwiran ng Diyos at nagpabautismo sa bautismo ni Juan, si Judas ay pumuwesto rin kasama nila. Siya rin ay lumusong sa makahulugang ilog ng paghatol at nagpasakop sa seremonyang nagpapakitang kinikilala niya ang sarili bilang makasalanang nagsisisi at ngayon ay naghihintay ng katubusan sa Israel.

Kung ano talaga ang nasa kaibuturan ng kanyang isip sa mahalagang sandaling ito ng kanyang buhay ay hindi natin masasabi, pero alam nating nagsimula siya bilang alagad ni Juan, sapagkat nang hilingin ni Pedro na magmungkahi sila ng papalit sa naiwang tungkulin ni Judas, ipinaalala niya sa kapwa niya mga alagad na, "sa mga lalaking ito na kasama namin sa buong panahong ang Panginoong Jesus ay pumapasok at lumalabas sa gitna namin, magmula sa bautismo ni Juan hanggang sa araw na Siya ay iniakyat mula sa amin, ay kailangang may isang italaga upang maging saksing kasama namin sa Kanyang muling pagkabuhay" (Mga Gawa 1:21-22). Ang malinaw na kahulugan nito ay si Judas mismo ay pumasa sa ganitong pamantayan at kilala na nila siya mula pa sa bautismo ni Juan hanggang sa kanyang kakila-kilabot na pagtalikod. Wala tayong detalye tungkol sa pagkatawag sa kanya bilang isa sa Labindalawa, pero ganoon din naman ang ilan pa sa grupo. Sa katunayan, sina Andres at Pedro, Juan at Santiago, Felipe at Nathanael, at si Mateo na maniningil ng buwis lamang ang may tuwirang ulat kung paano sila napabilang sa piniling grupo.

Mapapansin na sa mga listahan ng Labindalawa na ibinigay ng bawat isa sa mga Sinoptiko (Mateo 10:2-4; Marcos 3:14-19; Lucas 6:13-16) ang kanyang pangalan ang laging huli, at sa bawat pagkakataon ay itinuturo siya ng mga salitang, "na siya ring nagkanulo sa Kanya," o, gaya ng sabi ni Lucas, "na siya ring naging taksil." Napakakilabot na tawag na mananatili magpakailanman!

Tungkol naman sa pagtingin sa kanya ng iba bago nalaman ang kanyang kasamaan, sapat nang sabihin na siya ang ingat-yaman ng maliit na grupong ito ng mga naglalakbay na

mangangaral, na umaasa sa kagandahang-loob ng mga tumanggap sa kanilang mensahe para sa pang-araw-araw nilang pagkain. Siya ang "may hawak ng supot" at sinasabi ni Juan na siya ay "kumukuha ng inilalagay roon." Ipinahihiwatig ng mga salitang ito na kinukupitan niya ang bahagi ng pondong pinagsasaluhan nila. Pero pinagkakatiwalaan pa rin siya. Maging si Jesus, na hindi na nangangailangang may magpatotoo sa Kanya tungkol sa tao sapagkat alam Niya ang nasa loob ng tao, ay matiyagang nagtiis sa kanya sa loob ng mga taon ng kanyang paggawa ng masama, habang siya, gaya ni Gehazi, ay nag-aakalang naitatago niya ang kanyang mga bakas.

Hindi lamang siya ang tagahawak ng pera ng mga apostol, kundi may marangal din siyang tungkulin bilang tagapamahagi ng limos. Siya ang itinalagang mag-abot ng tulong sa mga mahihirap. Noong kinain ni Jesus ang huling Paskuwa kasama ang Kanyang mga alagad at bumaling Siya kay Judas at sinabing, "Ang ginagawa mo, gawin mo nang madali," walang nakahalata kung ano talaga ang tinutukoy Niya. Nang lumabas ang taksil sa gabi, akala nila ay inutusan siya ng Panginoon na magbigay ng kung ano sa mga nangangailangan.

Kung gaano siya katapat nang humayo siya bilang isa sa Labindalawa, upang ipangaral na ang mga tao ay dapat magsisi at upang ihanda sila sa pagpapakita ng Hari, ay hindi natin masasabi at walang saysay ang manghula. Pero kasama siya ng iba nang buong galak nilang ipahayag, "Panginoon, pati ang mga demonyo ay napapasakop sa amin." Nag-alinlangan kaya siya o kinilabutan nang sabihin ng Guro na huwag silang magalak dahil dito, gaano man ito kahanga-hanga, kundi sa

halip ay magalak dahil ang kanilang mga pangalan ay nakasulat sa Langit?

Sina Thomas DeQuincey, Marie Corelli, at iba pang *literati* ay nagtangkang ipagtanggol si Judas at sinubukan pa ngang gawin siyang bayaning may mabuting hangarin pero nabigo. Umaabot pa sila sa pagpapahiwatig na ang pagkakanulo ay hindi naman talaga tahasang pagtataksil, kundi isang padalos-dalos pero may mabuting layuning pagsisikap ng isang taong masigla at praktikal na itulak si Jesus sa landas na para sa Kanya, ayon sa tapat na paniniwala ni Iscariote, pero dahil sa Kanyang kababaang-loob at pag-aatubili ay mabagal Niyang tinatahak. Ang ganitong pangangatwiran ay kahangalan at halos kalapastanganan na, sapagkat kinukwestiyon nito ang karunungan at pagsunod mismo ni Jesus, na laging kaluguran ng Ama at laging gumagawa ng mga bagay na nakalulugod sa Kanya.

Hindi kailanman nagkaroon si Judas ng tunay na pag-ibig kay Cristo. Malinaw na malinaw ito sa pangyayari tungkol sa sisidlang alabastro ng nardo. Para kay Maria, walang bagay na labis na mabuti para kay Jesus. Kaya kinuha niya ang kanyang kayamanan bilang babae, ang sisidlan ng mamahaling pabango, binasag ito at ibinuhos sa Kanyang ulo, para sa Kanyang paglilibing, gaya ng sinabi Niya bilang malalim na pagpapahalaga sa kanyang debosyon, na malamang ay natutunan niya habang nakaupo sa Kanyang paanan. Pero para kay Judas, at sa iba pang naimpluwensiyahan niya kahit papaano, ito ay lubos na pag-aaksaya. Malamig niyang kinuwenta na kung ipinagbili ang pabango ay aabot ito sa tatlong daang *denarii*, buong isang taong sahod ng isang sundalong Romano o ng karaniwang manggagawa. Tusong

ipinahiwatig niya na nasayang lamang ito kay Jesus samantalang nakapagpagaan sana ito ng maraming paghihirap ng tao kung ibinigay sa mga mahihirap. Pero binanggit lamang niya ang mga mahihirap upang pagtakpan ang kasakiman ng kanyang puso. Ang totoo, kinukuwenta niya kung paano sana niya magagamit ang ganoon kalaking halaga para sa sarili niyang kapakanan.

Ang ganitong tao ay naging madaling kasangkapan sa kamay ng mga tuso at tiwaling saserdote. Dahil sa kanyang kati sa salapi, naging madali para sa kanya ang pumayag na ipagbili ang Panginoon sa kanilang kamay sa halagang tatlumpung pirasong pilak. Naalala kaya niya ang hula ni Zacarias tungkol doon, o nabulag na ba siya at naging manhid na dahil sa kasakiman kaya nawala na sa kanyang alaala ang mga salita ng propeta, kung nalaman man niya ang mga iyon? Malamang ay hindi niya namamalayang tinutupad niya ang mga iyon, gaya rin ng pagtupad niya sa ilang hula sa mga Awit, lalo na ang, "Ang kumakain ng tinapay na kasalo Ko ay nagtaas ng kanyang sakong laban sa Akin."

Pansinin ang kanyang ganap na pagpipigil sa sarili at kung paanong hindi man lang nagbago ang kulay ng kanyang mukha nang magkakasama silang lahat sa hapag at sabihin ni Jesus na isa sa kanila ang magkakanulo sa Kanya. Malamig na nagtanong si Judas, "Ako ba?" at walang ipinakitang tanda ng nag-aakusang konsensiya. Kahit ang pagbanggit sa subo ng tinapay at ang biyayang nagtulak sa Panginoon na ibigay sa kanya ang pinakamagandang bahagi ay hindi pa rin siya natinag. Tumayo siya mula sa piging na iyon ng pag-ibig at lumabas—at gabi noon. Hindi lamang gabi sa karaniwang kahulugan, kundi madilim, napakadilim na gabi sa kanyang kaluluwa, na hindi na

magliliwanag magpakailanman. Tinalikuran na niya magpakailanman ang liwanag. Tiyak nang pumasok sa kanya si Satanas. Nasa ilalim na siya ng kapangyarihan ng espiritung masiglang gumagawa sa mga anak ng pagsuway. Puno ng kahulugan ang mga salita ni Cristo, "Hindi ba't Ako ang pumili sa inyong labindalawa, at ang isa sa inyo ay diyablo?"

Waring kung paanong ang isang tao ay maaaring isuko ang sarili sa Diyos at sa gayon ay mapuspos at mapamahalaan ng Espiritu Santo, gayundin ang isang tao ay maaaring isuko ang sarili sa kapangyarihan ng kadiliman at mapamahalaan mismo ni Satanas. Ganoon ang nangyari kay Judas. Anumang pag-aalinlangan ng konsensiya na naranasan niya noon ay tapos na ngayon. Anumang magiliw na pagtingin kay Jesus na minsang naghari sa kanyang dibdib ay nasakal na magpakailanman. Anumang lambot ng puso na naranasan niya noon ay naging kasintigas na ngayon ng batong gilingan sa ilalim. Naipagbili na siya sa kasalanan sa pinakabuong kahulugan. Para sa kanya, wala nang pag-atras hanggang sa maisagawa ang kanyang masamang balak sa lahat ng kakila-kilabot na detalye nito. Ang pagtanggap ng salapi mula sa mga tusong saserdote, ang pag-akay sa mga mang-uumog patungo sa lilim ng Getsemani, ang kawalang-hiyang nagtulak sa kanyang matapang na lumapit at sumigaw ng, "Magandang gabi, Guro!" habang idinidikit ang isang mapagkunwaring halik sa Kanyang pisngi—lahat ng ito ay nagsasabi ng isang konsensiyang manhid na at isang pusong tumigas na parang bato sa kasamaan.

Pero kahit para kay Judas ay dumating din sa wakas ang paggising. Nang makita niya kung gaano kaamo ang Tagapagligtas na nagpaubaya sa kanilang pagmamalupit at paghatol sa Kanya, naantig ang kanyang damdamin, at

bagaman walang pagbaling sa Diyos, pinagsisihan niya ang kanyang kakila-kilabot na pagkakamali. Wala nang mas mabuting paraan kundi hayaang si Mateo mismo ang magkuwento:

"Nang magkagayon si Judas, na nagkanulo sa Kanya, nang makita niyang Siya ay hinatulan, ay nagsisi, at ibinalik ang tatlumpung pirasong pilak sa mga punong saserdote at matatanda, na sinasabi, Nagkasala ako, sapagkat ipinagkanulo ko ang walang salang dugo. Ngunit sinabi nila, Ano sa amin iyan? Ikaw ang bahala riyan. At inihagis niya ang mga pirasong pilak sa templo, at umalis, at yumaon at nagbigti. At kinuha ng mga punong saserdote ang mga pirasong pilak, at sinabi, Hindi matuwid na ilagay ang mga ito sa kabang-yaman, sapagkat halaga ito ng dugo. At sila'y nagsanggunian, at ibinili ng mga ito ang bukid ng magpapalayok, upang paglibingan ng mga dayuhan. Kaya't ang bukid na iyon ay tinawag na, Ang bukid ng dugo, hanggang sa araw na ito."

Dahil nagsisi si Judas, hindi ba siya pinatawad at hindi ba siya magkakaroon din sa huli ng lugar kasama ng mga pinagpala, kahit sa kanyang kawalan ng pag-asa ay nauwi siya sa libingan ng nagpakamatay? Ang mismong mga salita ng ating Panginoon ang hindi pumapayag sa ganitong konklusyon. Sinabi Niya, nang banggitin Niya si Judas, "Mabuti pa sa taong iyon kung hindi na siya ipinanganak." Inaalis nito ang anumang posibilidad ng kaligtasan para sa kanya sa kabilang buhay; sapagkat, sa kabila ng bigat ng kanyang kasalanan, kung makakamtan man niya ang mga kagalakan ng paraiso, mabuti pa rin sana sa kanya ang ipinanganak.

Ang totoo, ang Espiritu Santo, na pumipili ng Kanyang mga salita nang may banal na pagkamaingat, ay gumamit dito ng

ibang-ibang salita para sa pagsisisi kaysa sa pinag-aaralan natin. Hindi ito *metanoia* kundi *metamellomai*—hindi pagbabago ng isip na may kasamang bagong saloobin tungkol sa kasalanan, sa sarili at sa Diyos, kundi "magmalasakit pagkatapos," ibig sabihin, manghinayang o makonsensiya. Libu-libong bilanggo, na nagkasala ng pinakamabibigat na krimen, ang nagsisisi sa ganitong mababang kahulugan. Malaki ang ibibigay nila kung hindi lamang sana nila nagawa ang mga pagkakasalang ngayon ay pinagbabayaran nila ayon sa batas, pero hindi pa sila kailanman lumuhod sa Diyos ni nagtapat sa Kanya ng kanilang kasalanan. Ganoon din si Judas. Inamin niya ang kanyang kahangalan at kasamaan sa mga manhid na saserdote na pakutyang sumagot, "Ano sa amin iyan? Ikaw ang bahala riyan," at pagkatapos ay napakaselan pa kung paano gagamitin ang "maruming salapi" na inihagis sa kanilang paanan. Pero pumasok si Judas sa walang hanggan nang walang kahit isang salita sa Diyos tungkol sa kanyang kasalanan o kahit isang patunay ng pagsisising tungo sa buhay.

Ang pagkakonsensiya ay hindi pagsisisi sa harap ng Diyos. Hindi ito nagdadala ng patawad, ng kapatawaran ng mga kasalanan. Ito ay kakila-kilabot na bunga lamang ng patuloy na pagtanggì sa Salita ng Panginoon, na, habang iniwan ang kaluluwa sa matinding dalamhati dahil sa mga pagkakataong nawala na magpakailanman at sa biyayang hinamak, ay hindi nagbabago ng konsensiya kundi iniwan itong hindi nalinis magpakailanman. Dito nagiging napakahalaga para sa atin ang kasaysayan ni Judas. Ito ang mismong babala ng Diyos sa lahat ng nakikipaglaro sa Kanyang katotohanan at biyaya. Nakamamatay ang paglalaro sa banal na kapahayagan. Ang masasama nitong epekto ay mananatili magpakailanman.

May isang malambot at maluwag na pilosopiya, na uso sa ating panahon, na nagbibigay sa mga tao ng pag-asa ng isang nakalilinis na pagsisisi pagkatapos ng kamatayan, anuman ang kanilang kalagayan sa pagtatapos ng kanilang buhay. Pero ang kaso ni Judas ang sagot na "hindi" sa lahat ng ito. Wala ni isa man sa mga narinig niya mula sa mga labi ng Anak ng Diyos sa mga taon ng malapit nilang pagsasama ang nagbigay sa nagsisising taksil ng kahit isang sinag ng pag-asa nang sa wakas ay nagsimula niyang maunawaan ang kaunti sa kakila-kilabot na kasamaang nagawa niya. Sa kanyang nakapanlulumong kawalan ng pag-asa, hindi siya bumaling sa Diyos, kundi lalo pa siyang lumayo sa Kanya, at nagmadaling umalis sa sanlibutan bilang isang pumatay sa sarili.

May ilang nag-aakalang may nakita silang hindi pagkakatatugma sa ulat ni Mateo tungkol sa kanyang kamatayan at sa sinabi ni Pedro sa Silid sa Itaas. Pero madaling pagtagpiin ang dalawang talata. Nagbigti si Judas, malamang sa mismong lupang binili ng mga saserdote sa halagang tatlung pirasong pilak. Habang nakabitin sa isang puno, malamang ay nabali ang sangang tinalian ng lubid at bumagsak siya sa lupa, at pumutok ang kanyang tiyan, kaya "lumuwa ang lahat ng kanyang bituka." Madaling ilarawan sa isip ang kakila-kilabot na eksena.

Napakalungkot na wakas ng buhay ng isang napabilang sa Labindalawa, at napakakilabot na pasimula ng walang katapusang walang hanggan ng kapighatian! Nasa isang lugar si Judas ngayon. Patuloy siyang iiral sa lahat ng panahon. At hindi na niya kailanman maaalis sa kanyang paningin ang mukha ng Isang ipinagkanulo niya at ang krus na kinamatayan Niya. Pero hindi lilinisin ng alaala ang kanyang kaluluwa. Bagaman biktima siya ng pagkakonsensiyang lalong titindi habang lumilipas ang

mga panahon, ang kanyang pagsisisi ay laging walang pag-asa sapagkat nakasalalay ito, hindi sa pagkadama ng kasamaang ginawa niya laban sa Diyos, kundi sa kahabag-habag na kalagayang kinasadlakan niya dahil sa kanyang napakalaking kahangalan. Isinulat ni Byron:

*"May mga lagalag sa dagat ng walang hanggan,
Na ang bangka'y patuloy na tinatangay,
At hindi kailanman makadadaong."*

Si Judas, hindi ang Iscariote, ay naglarawan sa ganitong mga tao bilang "mga bituing lagalag, na para sa kanila ay nakalaan ang kadiliman ng dilim magpakailanman" (Judas 13). Ang mga tumatangging bumaling sa Diyos sa pagsisisi habang malayang iniaalok ang biyaya ay nakatakdang magsisi kapag naglaho na ang lahat ng pag-asa at sila ay magiging gaya ng mga bituing walang hanggang lumabas sa kanilang landas. Nilikha upang umikot sa Araw ng Katuwiran, lumihis sila sa landas ng sariling kalooban, at sa kabila ng lahat ng humihilang kapangyarihan ng pag-ibig ni Cristo, ay lulubog nang palalim nang palalim sa kadilimang nasa labas, patuloy na tinatangay, palayo nang palayo sa Isang hinamak nila at ang awa ay tinanggihan nila. Nakakatakot na larawan ito, at sinadya ng Diyos na maging ganito, sapagkat ayaw Niyang may sinumang makipaglaro sa kasalanan. Nais Niyang ang lahat ay bumaling sa Kanya at mabuhay.

Ibinabalik tayo nito sa nakita natin noon, na ang ugali ay may hilig na maging permanente. Nasasanay ang mga tao sa ilang landas kaya nawawalan na sila ng anumang pagnanais na magbago, kahit alam nilang ang kanilang pamumuhay ay nagdudulot ng paghihirap at kapighatian. Ang Impiyerno

mismo ay walang iba kundi ang kalagayang pinili ng mga tao para sa kanilang sarili na sa huli ay ginawang permanente. Sa sarili nilang kagustuhan ay ginagawa nila ang kanilang sarili na hindi karapat-dapat sa pakikisama ng mga mabuti at pinagpala. Bukod dito, tinatanggihan nila ang pagkakataong mabigyan ng bagong buhay at kalikasan sa pamamagitan ng ikalawang kapanganakan na gagawa sana sa kanila na angkop sa Diyos upang maging panatag sila sa Kanyang piling. Kaya walang nasa harap nila kundi ang "walang hanggang pagkapahamak na malayo sa harapan ng Panginoon, at sa kaluwalhatian ng Kanyang kapangyarihan; kapag Siya ay dumating upang luwalhatiin sa Kanyang mga banal, at upang hangaan ng lahat ng nananampalataya (sapagkat pinaniwalaan ang aming patotoo sa inyo) sa araw na iyon" (2 Tesalonica 1:9-10).

Totoo na ang Diyos ay pag-ibig, at hindi Niya nais ang kamatayan ng makasalanang, kundi ang lahat ay bumaling sa Kanya at mabuhay. Totoo rin na Siya ay liwanag; at ang kasalanang hindi hinatulan at hindi ipinagtapat ay hindi makatatagal sa ningning ng Kanyang kaluwalhatian, kundi kailangang hanapin ang sarili nitong madilim na kalagayan. Tungkol sa mga napahamak ay nasusulat, "Ang mga ito ay mapupunta sa walang hanggang kaparusahan." Ipinahihiwatig nito, sa isang diwa, na may kusang-loob sa kanilang bahagi. Hindi angkop na manatili sa liwanag, gaya ng mga paniki at iba pang nilalang ng gabi, naghahanap sila, gaya ng di-sumasampalatayang si Altamont, ng mapagtataguan mula sa Diyos. Siya ang iniulat na sumigaw nang mamamatay na, "O, Ikaw na nilapastangan pero mapagparayang Diyos! Ang Impiyerno mismo ay magiging kanlungan kung itatago ako nito mula sa Iyong mukha." Maaaring magkasala ang tao hanggang, gaya ng angkop na pagkakasabi ni Whittier, sila ay "mawalan

ng kalooban na bumalik." Para sa kanila ay maaaring may walang katapusang pagkakonsensiya, pero walang tunay na pagsisisi sa harap ng Diyos, kaya walang pag-asa magpakailanman.

Kabanata 15: Pagsisisi ng Isang Buong Lungsod

Bagaman ang pagsisisi ay malinaw na gawain ng bawat isa, mayroon tayo sa Salita ng Diyos, gaya ng nakita na natin, ng mga iglesyang tinatawagang magsisi, at natututunan natin mula sa mga salita ng ating Panginoon, sa Mateo 12:41 at Lucas 11:32, ang tungkol sa pagsisisi ng isang lungsod: "Ang mga taga-Nineve ay titindig sa paghuhukom kasama ng lahing ito, at hahatulan ito; sapagkat sila'y nagsisi sa pangangaral ni Jonas; at, narito, ang isang higit pa kay Jonas ay narito."

Napakamakahulugan nito, lalo na kung iisipin ang pagkabigo ng mga lungsod na pinaggawan ni Cristo ng karamihan sa Kanyang mga kahanga-hangang himala na bumaling sa Diyos. "Kung," sabi Niya, "ang mga makapangyarihang gawang ginawa sa inyo ay ginawa sa Tiro at Sidon, matagal na sana silang nagsisi na nakasako at nakaabo." Isa ito sa mga talatang nagdulot ng matinding pagkabalisa at lubos na pagkalito sa sensitibong kaluluwa ni Charlotte Bronte at ng kanyang mga mahuhusay na kapatid na babae. Kung magsisisi pala ang Tiro at Sidon sa ganoong kalagayan, bakit hindi sila binigyan ng mapagmahal na Diyos ng ganoon ding patotoo upang sila ay naligtas sana sa pagkawasak? Ang isang sagot siyempre ay, ang mga lalaki at babae ng mga sinaunang lungsod na ito ay hahatulan sa huli dahil lamang sa pagtanggì sa liwanag na mayroon sila, at hindi batay sa kaalamang wala sa kanila.

Pero mula sa mga Kasulatang ito ay natututunan natin na ang isang lungsod sa paningin ng Diyos ay may pananagutan, at pinananagot Niya ito na sundin ang Kanyang salita at lumakad sa Kanyang katotohanan. Nagbubunga ito ng tanong kung

hanggang saan dapat makialam ang mga lingkod ni Cristo sa mga kasalanan ng mga lungsod na kanilang pinaglilingkuran, at hanggang saan nila dapat itaas ang kanilang tinig laban sa mga kasamaan ng panahon, kapag pinahihintulutan ng mga nasa kapangyarihan. Maraming mangangaral ang naninindigan na ang lingkod ng Diyos ay dapat lubos na manatili sa pagpapaliwanag ng Ebanghelyo at sa pagtawag sa bawat makasalanan na magsisi. Haharapin daw ng Panginoon ang kasamaan sa lipunan sa sarili Niyang paraan at panahon, at mas mabuti raw na huwag nang pansinin ng mga pastor at ebanghelista ang hindi nila sakop o hindi nila kayang ituwid.

Gayunman, walang alinlangang tinatakan ng Diyos sa kahanga-hangang paraan ang mga pagsisikap ng ilan sa Kanyang mga pinarangalang lingkod na sa kanilang panahon at salinlahi ay nakipaglaban sa nakaugat na kasamaan sa mga gawain ng lungsod at ng bansa. Isipin ang impluwensiyang naidulot para sa katuwiran ni Savonarola sa Florence, ni Calvin sa Geneva, ni Luther sa Erfurt, ni Knox sa Edinburgh, ni Wesley sa London at sa buong Inglatera, at ng napakaraming kagaya nila na walang takot na sumigaw laban sa mga kasamaan ng panahong kanilang kinabuhayan. Nasusulat, "Ang masama ay tumatakas kahit walang humahabol." Pero ang ating sariling si Dr. Charles H. Parkhurst, na ang pangalan ay kinatatakutan ng mga kasalanang may pribilehiyo, ay angkop na nagsabi, "Pero mas mabilis silang tumakbo kapag hinahabol na sila ng mga matuwid."

Ang mga propeta noong una ay itinalaga ng Diyos sa mga lungsod at mga bayan at mga bansa upang panagutin sila sa kanilang paggawa ng masama at upang tawagin silang maghanda sa pagharap sa kanilang Diyos. Ang Tagapagligtas,

gaya ng napansin natin, ay humarap sa mga lungsod bilang lungsod, at wala nang mas nakakaantig kaysa sa Kanyang panaghoy sa hindi nagsisising Jerusalem: "At nang Siya ay malapit na, natanaw Niya ang lungsod, at iniyakan ito, na sinasabi, Kung nalaman mo sana, ikaw nga, kahit sa araw mong ito, ang mga bagay na ukol sa iyong kapayapaan! ngunit ngayon ay nakatago ang mga ito sa iyong mga mata. Sapagkat darating sa iyo ang mga araw, na ang iyong mga kaaway ay maglalagay ng bakod sa palibot mo, at kukubkubin ka, at gigipitin ka sa bawat panig, at ibabagsak ka hanggang sa lupa, pati ang iyong mga anak na nasa loob mo; at hindi sila mag-iiwan sa iyo ng isang bato sa ibabaw ng kapwa bato; sapagkat hindi mo nakilala ang panahon ng pagdalaw sa iyo" (Lucas 19:41-44).

Iugnay dito ang Kanyang maalab na daing na nakatala sa Mateo 23:37-39: "O Jerusalem, Jerusalem, ikaw na pumapatay sa mga propeta, at bumabato sa mga isinusugo sa iyo, gaano kadalas Kong ninais na tipunin ang iyong mga anak, gaya ng pagtitipon ng inahing manok sa kanyang mga sisiw sa ilalim ng kanyang mga pakpak, at ayaw ninyo! Narito, ang inyong bahay ay iniwan sa inyong wasak. Sapagkat sinasabi Ko sa inyo, Hindi na ninyo Ako makikita mula ngayon, hanggang sa sabihin ninyo, Mapalad ang dumarating sa pangalan ng Panginoon." Tiyak na walang makababasa ng ganitong mga talata nang hindi kinikilala ang malasakit ni Jesus sa buong bayan. Nananabik Siya sa mga tao, hindi lamang bilang mga indibiduwal na nangangailangan ng personal na kaligtasan, kundi bilang mga pamayanan na pagpapalain sa lupa kung makikinig lamang sila sa Salita ng Diyos at magsisisi.

Para sa marami sa atin, ang kuwento ng pagsisisi ng Nineve ay mas kahanga-hanga pa kaysa sa himala ni Jonas at ng halimaw sa dagat. Tinututulan ng mga tao ang huli dahil wala raw

katulad ito saanman at labag sa karaniwang kaalaman ng tao kaya hindi kapani-paniwala. Pero saan pa sa buong kasaysayan ng tao natin makikita ang isang malaki, walang-Diyos at mahilig sa kalayawang lungsod na napaluhod gaya ng nangyari sa Nineve? Kung hindi ito nakasulat sa Salita ng Diyos at hindi tiyak na pinatunayan ng ating Panginoon mismo (gaya rin ng naranasan ni Jonas) ay baka mag-atubili tayong paniwalaan ito. Pero narito ito, taimtim na nakatala sa mga pahina ng Banal na Kasulatan.

Ang isang malaking lungsod na may "isang daan at dalawampung libong tao na hindi makakilala ng kanilang kanang kamay sa kanilang kaliwa"—ibig sabihin, maliliit na bata—ay tiyak na may napakaraming nasa hustong gulang. Ang napakalaking karamihang ito ay nalulong sa kalapastanganan at kasamaang napakabigat kaya hindi na ito matiis ng Diyos at isinugo Niya ang Kanyang propeta upang ipahayag ang biglaang pagkawasak nito. Gaya ng sa mga lungsod sa kapatagan, na ang baho ay umabot hanggang Langit, buburahin Niya ang Nineve sa ibabaw ng lupa. Pero ang Salita ng Panginoon ay tumagos nang napakalinaw sa puso ng hari at ng kanyang mga tagapayo kaya hindi lamang sila mismo ang nagsisi, kundi tinawag pa nila ang lahat ng nasa lungsod na gawin din iyon. Walang kapantay ang naging bunga nito sa kasaysayan ng mga muling pagbabangon sa espiritu. Ang buong bayan ay nagpatirapa sa harap ng Panginoon na nakasako at nakaabo, tinatangisan ang kanilang mga kasalanan at humihingi ng awa. At dininig ng Diyos at nagpatawad—na labis na ikinainis ni Jonas, na mas nag-aalala sa sarili niyang reputasyon bilang propeta kaysa sa kaligtasan ng isang buong bayan.

Marahil ang pinakamalapit dito sa kasaysayan ng sanlibutan ay ang kuwento ni Savonarola at ng Florence, Italya. Ang maalab na monghe, na lubhang nabagabag dahil sa kahalayan, kalaswaan at walang-Diyos na karangyaan ng mga taga-Florence, ay bumatikos sa lungsod, nagbabala ng matinding paghatol mula sa Langit kung walang pagsisisi, at naantig ang buong bayan na halos parang iisang tao. Kinukuha ang kanyang mga mensahe karamihan mula sa huli at taimtim na aklat ng Biblia, nangaral siya ng mga pagpapaliwanag sa Apocalipsis sa Duomo buwan-buwan. Ang mga kakila-kilabot na larawan ng paghatol na inilalarawan doon ay ipinahayag niyang malapit nang matupad sa mga taga-Florence at sa buong Italya malibang magsisi ang mga tao at tumalikod sa kanilang tiwaling pamumuhay.

Ang mga maharlika, mangangalakal at manggagawa ay pareparehong nakadama ng kapangyarihan ng kanyang mga salita at sa kanyang panawagan ay dinala nila ang kanilang mga kayamanang ginto, alahas at mga likhang-sining at itinambak sa plaza sa kanyang paanan, upang ipagbili o ipamahagi para sa ikagiginhawa ng mga dukha at nangangailangan. Punung-puno ang mga simbahan ng mga nagsisising nagsusumamo, nagtatapat ng kanilang mga kasalanan at humihingi ng kapatawaran ng Diyos. Kahit sa isang panahon man lang, ang lungsod ay malaking bahagi ang nalinis mula sa kasamaan nito at natanto ng mga tao ang kanilang pananagutan na sikaping luwalhatiin ang Diyos sa kanilang buhay at sa kanilang kayamanan, sa halip na mamuhay sa mga pita at kalayawan sa lupa.

Totoo na sa huli ay sinunog si Savonarola sa tulos dahil sa pagkapoot ng tiwaling kaparian; sa ganoon ay nakibahagi

lamang siya sa bautismo ng kanyang Panginoon at sa Kanyang saro ng kapighatian. Walang alinlangang siya ang pinakakawangis ni Cristo sa kanyang salinlahi, at nagdusa siya gaya ng pagdurusa ng kanyang Guro sapagkat siya ay saksi sa katotohanan. Ang sarili niyang mga salita ay tunay na naging hula: "Ang buhay ng isang Cristiano ay ang paggawa ng mabuti at ang pagtitiis ng masama." Pagkalipas ng maraming siglo, ang iglesyang nag-utos ng kanyang pagkamartir ay pinarangalan siya bilang isa sa mga natatangi nitong apostol. Gaya ng Israel noong una, pinatay siya ng mga ama at ang mga anak ang nagtayo ng kanyang libingan. Ganyan palagi sa pabagu-bagong sanlibutang ito.

Ang panlabas na pagbabago ni Calvin sa Geneva ay isa pang malinaw na halimbawa ng kapangyarihan ng Salita—kapag tapat na ipinahahayag—na makaimpluwensiya sa buhay ng lungsod. Sa kasamaang-palad, maraming legalismong pang-Lumang Tipan ang kasama rito, at gaya ng karamihan sa mga taong talagang may nagawa, nakagawa si Calvin ng ilang napakalaking pagkakamali, gaya sa kaso ni Servetus, na hindi kailanman pinatawad ng sanlibutan sa kanya. Pero ang kanyang impluwensiya sa kabuuan ay nasa panig ng katuwiran at katotohanan, at dahil dito ay maaalala siya magpakailanman at magliliwanag na gaya ng mga bituin magpakailanman.

Sinabi ni Macaulay na iniligtas ng muling pagbabangong Wesleyano ang Inglatera mula sa mga lagim ng kaguluhan at rebolusyon. Gayunman, ang dakilang gawain ni Wesley ay ang pangangaral ng Ebanghelyo at ang pagtawag sa mga makasalanang magsisi. Niyanig ng mensaheng iyon ang London at ang iba pang malalaking lungsod ng Britanya hanggang sa kaibuturan nito, at kahit sa mga lugar na hindi ito

nauwi sa tunay na pagbabalik-loob sa Diyos, nahiya ang mga tao sa mga kasuklam-suklam na bagay na kanilang pinalampas sa iglesya at sa pamahalaan at humantong ito sa isang pambansang pagbabago na naging di-masukat na pagpapala sa milyon-milyon.

Ang malakas na panawagan ni Jonathan Edwards na magsisi at manampalataya sa Diyos ay mas malaki ang naging kahulugan sa batang bansang Amerika kaysa sa makukuwenta ngayon. Inilagay niya ang takot sa Panginoon sa puso ng mga tao at ito ang malaking humubog sa pagkatao ng mga nagtatag ng republika.

Pagkatapos ng kakila-kilabot na digmaan sa pagitan ng mga estado, narinig ang tinig ni D. L. Moody sa buong lupain, at sa ibayong dagat, gumigising, nagpapalakas ng loob, at nagdadala ng espirituwal na paglaya sa libu-libong nawalan ng lahat ng mahalaga sa kanilang buhay. Itinuring na pinakatanyag at pinakamahalagang mamamayan ng Chicago sa loob ng isang salinlahi, ang kanyang impluwensiya para sa kabutihan sa malaking lungsod na iyon ay talagang kahanga-hanga at, bagaman mahigit isa pang salinlahi na ang lumipas mula nang patahimikin ng kamatayan ang kanyang tinig, "siya, bagaman patay na, ay nagsasalita pa," at ang kanyang impluwensiya ay marahil mas malaki pa ngayon kaysa noong siya ay buhay. Ang paborito niyang talata ay, "Ang gumagawa ng kalooban ng Diyos ay nananatili magpakailanman," at mula nang siya ay mamatay ay lalong naging hayag ang katotohanan nito.

Pansinin nang mabuti na ang mga lalaking ito, at marami pang iba na ang pangalan ay maaaring idagdag sa maningning na listahang ito, ay gumawa ng kanilang makapangyarihang gawain, hindi sa pakikihalo sa mga away-pulitika, kundi sa

tapat na pangangaral ng Salita ng Diyos, walang takot at walang tigil na pagtuligsa sa kasalanan, pag-uutos sa mga tao na magsisi o humarap sa Langit sa paghatol, pagtataas kay Cristo Jesus bilang tanging Tagapagligtas at pinakamataas na halimbawa para sa lahat ng nagsasabing sumusunod sa Kanya, at paggigiit na ang mga panlabas na anyo at seremonya ay hindi kailanman makapagpapalubag sa Diyos na nasaktan. Kailangang may tunay na paghatol sa sarili, isang pagbaling sa Diyos mula sa mga diyus-diyosan upang lubos na paglingkuran Siya at hintayin ang Kanyang Anak mula sa Langit.

Ang ganitong pangangaral ay tiyak na nagbubunga ng pagbabago ng buhay at paglilinis ng ugnayan sa lipunan. Kapag naabot ang konsensiya at ang kalooban ay nabihag ng biyaya kaya bumabaling ang mga tao sa Panginoon at kumakapit sa Kanya nang buong puso, lahat ng iba pang kanais-nais na bunga ay agad na makikita.

Ang kailangan sa bawat lungsod ng bawat bansa ay, hindi lamang isang "new deal" o isang repormang pampulitika, kundi mga mangangaral ng katuwiran na magpapahayag ng Salita ng Diyos, sumisigaw ng, "Ganito ang sabi ng Panginoon," nang walang takot o pagkiling, tapat na hinaharap ang mga problema ng panahon sa liwanag ng krus ni Cristo.

Hangga't natatakot ang mga ministro na ilantad ang mga bisyo ng mayayaman dahil baka lumiit ang kanilang mga koleksiyon, o natatakot na sumigaw nang malakas at walang pinatatawad tungkol sa mga nakaugat na kasamaan gaya ng walang-awang pagsasamantala sa mga manggagawa, ang mga lagim ng prostitusyon, at ang mga kasuklam-suklam na negosyo ng alak, dahil baka masaktan nila ang ilan na marahil ay tuwiran o di-tuwirang kumikita mula sa mismong mga pinagmulang ito,

hahamakin lamang sila ng sanlibutan at ituturing sila kung ano talaga sila, mga sipsip na walang konsensiya na nagpapalakas sa mayayaman habang mapagmataas na nagkukunwaring tumutulong sa mahihirap para lamang sa panlabas na anyo.

Sa kabilang banda, ang klerigong mapanlinlang, na tahasang nagtataguyod ng mga walang-Diyos na pakana para sa pagbabago ng lipunan na, kung magtatagumpay, ay hahantong sa mismong pagkawasak ng iglesya ng Diyos, ay hindi na karapat-dapat kahit hamakin. Ang mga taong ito, kadalasan, ay hindi ligtas at ni hindi man lang nagkukunwaring ipinanganak na muli. Ang lugar nila, kung mayroon man, ay sa entablado ng mga lektyur, hindi sa pulpito na kanilang ibinababa sa kanilang mga pananalita. Isa sa mga nakagugulat na tanda ng ating panahon na sa maraming iglesya ang propagandang komunista at mga katulad na di-maka-Kasulatang plano para ibagsak ang kasalukuyang hindi kasiya-siyang kaayusan ng lipunan ay hindi lamang pinahihintulutan kundi pinapalakpakan pa. Gayunman, ang pilosopiyang ito ay hayag na kaaway ng Diyos at ng Kanyang Cristo, at ang mga iglesyang nag-aalaga sa mga kaaway na ito ng krus ay nagkakanlong sa kanilang dibdib ng mga ulupong na, kung hindi mahigpit na haharapin, ay tutuklaw sa kanila hanggang mamatay sa huli.

Ang tunay na Cristianismo ang pinakatapat na kaibigan na makikilala kailanman ng manggagawa. Naglalaan ito ng kaligayahan, hindi lamang sa buhay na ito, kundi sa buhay na darating. Iginagalang nito nang may kabanalan ang likas na karapatan ng lahat ng tao, pinapayuhan ang mayayaman na gamitin ang kanilang kayamanan para sa pagpapala ng kanilang kapwa at inaaakay ang mahihirap sa landas ng kasiyahan at kapayapaan. Ang Ebanghelyong tinanggap ang bumubuo ng

tanging tunay na kapatiran na nakita kailanman ng sanlibutan. Si Tolstoi, nang mabigo dahil nakita niyang walang kapangyarihan ang kanyang kaakit-akit na mga teorya na baguhin ang puso ng tao, ay malungkot na nagsabi, "Natuklasan ko na hindi kailanman magkakaroon ng kapatiran kung walang magkakapatid." Ito ang dakilang lihim na hindi pa natututunan ng marami sa ating mga repormador ng lipunan na walang Cristo. Kung matatanto lamang ito ng mga ministro saanman, titigil na sila sa pagsisikap na gumawa mula sa labas papasok, at agad na magsisimulang gumawa mula sa loob palabas. Hindi kailanman magkakaroon ng binagong lipunan kung walang mga binagong indibiduwal. Kaya idinidiin ng ating Panginoon ang kapanganakang mula sa Langit: "Malibang ang tao ay ipanganak na muli, hindi niya makikita [ni mapapasok] ang kaharian ng Diyos."

Ang Kahariang ito ay hindi, gaya ng nais ipapaniwala sa atin ng maraming lider ng relihiyon, isang huwarang kalagayan lamang ng lipunan ng tao. Ito ang kabuuan ng mga nagpakumbaba sa harap ng Diyos bilang mga makasalanang nagsisisi at tumanggap sa Panginoong Jesu-Cristo bilang kanilang sariling personal na Tagapagligtas: "Na ipinanganak na muli, hindi sa binhing nasisira, kundi sa hindi nasisira, sa pamamagitan ng Salita ng Diyos, na buhay at nananatili magpakailanman. Sapagkat ang lahat ng laman ay gaya ng damo, at ang lahat ng kaluwalhatian ng tao ay gaya ng bulaklak ng damo. Ang damo ay natutuyo, at ang bulaklak nito ay nalalagas: ngunit ang Salita ng Panginoon ay nananatili magpakailanman. At ito ang Salitang ipinangaral sa inyo sa pamamagitan ng Ebanghelyo" (1 Pedro 1:23-25).

Ipahayag muli ng lahat ng mangangaral na pinahiran ng Diyos ang tinawag ni Spurgeon na "ang tatlong R"—Ruin, Regeneration, at Redemption (Pagkapahamak, Muling Pagsilang, at Pagtubos), at maaasahan nating makita muli, hindi lamang ang mga indibiduwal, kundi ang buong mga pamayanan na madadala sa pagsisisi.

Para dito, kailangan nating bumalik sa ating mga Biblia at bumalik sa pagluhod. Ibalik ang mga pulong-panalangin sa mga iglesyang sa loob ng maraming taon ay wala nang sapat na espirituwal na alab upang mapanatili ang mga ito, at pinalitan na ng lahat ng uri ng libangan. Ibigay sa Salita ng Diyos ang nararapat nitong lugar, at tumigil na ang mga ministro at ang mga tao sa pagpuna at paghatol dito; sa halip, pag-aralan nila ito nang mabuti habang umaasa sa Espiritu Santo para sa banal na pagliliwanag. Sa liwanag ng Salitang iyon, mahigpit nating hatulan ang ating pamumuhay, iwaksi ang bawat kasamaang alam natin at ipagtapat ang ating nakaraang kasalanan at pagkukulang. Saka natin maaasahan na ang Diyos ay magiging mapagbiyaya, na pagkakalooban Niya ng pagsisising tungo sa buhay ang mga lungsod na matagal nang nalulong sa ating makabagong paganismo, at sa gayon ay muling magdadala ng mga panahon ng kaginhawahan mula sa harapan ng Panginoon.

Madilim ang mga araw. Kagyat ang pangangailangan. Namamatay ang mga tao sa paligid natin sa kanilang mga kasalanan. Ang Ebanghelyo pa rin ang kapangyarihan ng Diyos tungo sa kaligtasan. Ipangaral ito nang tapat, at gagawin nito ang kanyang gawain gaya noong una. Wala nang iba pang may ganoong nakaaakit na kapangyarihan o makaaantig nang ganoon kagiliw sa pagod na puso at nababagabag na kaluluwa

ng mga lalaki, babae at bata na bumubuo sa ating malalaki at walang-Diyos na lungsod, na ang nakapanghihilakbot na pangangailangan ay dapat maging hamon sa bawat mangangaral ng Salita.

Kabanata 16: Pangangaral na Nagbubunga ng Pagsisisi

Sa lahat ng naisulat ko, lubusan akong nabigo na maipahayag ang bumubukal sa aking kaluluwa kung may naiwan akong impresyon sa sinuman na para sa akin ang pagsisisi ay isang bagay na may karapat-dapat na gantimpala, na kailangang likhain ng tao sa sarili niyang pagsisikap bago siya maging karapat-dapat lumapit sa Diyos para maligtas. Sa kabilang banda, umaasa akong naging malinaw ako na gawa ng Espiritu Santo ang paglikha ng pagsisisi, at iyon ang umaakay sa sinumang kaluluwa na lumapit kay Cristo upang maligtas. Ang pananalitang ginamit ni Apostol Pablo para ilarawan ang buod ng kanyang pangangaral ay dapat na magpalinaw nito. Ipinahayag niya sa Judio at sa Gentil man ang pangangailangan ng “pagsisisi sa Diyos, at pananampalataya sa ating Panginoong Jesu-Cristo.”

Dahil ito ang kaayusan ng Diyos, nararapat na tayong mga nagsisikap na maghatid ng Ebanghelyo sa isang sanlibutang naliligaw ay magtanong kung anong uri ng pangangaral ang pinakamainam upang magbunga ng ganitong resulta. Sa madaling salita, anong klaseng mensahe ang kailangan upang madala sa pagsisisi ang mga nakikinig sa atin?

At sa pagsisikap na sagutin ang napakataamang tanong na ito, hayaan ninyong sabihin ko muna na hindi laging kailangang gamitin ang mismong salitang “pagsisisi” upang makamit ang napakakanais-nais na bungang ito. Sa maraming lugar, ikinabit ng mga tao sa mga salitang “magsisi” at “pagsisisi” ang mga kahulugang hindi talaga sa kanila. Kaya posibleng lubusan tayong hindi maunawaan ng mga nakikinig kung tahasan

nating sasabihin sa kanila na magsisi. Baka akalain nilang kailangan nilang likhain, sa sarili nilang pagsisikap, ang isang bagay na magbibigay sa kanila ng karapatang isiping naabot na nila ang kalagayang katanggap-tanggap sa Diyos. Hindi ito ang katotohanang inihahayag sa Kanyang Salita, gaya ng lubos na alam ng bawat mangangaral na tinuruan ng Biblia.

Ngunit sa kabilang banda, hindi rin matalinong maging sobrang maselan sa paggamit ng isang pananalitang nakita na nating lubos na naaayon sa Kasulatan, at ginamit mismo ng Espiritu Santo sa lahat ng panahon ng pakikitungo ng Diyos. Si Juan Bautista at ang ating Panginoon, ang Labindalawang Apostol at si Pablo, ay nangaral na ang mga tao ay dapat magsisi at gumawa ng mga gawang karapat-dapat sa pagsisisi; gayunman, sa walang pagkakataon ay pumasok dito ang kaisipang may anumang karapat-dapat na gantimpala sa bahagi ng tao. Maliwanag na noon ay hindi pa maling nagagamit ang salitang iyon, gaya ng naging pagkagamit dito mula noon. Ngunit anong pananalita ng Biblia ang hindi nabaluktot para sa kapakanan ng ilang huwad na sistema sa buong tinatawag na mga siglong Cristiano? Ang mga salitang gaya ng pagbabagong-buhay, pag-aaring-ganap, pagpapakabanal, oo, at maging ang mismong salitang kaligtasan, ay pawang malubhang naabuso, at ang mga aral na lubhang salungat sa Kasulatan ay itinayo sa mga ito. Itatapon na ba natin kung gayon ang mga salitang ito, o hindi ba mas mabuting sikapin nating ihayag ang mga ito sa tamang paraan, linawin ang kahulugan nito hangga't kaya natin, upang maiwasan ang maling mga konklusyon?

Kaya sa kasalukuyang usapin, ang hangad natin ay bunga. Paano pinakamabuting madadala ang mga tao na makita ang

kanilang kalagayang naliligaw, at sa gayon ay madama ang pangangailangan sa kaligtasang iniaalok ng Diyos nang walang bayad sa Kanyang pinagpalang Anak? Sa pagsisikap na mangaral upang mangyari ito, hindi naman tayo nakakulong sa iisang paraan ng paghahayag, bagaman ang mensahe ay dapat laging iisa. Iisa lamang ang lunas ng Diyos sa kalagayang naliligaw ng tao, at iyon ay ang Ebanghelyo ng Kanyang biyaya. Ngunit ang paraan ng paghahayag nito ay maaaring mag-iba ayon sa kalagayan at sa takbo ng isip ng mga taong kinakausap. Kaya naman si Pablo ay naging lahat ng bagay sa lahat ng tao, upang sa anumang paraan ay makapagligtas siya ng ilan. At kung susuriin nating mabuti ang iilang sermong nakatala sa aklat ng Mga Gawa, makikita natin kung gaano kaiba-iba ang pagpapahayag ng katotohanan sa iba't ibang pagkakataon.

Gayunman, sa isang bagay ay magkakatulad silang lahat: sa bawat pagkakataon ay itinaas si Cristo; ang Kanyang buhay, ang Kanyang kamatayan, ang Kanyang muling pagkabuhay, ang Kanyang maluwalhating personal na pagbabalik, at ang Kanyang kapangyarihang magligtas, ay malinaw na inihayag. Ang tanging eksepsiyon, sa unang tingin, ay ang sermon ni Pablo sa Burol ng Mars, sa Atenas. Ngunit dapat nating alalahanin na naputol siya ng isang nanunuyang karamihan bago pa siya nagkaroon ng pagkakataong matapos. Nagsimula siya sa isang lohikal at mahinahong pangangatwiran upang patunayan ang pagkakaisa ng Diyos at sa gayon ay idiin ang kasalanan ng pagsamba sa diyus-diyosan—sapagkat kinakausap niya ang isang bayang pagano upang makita nila ang kanilang kasalanan at kahangalan. Pagkatapos ay ipinahayag niya na ang Diyos, na sa Kanyang matiyagang biyaya ay pinalampas ang marami sa kanilang nakaraang kamangmangan, “ngayon ay nag-uutos sa lahat ng tao

saanmang dako na magsisi: sapagkat nagtakda Siya ng isang araw na hahatulan Niya ang sanlibutan sa katuwiran, sa pamamagitan ng Taong Kanyang itinalaga; na binigyan Niya ng katiyakan ang lahat ng tao, nang Siya ay Kanyang buhayang muli mula sa mga patay” (Mga Gawa 17:30-31). Handa na sana siyang magsabi pa sa kanila tungkol sa Panginoong Jesus at ipakita kung paanong itinalaga Siya ng Diyos bilang ang tangi at nag-iisang Tagapagligtas. “At nang marinig nila ang tungkol sa pagkabuhay na muli ng mga patay, ang ilan ay nanuya: at ang iba ay nagsabi, Pakikinggan ka naming muli tungkol sa bagay na ito” (t. 32). At kaya tumalikod sila nang may paghamak, at sa gayon ay nawala, marahil magpakailanman, ang pagkakataong marinig ang Ebanghelyo ng biyaya ng Diyos na inilalahad sa buong kagandahan at kapangyarihan nito.

Sa mga sermon ni Pedro, noong Pentecostes at noong mapagaling ang lalaking pilay, tuwiran niyang naipadama sa kanyang mga tagapakinig na Judio ang kanilang kakila-kilabot na pagkakasala sa pagtangga sa Manunubos na isinugo ng Diyos, ayon sa mga sinaunang hula, upang magligtas at magpala sa pamamagitan ng paglalayo sa kanila sa kanilang mga kasamaan. Sa dakilang kapangyarihan ay idiniin niya sa kanila ang kanilang pananagutan tungkol kay Jesus, isang pananagutang hindi nila kailanman maiiwasan.

Sa bawat pagkakataon, ang marami sa mga nakinig ay sinakmal ng pagkasumbat ng budhi; nagsisi sila sa malaking kasalanan ng pagtangga kay Cristo, at nakiisa sila sa Kanya na ngayon ay ipinahahayag nilang Panginoon at Tagapagligtas, sa pamamagitan ng pagpapabautismo sa Kanyang Pangalan.

Sa bahay ni Cornelio, medyo naiba ang paraan ng paghahayag, sapagkat isang grupo ng mga Gentil ang kinakausap doon ni

Pedro. Gayunman, sila'y isang pangkat na, dahil sa pakikisalamuha sa mga Judio, ay pamilyar na pamilyar sa pag-asa ng Israel. Narinig na nila ang tungkol kay Jesus, at ang trato na tinanggap Niya sa kamay ng sarili Niyang bansa. Ipinakita ni Pedro nang buong kasimplehan at linaw kung paanong ang bawat pagpapala ay nakatali sa Kanya. Isinalaysay niya ang kuwento ng Kanyang kahanga-hangang buhay, ng Kanyang kamatayang handog, at ng Kanyang tagumpay laban sa libingan, at tinapos ang lahat sa maluwalhating mensahe, “Sa Kanya'y nagpapatotoo ang lahat ng mga propeta, na sa pamamagitan ng Kanyang pangalan, ang sinumang sumasampalataya sa Kanya ay tatanggap ng kapatawaran ng mga kasalanan” (Mga Gawa 10:43). Habang siya'y nagsasalita, ang mga puso ng kanyang mga tagapakinig ay tumutugon na sa katotohanan. Nang sabihin niya ang pahayag na ito, sila, na parang iisang tao, ay tumanggap sa mensahe, at tinatakan sila ng Espiritu Santo at binautismuhan sa katawan ni Cristo.

Totoong hindi binanggit ang pagsisisi mismo, ngunit malinaw na ipinahihiwatig ito. Sa pagtalikod sa lahat ng iba pa, ang mga Gentil na ito ay nagtiwala kay Cristo lamang.

Si Pablo, sa sinagoga sa Antioquia ng Pisidia, ay sumunod sa katulad na balangkas, at may kamangha-manghang bunga. Ito ay isang huwarang sermon para sa lahat ng nagsisikap mangaral ng Ebanghelyo ngayon. Walang pagsisikap na manggulat o magpakaorihinal, walang pagtatangkang magpakitang-gilas sa husay magsalita o sa mabulaklak na pananalita, walang pagpapalayaw sa likas na pagnanais na makuha ang pagsang-ayon ng mga nakikinig. Taimtim, tapat, at buong sigasig niyang isinalaysay ang kuwento ni Jesus, at ipinakita sa huli na ang lahat ng pag-asa sa kaligtasan ay nasa

Kanya at sa Kanya lamang: “Maging hayag nga sa inyo, mga kapatid, na sa pamamagitan ng Taong ito ay ipinangangaral sa inyo ang kapatawaran ng mga kasalanan: at sa pamamagitan Niya, ang lahat ng sumasampalataya ay inaaring-ganap sa lahat ng bagay, na hindi kayo maaaring ariing-ganap sa pamamagitan ng kautusan ni Moises” (Mga Gawa 13:38-39). Pagkatapos, may taimtim na babala tungkol sa hatol na tiyak na babagsak sa kanila kung hahamakin nila ang mensahe ng biyaya, tinapos niya ang kanyang pananalita. Para bang nabagabag ang buong lungsod sa sermon ng kakaibang mangangaral na ito, sapagkat nakiusap ang mga Gentil na ulitin ito sa kanila, kahit man lang ang buod, sa susunod na Sabbath; at ang naging bunga sa huli ay maraming nahikayat at isang iglesya ang naitatag sa lungsod na iyon bago umalis ang Apostol at ang kanyang mga kasama.

Kapansin-pansin na ang ganoon kasimpleng paraan ng paghahayag ay sinamahan ng ganoong kapangyarihan. Ngunit kung ang mangangaral ay tunay na makadiyos na tao at nagsisikap, sa takot sa Diyos, na ipakita sa kanyang mga tagapakinig ang kanilang pangangailangan, at pagkatapos ay inihahayag si Cristo—ang Kanyang persona at ang Kanyang gawa—bilang ang lubos na sapat na sagot sa kanilang pangangailangan, maaasahan ang Espiritu Santo na gamitin ang Salita upang magdulot ng pagkasumbat ng budhi at umakay sa pagsisisi.

Ang Sulat sa mga taga-Roma, bagaman hindi lamang isang sermon o homiliya kundi isang maingat na kasulatang pang-aral, ay ang pinakabuong paglalahad ng mensaheng Cristiano na ibinigay sa atin sa Kasulatan. Totoong sa sulat na ito ay itinuturo ang Ebanghelyo sa halip na ipinangangaral, at sa

isang diwa ito ay ang Ebanghelyong inilalahad para sa pang-unawa ng mga banal sa halip na para sa kaligtasan ng mga makasalanang; gayunman, ginamit ito ng Diyos, nang buo man o bahagi, upang akayin ang libu-libo na magsisi at sumampalataya sa Panginoong Jesus bilang kanilang Tagapagligtas at Panginoon. Ang sinumang nagnanais mangaral upang magbunga ng ganitong kanais-nais na resulta ay wala nang mas mabuting magagawa kaysa ibabad ang sarili niyang kaluluwa at punuin ang sarili niyang isip ng katotohanang inilalahad doon.

Gaano kalaki ang utang ni Augustine noong ikaapat na siglo at ni Luther noong ikalabing-anim na siglo sa Sulat na ito! Ito ang batong-panulok ng teolohiya ng Bagong Tipan at ang larangan ng labanan ng Repormasyon. Mula nang araw na itinuro ng Vicar-general na si Staupitz sa monghe na si Martin ang susing talata, “Ang ganap ay mabubuhay sa pananampalataya,” nagsimula itong mabuksan sa nababagabag na espiritu ng masigasig na batang pari. Inakay siya nito na makita ang kahangalan ng pagtitiwala sa anumang sariling katuwiran, at ang pagpapala ng pagpapahinga sa katuwiran ng Diyos na inihayag sa Ebanghelyo; ito nga ang tunay na pagsisisi, na hindi kailanman pagsisisihan!

Sa mga unang kabanata, ang kinasihang manunulat ay para bang dinadala ang buong sangkatauhan sa loob ng hukuman, at pinatutunayan na ang lahat ay makasalanang at may sala sa harap ng Diyos. Ang mga mangmang na pagano ay hindi hahatulan dahil sa pagtanggap sa isang Tagapagligtas na hindi pa nila naririnig kailanman, ngunit sila ay naliligaw na at may sala dahil sa sarili nilang mga kasalanang at hahatulan ayon doon. Hinaharap niya ang mga kasalanang ito nang walang

pakundangan, at dito siya ay nagiging halimbawa para sa lahat ng nagnanais na tapat na maglingkod ng katotohanan sa mga kaluluwa ng mga makasalanang tao.

Sa unang bahagi ng ikalawang kabanata, inilantad niya ang pagpapaimbabaw at kasamaan ng mas edukado at pilosopong uri ng tao na humahatol at humahamak sa kanilang mas magaspang at barbarong kapwa, samantalang sila mismo ay alipin ng mga kasuklam-suklam na gawang kasingsama at kasindumi sa paningin ng Diyos. Pagkatapos ay tiningnan niya ang relihiyosong Judio, na nagmamalaki sa Kautusan at ipinagmamapuri ang pagiging binhi ni Abraham, samantalang ang kanyang pamumuhay ay ganoon na lamang na dahil sa kanya ay nalalapastangan ang Pangalan ng Diyos sa gitna ng mga Gentil. Ipinakita niya nang walang pag-aalinlangan na walang sinumang makaaasang makamit ang kaligtasan batay sa sariling kabutihan ng tao o sa mga gawa ng kautusan, “Sapagkat walang pagkakaiba ang Judio at ang Griego.” “Ang lahat ay nagkasala, at hindi nakaabot sa kaluwalhatian ng Diyos.” “Walang matuwid, wala, kahit isa.” Ang Kautusan, na iniharap bilang isang pagsubok para sa buhay, ay napatunayang isa lamang paglilingkod ng kamatayan at ng paghatol. Dahil sa pagsuway, ang lahat ay napasailalim sa hatol. Walang pagbabago sa hinaharap ang makatutubos sa nakaraan. Ang buong sanlibutan ay dinala na may sala sa harap ng Diyos.

Pagkatapos ay dumating ang kahanga-hangang paglalahad ng paglalaan ng Diyos para sa desperadong pangangailangan ng tao. “Ngunit ngayon”—matapos patunayan ang kawalang-katuwiran ng lahat ng tao— “ang katuwiran ng Diyos [bukod sa] kautusan ay nahayag, na pinatotohanan ng kautusan at ng mga propeta; samakatuwid baga’y ang katuwiran ng Diyos, na

sa pamamagitan ng pananampalataya kay Jesu-Cristo, sa lahat at para sa lahat ng sumasampalataya.”

Sa gayon, ang tanong na gumulo sa isip ni Socrates ay nasagot makalipas ang limandaang taon. Naguguluhan, napabulalas siya, “Maaaring, Plato, na kayang patawarin ng Diyos ang mga kasalanan, ngunit hindi ko makita kung paano.” Ang pagbabayad-sala ni Cristo bilang kahalili natin ang matuwid na batayan kung saan ang Diyos ay “maaaring maging matuwid at ang Tagapag-aring-ganap sa kanya na sumasampalataya kay Jesus.”

Bakit pa mag-aaksaya ng panahon sa mga pamalit na hindi kailanman makagigising sa budhi at makapagbubunga ng pagsisisi, gayong ang Ebanghelyo ang kapangyarihan ng Diyos sa ikaliligtas ng bawat sumasampalataya? Ito ang mensahe para sa ating di-totoo at mapaghanap-ng-mali na panahon, gaya rin ng tunay na para sa bawat panahong lumipas. Nagsasalita ang mga tao tungkol sa isang bagong ebanghelyo para sa nagbabagong panahon. Ngunit ang lumang kuwento ng Kalbaryo ay tumutugon pa rin sa pangangailangan ng mga makasalanan—at si Cristo ay naparito hindi upang tawagin ang mga matuwid, kundi ang mga makasalanan, sa pagsisisi. Libu-libo ang makapagpapatotoo na hindi nila kailanman napagtanto kung gaano sila lubusang naliligaw at wasak hanggang makita nila ang kanilang sarili sa liwanag ng krus ni Jesus. Hindi kataka-takang ipinahayag ni Pablo, “Ipinasya kong walang malamang anuman sa gitna ninyo, maliban kay Jesu-Cristo, at Siya na ipinako sa krus.” Tama ang lumang himno na nagsasabing,

“Wala na akong ibang katwiran,
Wala nang ibang hiling.

*Sapat nang si Jesus ay namatay,
At Siya'y namatay para sa akin."*

Ganito ang Ebanghelyo ni Luther, na nagpaningas sa kalahati ng Europa sa pag-ibig sa Tagapagligtas at debosyon sa Diyos. Ganito ang nag-aapoy na mensahe nina Whitefield, Edwards, at ng magkapatid na Wesley, na bumago sa di-mabilang na libu-libong buhay noong panahon ng dakilang pagkagising sa pagtatapos ng Ikalabing-walong Siglo.

Ganito ang kuwento na, nang isalaysay nang may buháy na kapangyarihan ni Jeremiah Meneely at ng kanyang mga kasama, ay yumanig sa Ireland at Scotland sa dakilang muling pagbuhay noong 1859-60.

Ganito ang tunog ng trumpeta nina Caughey at Finney at kalaunan ni Dwight L. Moody, na nagdala sa sampu-sampung libo sa pagsisisi sa makapangyarihang mga pagdalaw ng Diyos noong Ikalabinsiyam na Siglo sa Amerika at Britanya.

Ganito ang malakas na Ebanghelyo nina Reuben A. Torrey, J. Wilbur Chapman, at ng napakaraming iba pang matatatag na lingkod nang dalawin nila ang Australia, New Zealand, Britanya, at bawat sulok ng Amerika sa mga unang taon ng kasalukuyang siglo.

Ganito ang nag-aalab na pagpapahayag ng prinsipeng mga mangangaral, si Charles H. Spurgeon, nang sa loob ng isang henerasyon ay naglingkod siya sa pamamagitan ng dila mula sa kanyang pulpito sa London, at sa pamamagitan ng panulat, sa milyon-milyon sa buong sanlibutan.

At ano pa ang sasabihin ko? Kukulangin ako ng panahon kung isasalaysay ko pa sina Munhall, A. C. Dixon, Gypsy Smith, Billy

Sunday, Mel Trotter, ang magkakapatid na Stevens, si Mordecai Ham, at ang napakaraming kaisa nila sa isip na mga lingkod ng Diyos, na sa kapangyarihan ay naghayag ng pagkamakasalanang ng tao at ng dakilang kaligtasan ng Diyos sa pamamagitan ng gawang pantubos ni Cristo, at sa gayon ay nagdala sa di-mabilang na tao sa pagsisisi.

Ang kamangha-manghang tagumpay ng Salvation Army noong mga unang araw nito, sa pagdadala maging sa pinakamasasamang tao na makatagpo ng bagong buhay nang lumapit sila kay Cristo bilang mga makasalanang umaamin ng kanilang kasalanan, ay tiyak na hindi nakasalalay sa maingat na pinag-isipang teolohiya na ipinangaral sa pinong pananalita, kundi sa pagdiin sa kakila-kilabot na kasalanan at sa nakatatakit nitong parusa, at sa kahanga-hangang biyaya na naglalaan ng kaligtasan para sa lahat ng lalapit sa Tagapagligtas at makatatagpo ng paglilinis sa Kanyang dugo.

Kaawa-awang makita ang mga taong dapat sana'y mga tagahikayat ng kaluluwa, na tumatalikod sa dakilang lumang Ebanghelyong ito para sa walang-lasang kababawan ng tinatawag nang may kayabangan na makabagong kaisipan, at kontento nang mangaral taun-taon nang hindi man lang nakakakita ng isang patak ng luha ng pagsisisi sa mga mata ng kanilang mga tagapakinig, o nakapagpapasigaw sa sinuman sa pagkabalisa, “Ano ang dapat kong gawin upang maligtas?”

Bumalik tayo sa Ebanghelyo, mga kapatid, kung nais ninyong, gaya ng mga lingkod ng Diyos sa buong mga siglo na umakay sa marami sa katuwiran, madala ang mga tao sa pagsisisi at maakay sila sa Langit. Hindi ito kailanman mangyayari sa pagpapalit dito ng isang ebanghelyo ng serbisyong panlipunan, na sa totoo ay hindi ebanghelyo kundi pagtatangkang gawing

walang kabuluhan ang krus ni Cristo. Sa pagsasabi nito, hindi ko sinasadya kahit sandali na hamakin ang mabubuting-loob na pagsisikap na pagaanin ang kalagayang pinakikibakahan ng milyun-milyon nating kapwa tao. Saanman nakatagpo ng tahanan sa puso ng tao ang dalisay na Ebanghelyo, pinabuti nito ang kapaligirang panlipunan na pinasok nito. Maging ang mga taong hindi ligtas ay nakikinabang sa pag-ibig at biyayang inihahayag sa turo ng ating Panginoong Jesu-Cristo. Nahiihiya ang mga tao na gawin sa liwanag ang mga bagay na gagawin nila nang walang hiya sa dilim, kaya napigilan ng Ebanghelyo ang maraming kasamaang panlipunan at napabuti ang kalagayan ng pamumuhay saanman ito tinanggap.

Sinabi tungkol kay Pablo at sa kanyang mga kasama nang pumasok sila sa isang lungsod, “Ang mga taong ito na gumugulo sa sanlibutan ay narito rin.” Ang problema sa nahulog na sanlibutang ito ay baligtad ito. Kailangan itong baligtarin upang maituwid. At dalawampung siglo ng misyon at pagpapatotoo ng Ebanghelyo ang nagpatunay sa maluwalhating katotohanan na ang sibilisasyon ay laging sumusunod sa yapak ng kuwento ng krus, at natututo ang mga tao na mag-isip nang mas mabait sa isa’t isa at magmalasakit sa kapakanan ng kanilang kapwa kapag ang pag-ibig ng Diyos ay ibinuhos sa kanilang puso ng Espiritu Santo na ibinigay sa kanila.

Ang manindigan, gaya ng ginagawa ngayon ng marami na ipinagbubunyi bilang “mga dakilang palaisip,” na hindi tayo dapat masyadong mabahala sa kaligtasan ng bawat tao kundi sa paghahanap ng panlipunang pagbabago ng mga bansa, ay pagtataksil sa ating atas, at isang kaso ng nakalulungkot na maling pagdidiin. Ang tao ay nilikha para sa walang hanggan.

Ang kanyang ilang taon dito sa lupa ay parang isang saglit lamang kung ihahambing sa naghihintay sa kabila ng libingan. Napakahalaga sa bawat tao na siya ay maging nasa tamang kaugnayan sa kanyang Manlilikha—sa madaling salita, na siya ay maging tama sa harap ng Diyos. Pagkatapos ay susunod ang lahat ng iba pang kailangang bagay.

Naaalala kong narinig ko si William Booth, ang unang heneral ng Salvation Army, na nagsabi, habang ipinapaliwanag ang kanyang planong “Darkest England,” na ang tunay na layunin nito ay hindi lamang ang pagpapagaan ng kalagayang panlipunan, kundi una sa lahat ay ang pagdadala sa mga tao sa pagsisisi upang maligtas ang kanilang mga kaluluwa. Naaalala ko pa ang kislap sa kanyang mga mata, at ang marangal na tindig ng kanyang kahanga-hangang pangangatawan nang ibulalas niya, “Kunin mo ang isang tao mula sa dumi at karalitaan ng iskwater, palitan mo ng disenteng damit ang kanyang basahan, ilipat mo siya mula sa nakasusulasok na baho ng siksikang paupahan sa lungsod tungo sa isang malinis na maliit na kubo sa sariwang hangin ng probinsya, itayo mo siya sa sarili niyang paa sa kabuhayan upang makapaghanapbuhay siya nang disente para sa sarili niya at sa kanyang pamilya, at pagkatapos ay hayaan mo siyang mamatay sa kanyang mga kasalanan, hindi ligtas, at mapahamak magpakailanman sa huli—sa totoo lang, hindi iyon sulit, at ako, sa ganang akin, ay hindi iyon susubukan.”

Ang kabanalan ay may “pangako sa buhay na ito ngayon, at sa darating.” Ngunit ang tanging paraan upang makapasok ang isang tao sa kabanalan ay ang lumapit sa Diyos bilang isang nagsisising makasalanan at tanggapin ang Tagapagligtas na inilaan Niya sa Ebanghelyo. Kaya ang sumisigaw na

pangangailangan ng ating masamang panahon ay isang muling pagbuhay ng tunay, makalumang pangangaral ng Biblia na nakasentro kay Cristo, na tatawag sa lahat ng tao saanmang dako na magsisi dahil sa darating na araw na hahatulan ng Diyos ang sanlibutan sa katuwiran sa pamamagitan ng Kanyang Anak na muling nabuhay.

Kabanata 17: Ngunit Kanais-nais ba ang Pagsisisi?

Ngayon, sa huling kabanatang ito, tatalakayin ko ang inaakala ng marami na dapat sanang unang tanong na itinaas at nalutas: Kanais-nais ba, sa kabila ng lahat, ang pagsisisi?

Ayon sa marami sa makataong kaisipan ng panahong ito, walang anumang dahilan para tawagin ang sangkatauhan sa pangkalahatan na magsisi. Sa katunayan, sinasabi sa atin, ang gumagawa nito ay nagpapakitang hindi niya pinahahalagahan ang likas na dignidad at kapuri-puring katangian ng tao. Buong pagmamalaking itinuturo ng ebolusyonista ang napakalalim na pinagmulan ng tao bilang hayop, na mula roon ay nagpunyagi siyang umakyat hanggang sa kanyang kasalukuyang mataas na kalagayan. Ang tinatawag ng ilan na kasalanan ay mga ugaling-hayop lamang na unti-unting napagtatagumpayan at, sana raw, ay malalampasan sa mga darating na siglo. Hindi raw dapat magsisi ang kahanga-hanga at nag-iisip na nilalang na ito sa anumang bagay, lalo na sa kanyang pag-akyat pataas. Kung hahatulan niya ang sarili bilang isang “kaawa-awang makasalanan,” hindi niya pinahahalagahan ang kanyang maluwalhating pamana. Siya ay anak ng lahat ng panahon; malayo, napakalayo na ang narating niya mula sa isang maliit na butil ng protoplasm hanggang sa dignidad ng isang edukadong henyong Ikadalawampung Siglo. Magsisisi ba siya na hindi na siya ang dati niyang kalagayan? Hindi ba niya alam na ang bawat pagbagsak ay naging pagbagsak pataas? Hindi ba sa pamamagitan ng walang humpay na pakikibaka laban sa pamahiin, kamangmangan, at masamang kapaligiran kaya narating niya ang kanyang kasalukuyang mataas na kalagayan?

Ang utusan siyang magsisi at gumawa ng mga gawang karapat-dapat sa pagsisisi ay pag-insulto sa kanya nang harapan.

At mayroon din namang mga sumapi sa iba't ibang lubhang pinupuring kultong panrelihiyon na malawak ang pagtanggap, na lahat ay nakasalig sa paniniwalang ang tao ay isa lamang pagpapakita ng Diyos at ang tinatawag ng Biblia na kasalanan ay isa lamang “pagkakamali ng mortal na isip.” Ang pagkatanto ng tao sa sarili niyang pagka-Diyos upang lagi siyang maging “kaayon ng Walang Hanggan,” at sa gayon ay buong tiwalang masabi, gaya ng sinabi ni Jesus, na “Ako at ang Aking Ama ay iisa,” ay magbibigay-kakayahan daw sa ating lahat na ipakita ang mahalagang pagkakaisa ng espiritu ng tao at ng sa Diyos. Ngunit kung ganito nga, walang lugar ang pagsisisi. Magsisisi saan—na ako ay kaisa ng Diyos? Tiyak na hindi. Kaya ang mga gurong ito, gaano man sila magtalo-talo sa kanilang mga sarili tungkol sa mga salita, ay pare-parehong iginigiit na ang landas ng buhay at ang daan ng kapayapaan ay ang huwag pansinin ang lahat ng mukhang masama at abalahin lamang ang sarili sa mabuti at sa totoo. “Huwag mong hatulan ang iyong sarili,” ang paboritong kasabihan. At ang mga deboto ng lahat ng sistemang ito, alam man nila o hindi, ay nagsisikap na patatagin ang sarili sa espiritalidad at umangat sa mas mataas na antas ng moralidad at etika sa pamamagitan ng walang tigil na pag-uulit ng pormula ni Coue,

*“Araw-araw, sa lahat ng paraan,
Ako’y bumubuti nang bumubuti.”*

Siyempre, ang ganitong uri ng pangangatwiran ay isa lamang ibang anyo ng luma at kilalang-kilalang pilosopiya ng paghila sa sarili pataas sa sariling sintas ng bota. Wala tayong sintas na

panghila sa ating mga sapatos, ngunit marami ang kumikilos na para bang may ganoon ang kanilang isip at masigasig nilang sinusubukang iangat ang kanilang sarili sa mas matataas na kaitaasan sa paghila roon.

Madalas sabihin sa atin na nakabababa at nakamamaliit ang sumigaw ng, “Magsisi!” Dapat daw ay isigaw natin, Sulong! at, kalimutan ang nakaraan, at abutin ang mas mabubuting bagay na nakalaan sa hinaharap. Hindi ba ito ang sinabi sa atin ni Pablo sa kanyang sulat sa mga taga-Filipos? Ang sagot ay hindi. Siya mismo ang nagsasabi sa atin sa sulat ding iyon kung paanong dati ay ipinagmamapuri niya ang kanyang relihiyon ng laman hanggang sa ang pangitain ng muling nabuhay na Cristo ay nagdala sa kanya sa pagsisisi, kaya ang mga bagay na pakinabang sa kanya ay itinuring na niya ngayong dumi lamang, upang Siya na nagpakilala ng Kanyang sarili sa kanya ay maitanghal mula noon sa kanya, maging sa buhay o sa kamatayan. Ngayon ay malilimutan na niya ang mga bagay na nasa likuran at maaabot, nang may banal na pag-asa, ang mga bagay na nasa unahan, “ang gantimpala ng mataas na pagtawag ng Diyos kay Cristo Jesus.”

Sa loob ng halos isang siglo ay umiinom ang sanlibutan sa bukal ng mga kakaibang pilosopiyang ito, at maaaring isipin ng isa na sa ngayon, kung totoo man ang mga ito, ay makikita na natin ang malaking pagbuti ng sangkatauhan. Ngunit ang kahalayan, kalupitan, katiwalian, at karahasan ay hindi kailanman naging mas lantad kaysa sa mga kakatwang magulong taon na ito mula nang matapos ang Digmaang Pandaigdig—ang digmaang inaasahang wawakas sa lahat ng digmaan at gagawing ligtas ang sanlibutan para sa demokrasya mula noon. Ngunit ang mga bansa ay nasa kaguluhan pa rin, na

nagpapakitang malayo pa ang mga bansa sa pagtupad ng idealismong inaakalang tumitiyak sa kanilang kaligtasan.

Hindi, ang tao ay hindi katulad ng Diyos. Hindi siya kaisa ng Walang Hanggang isip. Hindi siya isang dakila at bayaning pigura na naghahari sa mga panahon. Siya ay isang kaawa-awa, nangangailangan, at makasalanang nilalang na hindi kailanman makatatagpo ng landas ng kapayapaan hangga't hindi siya nagpapakumbaba sa harap ng mataas na Langit at nagsisising ipinagtatapat ang kanyang napakaraming kasamaan. Dapat siyang tumingin sa krus ni Cristo at sa Espiritu Santo ng Diyos para sa dalawahang kaligtasan—pag-aaring-ganap sa harap ng Diyos at praktikal na pagpapakabanal ng buhay. Ang lahat ng ito ay dapat sa pamamagitan ng kapangyarihan ng Salita na inilalapat Niya na tanging lumilikha ng ikalawang kapanganakan at dumarating upang manahan sa lahat ng sumasampalataya sa Panginoong Jesu-Cristo sa ikaliligtas ng kanilang mga kaluluwa.

Hindi ito maisasagawa ng applied psychology, psychiatry, at ethical culture. Anuman ang halaga ng matalinong paggamit ng mga sistemang ito sa paglaban sa ilang kalagayan ng isip, lubos silang walang kapangyarihang baguhin ang puso ng tao o lumikha ng bagong buhay. Si J. R. Oliver, sa isang aklat na pinamagatang *Psychiatry and Mental Health*, ay tapat na umaamin na, sa kabila ng lahat, ang iba't ibang pangangailangan ng sangkatauhan ay pinakamabuting matutugunan ng “ang banal na Psychiatrist, ang iisang dakilang Manggagamot ng kaluluwa.” Tama ang kanyang pahayag na kung kilala natin Siya at lumalakad tayong kasama Niya, ang lahat ng aklat tungkol sa agham ng isip, teolohiyang moral, pag-aasawa at birth control, kasama ang lahat ng mabubuting-

loob na batas na sinubukan o iminungkahi upang pigilan ang masasamang pagnanasa ng mga tao at mga bansa, ay maaaring itapon nang walang panganib, sapagkat kay Cristo matatagpuan ang lahat ng kailangan upang mabigyan tayo ng kalusugang moral at espirital. Ang lumapit kay Jesus bilang ang Dakilang Manggagamot ay ang magsisi, sapagkat dumating Siya upang pagalingin—hindi ang malulusog—kundi ang maysakit. Ang Kanyang mensahe ay para sa mga naligaw ng landas. Ang sinabi tungkol sa Kanya ng Kanyang mga kaaway bilang panunuya at paghamak ay pinagpalang totoo at dahilan ng walang hanggang papuri, “Ang Taong ito ay tumatanggap ng mga makasalanang, at kumakaing kasalo nila.”

Ngunit hangga't ipinipilit ng mga tao na ariing-ganap ang kanilang sarili at ang kanilang pag-uugali, sila ay nasa ilalim ng hatol ng Diyos. Tungkol sa kanya na sumisigaw, ‘Ako’y nagkasala at binaluktot ko ang matuwid, at hindi ito napakinabangan ko,’ kaya bumubulalas ang tinig ng Diyos, “Iligtas mo siya sa pagbaba sa hukay; nakasumpong Ako ng pantubos.” (tingnan ang Job 33:14-30). Sinasabi sa atin sa Awit 76:10, “Tunay na ang poot ng tao ay magpupuri sa Iyo: ang nalabi sa poot ay Iyong pipigilan.” Ibang paraan ito ng pagsasabi na ang lahat ng kasalanang ipinagtapat ay pagagamitin sa pagsasakatuparan ng walang hanggang layunin ng Diyos. Kung saan ang kinikilalang pagkakasala ay humahantong sa pagsisisi, ang taong pinatawad ay umaangat sa isang mas mataas na antas na alam niya, higit sa maaabot sana niya kung hindi. Ang ating kasalanan ay nagiging madilim na likuran na mas nagpapakinang sa maningning na hiyas ng biyaya ng Diyos. Mas kilala natin ang Diyos bilang mga makasalanang pinatawad kaysa sa pagkakilala sa Kanya ni Adan, noong hindi pa siya nahuhulog sa unang Paraiso sa lupa.

Ito ang nagpapadakila sa kagalakan ng Langit, habang sinasamba ng mga tinubos ang Kordero at inaawit ang papuri sa Kanya na pinatay upang hugasan tayo sa ating mga kasalanan sa sarili Niyang dugo. Walang kahit isang tinig sa kahanga-hangang korong iyon ang mag-uukol ng karapat-dapat na papuri sa iba kundi kay Cristo lamang.

Sa isang aklat na kalalabas lamang, kung saan tumututol ang isang manunulat sa mga pananalitang gaya nito, hinamon niya ang mga laging umaamin na sila'y kaawa-awang mga makasalanan, at kumikilalang hindi nila ginawa ang mga bagay na dapat nilang gawin at ginawa ang mga bagay na hindi nila dapat gawin, na subukan nilang sabihin ang ganoong nakasisirang mga bagay tungkol sa sarili nila kapag nag-aaplay sila para sa isang mapagkakatiwalaang posisyon sa isang kagalang-galang na kumpanya. Ang ipinahihiwatig ay kung ang ganoong pananalita ay hindi angkop sa pagitan ng tao at tao, hindi rin ito angkop sa pagitan ng tao at Diyos.

Hindi kailangang maging “malalim na palaisip” upang makita ang mali rito. Ang isang tao ay tinatanggap sa trabaho ng isang kumpanya dahil sa inaakalang kakayahan at pagiging mapagkakatiwalaan niya. Ngunit ang pamantayan ng tao ay lubos na naiiba sa itinakda sa Banal na Kasulatan. Ang katuwiran ang idinidiin sa ating pakikitungo sa ating kapwa tao; ang kabanalan naman pagdating sa kaugnayan sa Diyos. Maaaring panlabas na tama at matuwid ang buhay ng isang tao, samantalang ang kanyang puso ay tiwali at hindi banal. “Ang Panginoon ay hindi tumitingin gaya ng pagtingin ng tao; sapagkat ang tao ay tumitingin sa panlabas na anyo, ngunit ang Panginoon ay tumitingin sa puso.” Hinahangad Niya ang katotohanan sa kaloob-looban.

Ang may malinis na puso ang makakakita sa Diyos. Kaya ganap na kailangan ang pagkapanganak na muli, na kung wala ito ay walang pagliliwanag na espiritwal. Ang puso ng likas na tao ay gaya ng pugad ng bawat marumi at kasuklam-suklam na ibon; lahat ng uri ng kasamaan ay lumalabas dito. Ang isip ng taong hindi ligtas ay walang kakayahang maunawaan ang mga katotohanang makalangit. Nadidiliman ang kanyang pang-unawa dahil sa kamangmangang nasa kanya. Kapag tinanggap niya ang patotoo ng Diyos, pumupuwesto siya sa pagsisisi, at nasa kalagayan siya na doon ay maihahayag sa kanya ng Diyos ang mga kababalaghan ng biyayang tumutubos. Wala nang ibang paraan upang ang taong may sala ay maipagkasundo sa Diyos, na tumitingin sa palalo mula sa malayo, ngunit malapit sa bawat wasak at nagsisising puso.

Kung ang mga pahinang ito ay mapunta sa kamay ng sinumang balisa at nababagabag na kaluluwa na nagnanais matagpuan ang daan ng kapayapaan, at buong pusong naghahangad na maging tama sa harap ng Diyos, hayaan mong himukin kita na itigil na ang lahat ng pagpupunyagi. Sumampalataya ka lamang sa Diyos. Sabihin mo sa Kanya na ikaw ang makasalanang pinagkamatayan ng Tagapagligtas, at magtiwala ka kay Cristo lamang para sa kaligtasan. Ang sarili Niyang salita ay malinaw at simple: “Katotohanan, katotohanang sinasabi Ko sa inyo, Ang dumirinig ng Aking salita, at sumasampalataya sa Kanya na nagsugo sa Akin, ay may buhay na walang hanggan, at hindi na hahatulan; kundi lumipat na sa buhay mula sa kamatayan” (Juan 5:24).

Ang marinig ang Salita ay ang tanggapin ang patotoo ng Diyos, at ito ang mismong diwa ng pagsisisi. Kapag ang sinumang humamak sa Salitang iyon ay yumuko sa mensahe nito, kahit

sinasabi nito sa kanya na siya ay naliligaw at wasak at walang sariling katuwiran, tumatalikod siya sa kanyang walang kabuluhang mga kaisipan at tinatanggap na lamang ang patotoo ng Panginoon. Sa ganitong mga tao nalulugod ang Espiritu Santo na iharap ang isang Cristong ipinako sa krus, muling nabuhay, at itinaas, bilang ang nag-iisa at pinakamataas na layon ng pananampalataya. Ang nagtitiwala sa Kanya ay malaya na magpakailanman sa lahat ng hatol (tingnan ang Juan 3:18). Agad siyang ligtas kay Cristo, at “Ngayon nga ay wala nang anumang hatol sa mga nasa kay Cristo Jesus” (Roma 8:1).

Hindi ito nangangahulugang hindi na siya kailanman hahatulan ng sarili niyang budhi, sapagkat hindi iyon totoo. Habang lalo siyang namumuhay nang malapit sa kanyang Panginoon, lalong magiging maselan ang kanyang budhi. Ngunit ang ibig sabihin nito ay hindi na siya tinitingnan ng Diyos bilang isang makasalanang nakalantad sa hatol, kundi itinuturing na siya, mula noon, bilang isang anak, isang kaanib ng pamilyang makalangit, tinanggap kay Cristo, ang minamahal ng Ama.

Sa pinagpalang kaugnayang ito, hindi pa tapos ang mananampalataya sa pagsisisi. Tinatawag siya araw-araw na hatulan ang kanyang sarili sa liwanag ng Salita ng Katotohanan, habang ito ay binubuksan sa kanya ng Espiritu, at sa gayon ay magsisi sa anumang malaman niyang salungat sa kalooban ng Diyos. Kung hindi ay mararanasan niya ang pamalo ng pagdisiplina ng Ama. “Sapagkat kung hahatulan natin ang ating sarili, hindi tayo hahatulan. Ngunit kapag tayo ay hinahatulan, tayo ay dinidisciplina ng Panginoon, upang hindi tayo mahatulang kasama ng sanlibutan” (1 Corinto 11:31-32). Dahil dito kaya Niya sinasabi, “Magsikap ka nga, at magsisi.”

Ngunit kailangan ko nang tapusin ang mga pananalitang ito. Hindi ko na kailangang paramihin pa ang mga salita. Ang aklat na ito ay marahil sobrang haba na para sa mga abalang mambabasa, bagaman umaasa akong marami ang maglalaan ng panahon upang suriing mabuti, sa liwanag ng Banal na Kasulatan, ang bawat paninindigang inihayag. Ang konklusyon ng buong usapin ay simple lamang: Ang pagsisisi ay hindi lamang kanais-nais, kundi ito ay kailangang-kailangan at napakahalaga. Kung wala ito, walang makasalanang maliligtas kailanman. Ang Diyos mismo ang nag-uutos sa lahat ng tao saanmang dako na magsisi. Ipinahayag ng ating Panginoong Jesus, “Malibang kayo’y magsisi, kayong lahat ay mapapahamak ding gayon.” Ang bagay na lubhang mapanganib na pabayaan ay dapat ipangaral nang tapat sa lahat ng pinagkamatayan ni Cristo. At kapag tinanggap ng mga tao ang mensahe sa pananampalataya at hinatulan ang kanilang sarili sa liwanag ng krus, malalaman nilang ang buong Langit ay umaalingawngaw sa kagalakan sapagkat “may kagalakan sa harapan ng mga anghel ng Diyos dahil sa isang makasalanang nagsisisi” (Lucas 15:10).

Ang niluwalhating karamihan sa Langit ay naroroon, hindi dahil sila’y mas banal o sa anumang paraan ay mas mabuti sa kanilang sarili kaysa sa ibang tao, kundi dahil, bilang mga nagsising makasalanang, sila ay “naghugas ng kanilang mga damit, at pinaputi ang mga ito sa dugo ng Kordero.” Siya lamang ang itatanghal bilang ang Karapat-dapat. Ang lahat ng maliligtas kailanman ay maliligtas sa pamamagitan lamang ng Kanyang kabutihan at gawa.

Isang Maikling Kasaysayan

Upang maunawaan ang kahalagahan ng aklat na ito, nararapat lamang na malaman natin kung kanino itinutuon ni H. A. Ironside ang kanyang mga pananalita.

Simula noong 1924, nagturo si Ironside sa loob ng dalawang buwan sa mga estudyante ng Dallas Theological Seminary (na noon ay kilala bilang Evangelical Theological College) sa Dallas, Texas. Nagpatuloy ang ganitong kaayusan sa loob ng ilang taon. Si Lewis Sperry Chafer (1871-1952), presidente ng seminaryo, ay sabik na sumama si Ironside sa kanilang mga guro. May alok na ibinigay, na tinanggihan ni Ironside. Gayunman, tinanggap niya mula kay Chafer ang posisyon bilang kasapi ng Board of Regents ng seminaryo noong 1929. Ang kanyang anak na si Edmund ay nag-aral sa paaralan sa Dallas, at nagpatuloy si Ironside sa taunang pagtuturo roon, hanggang dalawang taon bago siya namatay. Hinahangaan at minamahal niya ang kapatid na si Chafer, at ayaw niyang gumawa ng anumang makasisira sa kanilang mahalagang pagsasamahan. Ngunit sa usapin ng pagsisisi, hindi siya sumang-ayon. Masasabing isinulat ang aklat na ito tungkol sa pagsisisi upang manatiling tapat si Chafer.

Inaakala ng ilan na si Chafer ay isang akademiko lamang, na abala lamang sa pagtuturo ng Biblia, nakakulong sa aklatan ng kanyang seminaryo. Hindi ito totoo. Siya at ang kanyang asawa ay masigasig na mga tagahikayat ng kaluluwa, lalo na sa simula ng kanilang paglilingkod. Kapag nagsasalita si Chafer tungkol sa pag-eebanghelyo sa kanyang mga estudyante, nakapagkukuwento siya, mula sa sarili niyang karanasan, ng maraming pagkakataon ng paggabay at pagpapala ng Diyos sa

kanyang pangangaral ng Ebanghelyo. Siya ay isang may kaloob, matalino, at masigasig na personal na manggagawa na takot sa mababaw na emosyonalismo at sa huwad na pagbabalik-loob. Kilala siya ng mga kakilala at mga pinagkakatiwalaang kaibigan bilang isang lingkod ng Diyos.

Si Chafer din ay isang lubos na alagad ni Cyrus Ingerson Scofield (1843-1921), at nang sang-ayunan ng mga fundamentalist ang pananaw ni C. I. Scofield sa dispensationalism, na nakabalangkas sa Scofield Reference Bible, malaki rin ang naging pagtanggap nila sa kanyang pananaw tungkol sa pagsisisi. Niyakap ni Chafer ang mga pananaw na ito at naging pinakamabisang tagapagtaguyod ng mga ito. Makikita ito sa pagtalakay ni Chafer sa aral na ito sa kanyang *Systematic Theology*. Halimbawa, sa Volume III, sinasabi ni Chafer na ang pagsisisi ay isang bagay na dapat gawin ng mga nasa kaugnayang Tipan na sa Diyos, gaya ng mga Judio sa Lumang Tipan at ng mga Cristiano sa kasalukuyan, ngunit “walang batayan, maging sa katwiran o sa kapahayagan, para sa paghingi na ang isang taong hindi pa ipinanganak na muli sa panahong ito ay dapat magdagdag ng pagsisisi ng isang taong nasa tipan sa pananampalataya upang maligtas” (p. 376). At sa bahaging “The Absence of the Demand for Repentance from Salvation Scriptures,” sinasabi ni Chafer na “Mula sa napakaraming ebidensyang hindi mapasisinungalingan, malinaw na hindi ipinapataw ng Bagong Tipan ang pagsisisi sa mga hindi ligtas bilang kondisyon ng kaligtasan” (p. 376). Kadalasan, kapag dumarating si Chafer sa mga talatang sumasalungat sa kanyang “ebidensyang hindi mapasisinungalingan,” na nagsasabing ang mga hindi pa ipinanganak na muli ay dapat magsisi, gaya ng Lucas 24:47 o Mga Gawa 11:18, sinasagot niya na “ang pagsisisi, na kasama sa

pagsampalataya, ay nagsisilbing kasingkahulugan ng salitang *paniniwala*” (p. 377).

Kaya inamin naman ni Chafer na ang mga naliligaw ay dapat magsisi, ngunit binigyan niya ng kahulugan ang pagsisisi ng taong naliligaw sa paraang inihiwalay ito sa ideya ng pagtalikod sa kasalanan. Kawili-wili na nang talakayin ni Chafer ang Alibughang Anak, ang kanyang pag-iwas na sabihan ang mga naliligaw na magsisi sa kasalanan ay nagtulak sa kanya sa konklusyon na hindi maaaring larawan ng isang naliligaw na makasalanan ang alibugha, kundi ng isang anak ng Diyos na tumalikod. Itinuro ni Chafer ang mga ganitong bagay sa napakaraming estudyante, na sila naman ay nakaimpluwensya sa mundong ebanghelikal ng isang doktrinal na pananaw na ang naging bunga sa huli ay ang pagbaba ng pananampalataya sa isang pang-isip na pagsang-ayon lamang. Ngayon ang doktrinang ito ay popular na tinatawag na “madaling-paniniwala (easy-believism).”

Sa simula ng kilusang fundamentalist, may isa pang haligi na nakatayo sa tabi ni C. I. Scofield. Siya ang naging kanang kamay ni Dwight L. Moody. Ang pangalan niya ay Rueben Archer Torrey (1856-1928). Sina Torrey at Scofield ay may mga pagkakaiba sa doktrina, at isa rito ay ang paraan ng kanilang paghawak sa turo ni Jesu-Cristo tungkol sa pagsisisi at sa lugar ng pagsisisi sa pangangaral ng Ebanghelyo.

Si R. A. Torrey ang humalili kay D. L. Moody sa pulpito ng kongregasyon ni Moody sa Chicago—ang mismong pulpito na kalaunan ay sasakupin ni H. A. Ironside. Bilang direktor ng tag-init na Montrose Bible Conference sa Pennsylvania, inanyayahan ni Torrey si Ironside na magsalita roon, at, noong 1930, si Ironside ang humalili kay Torrey bilang direktor.

Ang kahalagahan ng kapiirasong kasaysayang ito para sa atin ngayon ay makita na mula pa sa simula ay may dalawang lubhang magkaibang pananaw tungkol sa napakahalagang paksang ito sa ugat ng kilusang fundamentalist. Ang isang pananaw, na itinaguyod ni C. I. Scofield at kalaunan ay sistematikong itinuro ni Lewis Sperry Chafer, ay tila halos takot gamitin ang salitang “magsisi” at hinahawakan ang paksa katulad ng pagkain ng asno ng dawag—napakaingat.

Ang isa namang pananaw ay itinaguyod ni R. A. Torrey, gaya ng makikita ninyo sa kanyang pagtalakay sa pangangailangan ng pagsisisi sa kanyang aklat na *How to Bring Men to Christ*. Hindi kopya ni Torrey si H. A. Ironside. Ngunit sa partikular na puntong ito, buong puso silang nagkakaisa. Hindi nagsalita si Ironside tungkol sa pagsisisi nang may maingat na pag-aatubili ng isang taong hindi sigurado sa kanyang tinatayuan. Sa aklat na *The Unchanging Christ*, ipinangaral niya ang mensaheng *How Pilate Lost His Soul*, at sa aklat na *God’s Unspeakable Gift*, ipinangaral niya ang mga mensaheng *How Herod Lost His Soul* at *How Judas Iscariot Lost His Soul*. Sa mga mensaheng ito, ipinakita ni Ironside na ang mga taong ito ay hindi nagsisi sa mga partikular na kasalanan, at kaya sila napahamak.

Natatanging kwalipikado si Ironside na magbigay ng malakas na panawagang ito. Una, siya ay isang mabungang ebanghelista, na humarap sa mga kaluluwa nang malapitan, at ikalawa, siya ay isang masusi at matalinong guro ng Biblia. Bukod dito, si Ironside ay isang taong may di-mapipintasang ortodoksiya, na ang kanyang gawa ay patuloy na iginagalang ng Iglesya ng Diyos. Tinawag siyang Arsobispo ng Fundamentalism, at kung may sinumang nasa posisyon upang makita ang pag-anod ng iglesyang ebanghelikal, siya iyon.

Kapag inihambing mo ang malakas na pagtuturo ng Biblia ni H. A. Ironside sa aklat na ito sa mababaw na mga paliwanag sa *Systematic Theology* ni Chafer, may sarili itong ikinukuwento. Ang mga nagpapaliit sa lugar ng pagsisisi sa kanilang pangangaral, o mas masahol pa, ay tuluyang nag-aalis dito, ay maiiwan na may napakakaunting matatayuan matapos basahin ang aklat na ito.

John A. Bjorlie

Sa Diyos ang lahat ng kaluwalhatian.